BOT

พระสยาม MAGAZINE

ฉบับที่ 4 เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2558

“สิ่งสำคัญ คือ ‘ความเชื่อมั่น’
ถ้าสังคมมีความเชื่อมั่น และไว้วางใจต่อเรา
เวลาเกิดปัญหาอะไรขึ้นมา เขาก็จะไว้วางใจเราในการแก้ไขสถานการณ์”

ประสาร ไตรรัตน์วรกุล
จากหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ
วันที่ 22 มิถุนายน 2557

๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๘

ขอทรงพระเจริญ

Long Live The Queen

ทรงทุ่มเท เพื่อสร้างไทย ให้มีสุข
ทรงเอื้อมทัตถ์ บำบัดทุกข์ ชนทั้งหลาย
วาระเฉลิม ชนมพรรษา พระแม่ไทย
เหล่าราษฎร์พร้อม น้อมใจกาย ถวายพระพร

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า ผู้บริหาร และพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย

Editor's Welcome

'Reflection' เป็นแนวคิดหลักของ 'BOT พระสยาม MAGAZINE' ฉบับที่ 4/2558 นี้ เพื่อสะท้อนให้เห็นค่านิยมร่วม 'ยืนตรง มองไกล ยื่นมือ ติดดิน' ที่ขับเคลื่อนบทบาทหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ภายใต้การนำของผู้ว่าการ ดร. ประสาร ไตรรัตน์วรกุล ตลอดวาระการดำรงตำแหน่ง เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของคนไทยทุกคน

'การสะท้อน' การทำงานของ ธปท. ผ่านสายตาสื่อมวลชนหลายแขนงซึ่งได้รับการยอมรับจากสาธารณะถึงความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น ตั้งแต่นักวาดการ์ตูนในหนังสือพิมพ์ ที่เราได้รวบรวมผลงานเป็นเล่มพิเศษมาให้ชมกัน จนถึงสื่อมวลชนผู้ทำหน้าที่สื่อสารข่าวเศรษฐกิจ จะมาให้ความเห็นเกี่ยวกับการทำงานตลอดระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 5 ปี รวมถึงความประทับใจที่มีต่อผู้ว่าการคนที่ 19 ของ ธปท. ในคอลัมน์ 'Cover Story'

'จดหมายจากผู้ว่าการ ถึง อาจารย์ป้วย' ฉบับที่ 20 ซึ่งเป็นฉบับสุดท้ายก่อนผู้ว่าการประสาร จะครบวาระการดำรงตำแหน่งในเดือนกันยายนนี้ บอกเล่าเรื่องราวการทำงานในช่วงเวลาของท่าน ซึ่งทำให้ ธปท. ได้รับความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นจากทุกภาคส่วน รวมทั้งยังฝากมุมมองและข้อคิด เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย และความท้าทายที่เผชิญอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนั้นยังนำเสนอ 7 นโยบายสำคัญ ซึ่งส่งผลต่อกระบวนทัศน์และวิถีการทำงานของคน ธปท. ในคอลัมน์ 'Special Scoop' และพลาดไม่ได้ใน 'Relax @ Reun Pae' คุณสันติ วิริยะรังสฤษฎ์ นักหนังสือพิมพ์รุ่นใหญ่มากประสบการณ์ ผู้บุกเบิกข่าวเศรษฐกิจ วารสารการเงินธนาคาร และผู้ริเริ่มงาน Money Expo จะมาบอกเล่าประสบการณ์แบบสบาย ๆ ที่มีต่อ ธปท. และแรงบันดาลใจที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

นอกจากนี้ ฉบับนี้ยังอัดแน่นไปด้วยเรื่องที่น่าติดตาม อาทิ มุมมองของ Mr. Philipp Hildebrand อดีตผู้ว่าการธนาคารกลางสวิตเซอร์แลนด์ใน BOT Policy Forum, รายละเอียดธนบัตร 1000 บาท ชนิดราคาสุดท้ายของแบบ 16 รายละเอียดของสัญลักษณ์ป้องกันการปลอมแปลง และเรื่องราวการเดินทางของ Brand ธปท. ติดตามอ่านทั้งหมดได้ในคอลัมน์ The Knowledge รวมทั้งพูดคุยกับรุ่นพี่ ธปท. ดร.ศิริ การเจริญดี อดีตผู้ช่วยผู้ว่าการ ธปท. ที่มาให้แนวคิดในการทำงานกับน้อง ๆ ในคอลัมน์ 'Alumni's Wisdom' และแนวคิดของผู้บริหารรุ่นใหม่คุณขจร ธนะแพสย์ และคุณลักกะภพ พันธ์ยานุกูล ในคอลัมน์ 'Smart Generations'

สุดท้าย 'BOT พระสยาม MAGAZINE' ฝากแนวคิดกึ่งหลักการทำงานเพราะ "คนมาแล้วก็จากไป แต่องค์กร และประเทศชาติจะดำรงอยู่ตลอดไป" โดยมีเป้าหมายเพื่อองค์กร ความยั่งยืน และผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญ

เจ้าของ :
ธนาคารแห่งประเทศไทย
ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ :
ดร. ประสาร ไตรรัตน์วรกุล
ที่ปรึกษา :
ไพบูลย์ กิตติศรีกังวาน, สาทร โตโพธิ์ไทย
บรรณาธิการ :
จิรเทพ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา
กองบรรณาธิการ :
นันทวัฒน์ สังข์หล่อ, ประกอบ ตอสุวพรรณ, กาบเงิน เศรษฐจินดา, สุรพล ฟักทอง, พิทักษ์ บุณฑริก, พิมพ์วรีย์ กิตติสารกุล, วีรมลล์ พันธุ์พานิช, นฤพนธ์ รักษ์พงษ์, ศรุต รัตนวิจิตร
ออกแบบและจัดทำ :
บริษัท จีเอ็ม มัลติมีเดีย จำกัด (มหาชน)

ภาพสะท้อน 'จุดยืน' ธปท. ผ่านมุมมองสื่อ

คิวคน อรุณ วัชระสวัสดิ์

ประสาร ไตรรัตน์วรกุล
กับโต๊ะผู้ว่าแบงก์ชาติ

ที่มา : หนังสือพิมพ์มติชน ตีพิมพ์เดือน ก.ค. 2553 วาดโดย 'อรุณ วัชระสวัสดิ์'

ในระยะเวลา 5 ปี ของการดำรงตำแหน่งผู้ว่าการ ธนาคารแห่งประเทศไทย ของผู้ว่าการ ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล ต้องเผชิญกับความท้าทายทางเศรษฐกิจทั้งภายนอกและในประเทศนับตั้งแต่วันแรกของการดำรงตำแหน่งตั้งแต่เดือนตุลาคม 2553 - กันยายน 2558 ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น ทำให้มีเงินทุนเคลื่อนย้ายไหลเข้าสู่ประเทศที่มีเศรษฐกิจดีในแถบเอเชีย รวมทั้งประเทศไทย ส่งผลให้เงินบาทของไทยแข็งค่าขึ้น จึงเกิดกระแสข่าวว่าจะปลดผู้ว่าการ ธปท. ออกจากตำแหน่ง เนื่องจากไม่ให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ

มหาอุทกภัยไทย ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย ธปท. ได้ขอความร่วมมือให้สถาบันการเงินช่วยเหลือลูกค้าที่ประสบปัญหา รวมทั้งได้พิจารณาให้ความเชื่อเหลือทางการเงินผ่านสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยในปี พ.ศ. 2554 ทั้งที่เป็น SMEs และบุคคลธรรมดา จำนวน 3 แสนล้านบาท เพื่อลดภาระทางการทางเงินแก่ผู้เสียหาย และทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศกลับมาดำเนินได้ตามปกติให้เร็วที่สุด

ที่มา : หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันที่ 9 ม.ค. 2555

ความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศ ส่งผลต่อความเชื่อมั่นเศรษฐกิจไทย รัฐบาลในขณะนั้นจึงมีพยายามที่จะลงทุนโครงการต่าง ๆ และทำโครงการประชานิยมเพื่อที่จะกระตุ้นเศรษฐกิจ ได้มีความพยายามที่จะนำเงินสำรองระหว่างประเทศไปใช้ รวมทั้งโอนหนี้ FIDF มาให้ ธปท. ดูแล ทำให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ถึงความเหมาะสม

BOT พระสยาม MAGAZINE ได้รวบรวมความเห็นของสื่อมวลชนที่นำเสนอเหตุการณ์ต่าง ๆ ในช่วงเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 - 2558 ที่ได้ถ่ายทอดความคิด และมุมมอง ผ่านภาพการ์ตูน ที่สามารถสื่อได้ถึงความเข้าใจของสื่อมวลชนในบทบาทและหน้าที่ของ ธปท. ต่อการทำงานที่มีจุดยืนของความเป็นนายธนาคารกลาง เป็นมุมสะท้อนที่ชัดเจนถึงความตั้งใจของ ธปท. ในการทำงานเพื่อประเทศชาติที่จะส่งผลให้ผู้รับสื่อได้เข้าใจครบถ้วนถูกต้อง

ขอขอบคุณ
หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์
หนังสือพิมพ์มติชน
หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ
หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ
หนังสือพิมพ์ ASTV ผู้จัดการรายวัน
และหนังสือพิมพ์ Bangkok Post
ที่เอื้อเฟื้อภาพการ์ตูน

ที่มา : หนังสือพิมพ์ Bangkok Post ฉบับวันที่ 12 ม.ค. 2555 วาดโดย 'MOR'

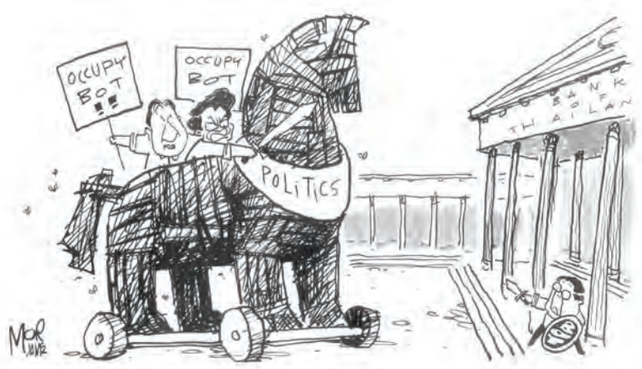

ที่มา : หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ฉบับวันที่ 13 ม.ค. 2555 วาดโดย 'ฝรั่งใจ'

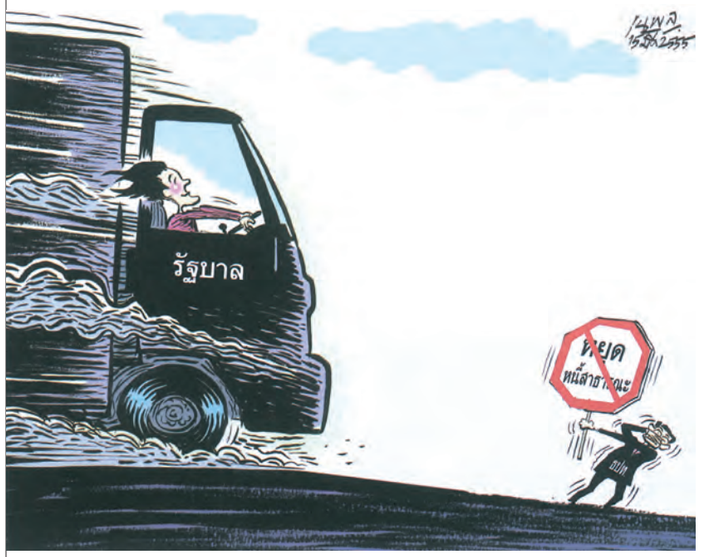

พรก.โอนหนี้ร้อนๆ
ธนาคารสะท้านแบงก์รัฐสะเทือน

ที่มา : หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์
ฉบับวันที่ 1 ก.พ. 2555
วาดโดย 'ฝรั่งใจ'

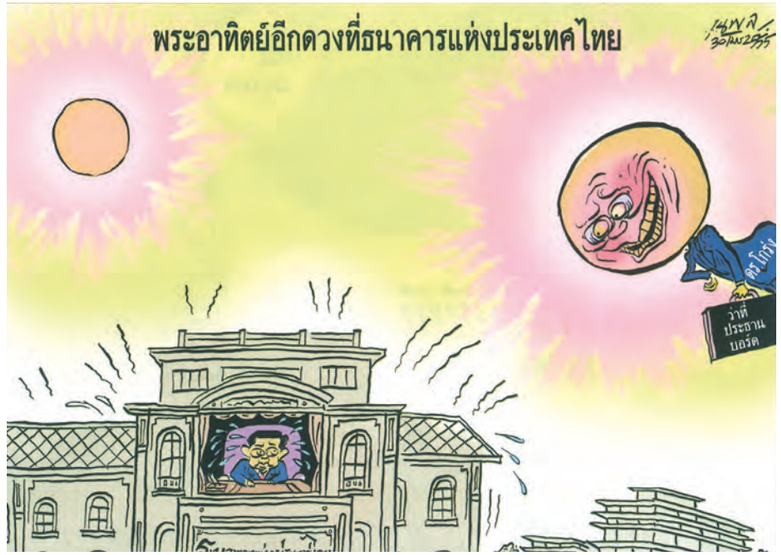
ที่มา : หนังสือพิมพ์ Bangkok Post
ฉบับวันที่ 1 ก.พ. 2555
วาดโดย 'MOR'

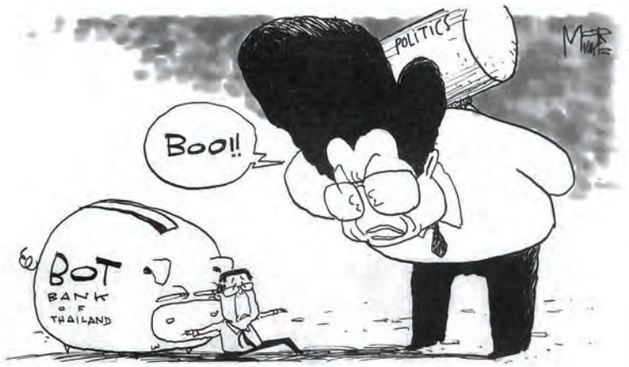
ที่มา : หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ ฉบับวันที่ 19 มี.ค. 2555 วาดโดย 'ขุนพล'

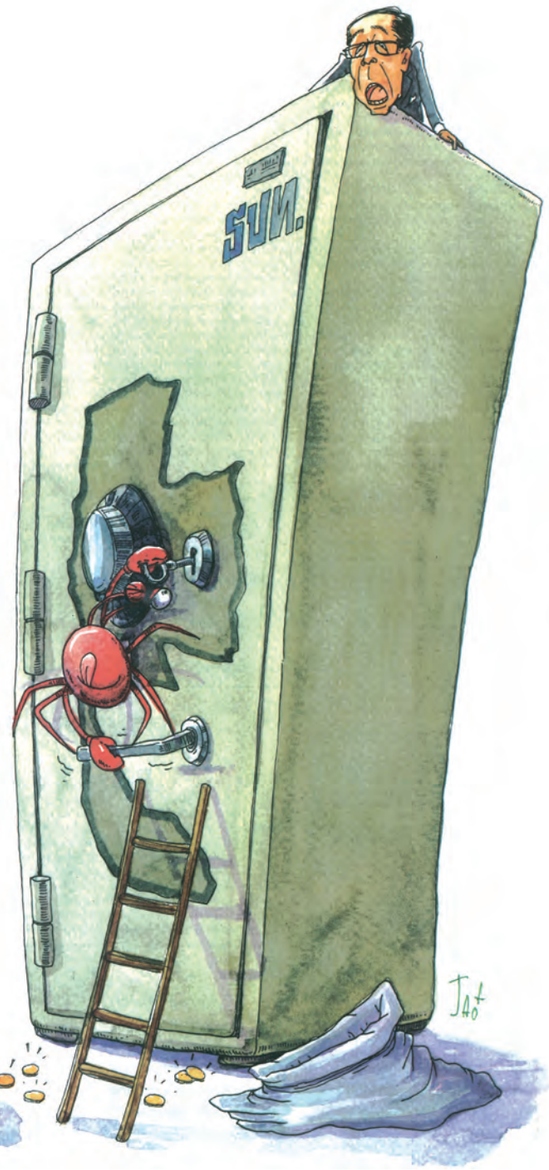
ที่มา : หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ฉบับวันที่ 24 เม.ย. 2555
วาดโดย 'ฝรั่งใจ'

ที่มา : หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ ฉบับวันที่ 3 พ.ค. 2555 วาดโดย 'ขุนพล

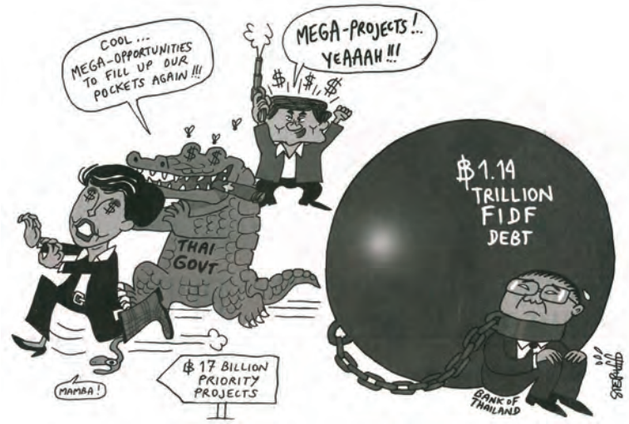
ที่มา : หนังสือพิมพ์ Bangkok Post ฉบับวันที่ 18 พ.ค. 2555
วาดโดย 'MOR'

หมดหวัง
'กดดอกเบี้ย-ล้วงเงินคลัง'

ที่มา : หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ฉบับวันที่ 25 มิ.ย. 2555 วาดโดย 'JAO'

มิถุนายน

ที่มา : หนังสือพิมพ์ The Nation
ฉบับวันที่ 12 ก.ค. 2555
วาดโดย 'STEPHFF'

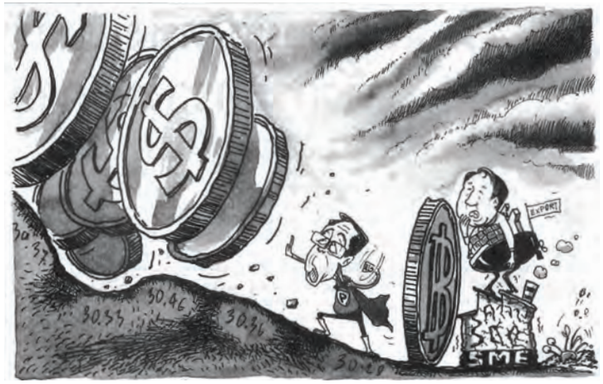
กรกฎาคม

พิษหนี้ครัวเรือน
'พุ่งทะยาน'
ฉุดกำลังซื้อ
หัวที่มระยะยาว

ที่มา : หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์
ฉบับวันที่ 29 พ.ย. 2555
วาดโดย 'ฝรั่งใจ'

พฤศจิกายน

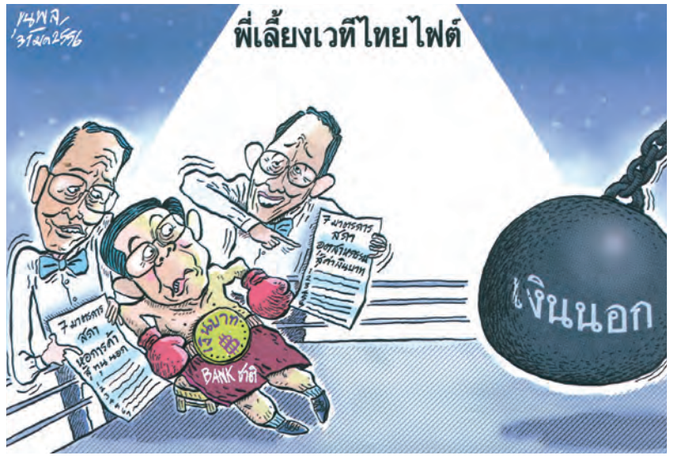

ที่มา : หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์
ฉบับวันที่ 16 ม.ค. 2556
วาดโดย 'จ๊ะโอ๋'

ปัญหาค่าเงินบาท
โยนบาป ธปท.รับกรรม?

ที่มา : หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ฉบับวันที่ 4 ก.พ. 2556

ที่มา : หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ ฉบับวันที่ 4 ก.พ. 2556 วาดโดย 'ขุนพล'

ที่มา : หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ฉบับวันที่ 7 ก.พ. 2556 วาดโดย 'จ๊ะโอ๋'

ที่มา : หนังสือพิมพ์ Bangkok Post ฉบับวันที่ 11 ก.พ. 2556 วาดโดย 'MOR'

ที่มา : หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันที่ 12 ก.พ. 2556 วาดโดย 'หมอ'

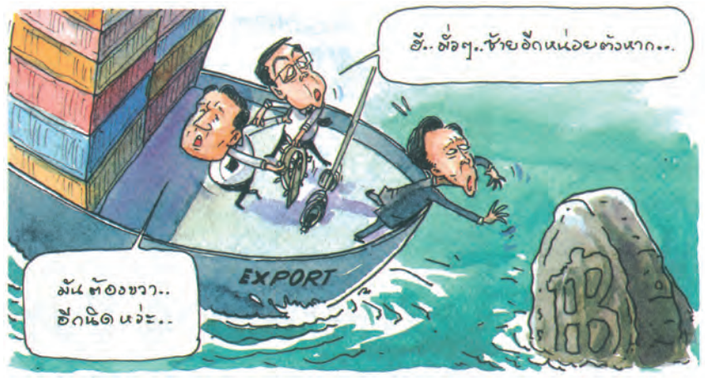
ที่มา : หนังสือพิมพ์ Bangkok Post
ฉบับวันที่ 19 ก.พ. 2556
วาดโดย 'MOR'

ที่มา : หนังสือพิมพ์ ASTV ผู้จัดการรายวัน ฉบับวันที่ 19 มี.ค. 2556 วาดโดย 'เงา'

ที่มา : หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์
ฉบับวันที่ 22 มี.ค. 2556

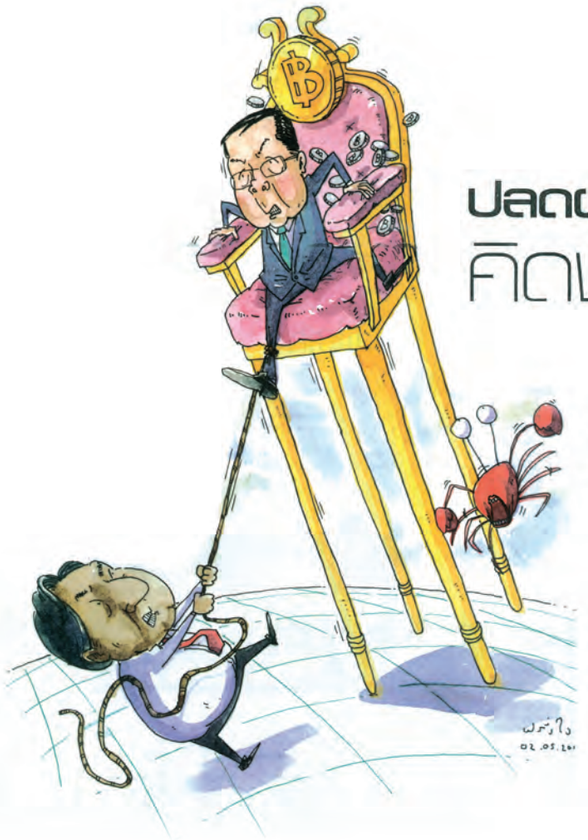

ที่มา : หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์
ฉบับวันที่ 29 มี.ค. 2556

ลดดอกเบี้ยอุ้มบาท ภาระหนักอึ้งบนบ่า ธปท.

ที่มา : หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ฉบับวันที่ 30 เม.ย. 2556 วาดโดย 'ฝรั่งใจ'

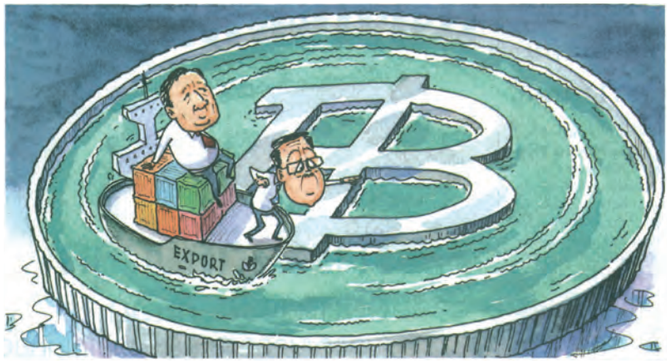

ปลดผู้ว่า ธปท.
คิดง่ายทำยาก

ที่มา : หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์
ฉบับวันที่ 2 พ.ค. 2556
วาดโดย 'ฝรั่งใจ'

ที่มา : หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ
ฉบับวันที่ 15 พ.ค. 2556
วาดโดย 'หมอ'

ที่มา : หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ฉบับวันที่ 15 พ.ค. 2556 วาดโดย 'จ๊ะโอ๋'

กองทุนความมั่งคั่ง
งานหินที่รัฐบาลจะฝ่าด่าน

ที่มา : หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ฉบับวันที่ 21 ต.ค. 2556

รัฐบาลรุกคืน
คุมบอร์ด 'กนง.'

ที่มา : หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ฉบับวันที่ 28 เม.ย. 2557 วาดโดย 'ฝรั่งใจ'

เมษายน

คืนความสุขเศรษฐกิจ

ที่มา : หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ฉบับวันที่ 10 ธ.ค. 2557
วาดโดย 'ฝรั่งใจ'

ธันวาคม

สกัดการเมืองแทรก
โจทย์ใหญ่ซูเปอร์โฮลดิ้ง

ที่มา : หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ฉบับวันที่ 4 มี.ค. 2558
วาดโดย 'ฝรั่งใจ'

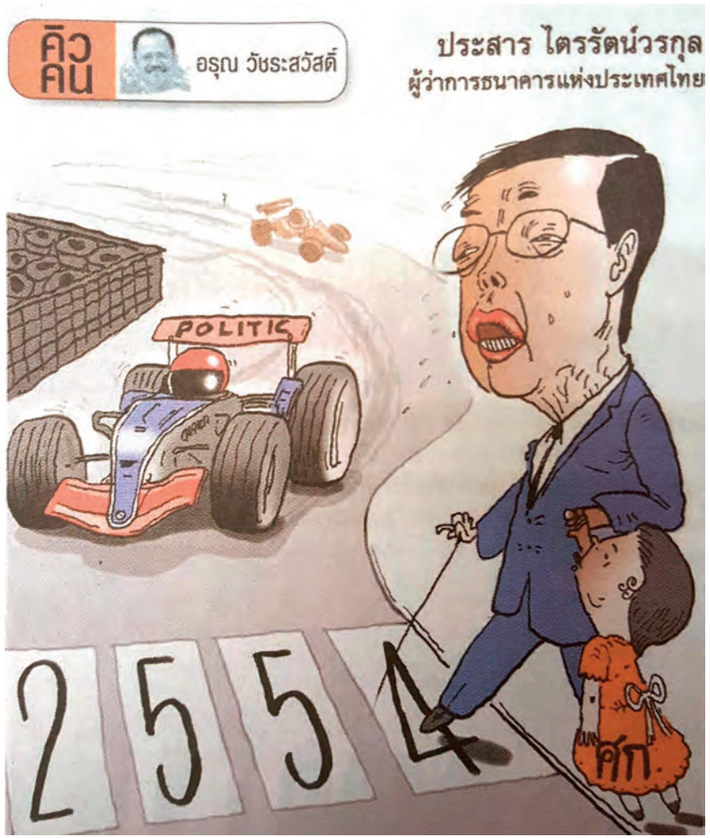
ธันวาคม

นโยบายการเงินครึ่งปีหลัง
ค่าเงินนำดอกเบี้ย

ที่มา : หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ฉบับวันที่ 10 มิ.ย. 2558
วาดโดย 'ฝรั่งใจ'

มิถุนายน

ที่มา : หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ฉบับวันที่ 22 ก.ค. 2554 วาดโดย 'อรุณ วัชระสวัสดิ์'

"ความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืน
มาจากความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ของทุกคน"

ประสาร ไตรรัตน์วรกุล
16 ธันวาคม 2556

Contents

BOT พระสยาม MAGAZINE

3 ภาพสะท้อน 'จุดยืน' ธปท. ผ่านมุมมองสื่อ

20 Our Pride & Heritage
| The Treasure : ห้องวิวัฒนไชยานุสรณ์ จุดกำเนิดนโยบายเศรษฐกิจการเงินไทย

22 The Mentor
| จดหมายจากใจ ถึง อาจารย์ป๋วย ศาสตร์และศิลป์บนเส้นทางห้าปี ของผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

30 Alumni's Wisdom
| ดร.ศิริ การเจริญดี กับบทเรียนอันล้ำค่าจาก ธปท.

34 The Knowledge
| BOT Policy Forum ครั้งที่ 5 เรียนรู้-ตั้งรับ-ปรับตัว กับความท้าทายทางเศรษฐกิจโลก
| เฉลิมพระเกียรติบูรพมหากษัตริย์ไทย ธนบัตรแบบ 16
| BOT Photo Contest ความหมายที่มากกว่าแค่ประกวดถ่ายภาพ
| Branding กับจุดเริ่มต้นของการจัดความคิด และการดูแล Stakeholders

44 Payment Systems
| 'ยื่นมือ' กุญแจสำคัญในการขับเคลื่อน นโยบายระบบการชำระเงิน

46 Financial Wisdom
| We Share : Non-bank คืออะไร?
| We Care : บัตรเครดิต พฤติกรรมทำร้าย (สุขภาพทางการเงิน) เรา

50 Cover Story
| สะท้อนทุกมุมมองจาก...สื่อ ถึง...ผู้ว่าการ ธปท.

56 Relax @ Reun Pae
| ภาพสะท้อน ธปท. ผ่านสายตา 'สันติ วิริยะรังสฤษฎ์' ผู้บุกเบิกข่าวเศรษฐกิจการเงิน

60 Special Scoop
| The Legacy of Governor Prasarn

66 Smart Generations
| Don't Just Work Hard. Work Smart.

70 Bestination
| Gastro & Journey : Places of Reflection
| Gadget : Smart Tech for Senior Life
| Health : ก้าวสู่วัยเกษียณอย่าง Happy & Healthy

74 สู่ 100 ปี ชาตกาล อาจารย์ป๋วย อึ๊งภากรณ์
| ความเป็นป๋วย

76 Signboard
| BOT Challenge & Experience 2015
| ปาฐกถา 100 ปี ป๋วย อึ๊งภากรณ์
| จากพนักงาน ถึง อาจารย์ป๋วย

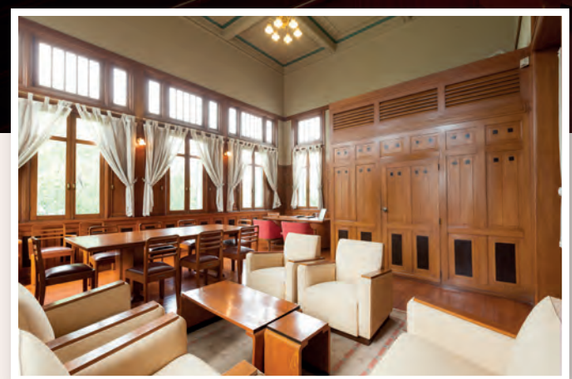

ข้อมูล : ส่วนงานพิพิธภัณฑ์

ห้องวิวัฒนไชยานุสรณ์
จุดกำเนิดนโยบายเศรษฐกิจการเงินไทย

การตัดสินใจนโยบายเศรษฐกิจการเงินที่สำคัญของประเทศไทย
เกิดขึ้นในห้องนี้ ห้องทำงานผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย
ภายในวังบางขุนพรหม สถานที่ซึ่งมีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 100 ปี

ย้อนไปเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2483 หลวงประดิษฐมนูธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธานในพิธีเปิดสำนักงานธนาคารชาติไทย ณ อาคารสองชั้นของกองรักษาที่หลวง ในขณะนั้นมีพนักงานเพียง 18 คน ต่อมาในปี พ.ศ. 2485 รัฐบาลไทยตราพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย ยกฐานะสำนักงานธนาคารชาติไทยให้เป็นธนาคารกลาง และย้ายสถานที่ทำการไปอาคารของธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ จำกัด ณ ถนนสี่พระยา อีก 3 ปี ถัดมาจึงได้เช่าวังบางขุนพรหมจากกรมธนารักษ์ และย้ายเข้ามาใช้เป็นที่ทำการหลักนับแต่นั้น ก่อนที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะได้กรรมสิทธิ์ในสถานที่ประวัติศาสตร์แห่งนี้ในปี พ.ศ. 2504

วังบางขุนพรหมเป็นอาคารที่สร้างตามแบบยุโรป ประกอบด้วย 2 ตำหนัก คือ ตำหนักใหญ่ และตำหนักสมเด็จ ทั้งภายในและภายนอกประดับด้วยลวดลายปูนปั้นอันวิจิตร พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยพระองค์แรก ได้ทรงเลือกห้องมุมชั้น 2 เป็นห้องทำงาน อาจเพราะห้องนี้เคยใช้เป็นห้องบรรทมของหม่อมเจ้าประสงค์สม ชายาในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ซึ่งเป็นเจ้าพี่ของพระองค์ ห้องนี้เป็นส่วนที่ต่อเติมขึ้นใหม่ของวังบางขุนพรหม พร้อมกับส่วนที่เป็นชั้น3 และหอคอยขนาดเล็ก ซึ่งในอดีตชั้น3 เป็นห้องพระส่วนหอคอยที่ชาวบางขุนพรหมเรียก ‘โป่ง’ เป็นห้องประดิษฐานพระบรมอัฐิและพระอัฐิ พร้อมกันนี้ได้สร้างบันไดขนาดเล็กที่มุมด้านทิศตะวันออก ซึ่งในอดีตเป็นบันไดเฉพาะผู้ว่าการเท่านั้น หลังจากนั้นมา ธนาคารได้ใช้ห้องนี้เป็นที่ทำงานของผู้ว่าการถึง 10 คน โดยผู้ว่าการนุกูล ประจวบเหมาะ เป็นคนสุดท้ายที่ใช้ห้องนี้ก่อนที่จะย้ายที่ทำการไปที่อาคารสำนักงานใหญ่ (อาคาร 2 ในปัจจุบัน) เมื่อปี พ.ศ. 2525

ห้องขนาด45 ตารางเมตร กรุผนังด้วยไม้สีน้ำตาลทอง มีหน้าต่างสูงเพื่อเปิดรับแสงธรรมชาติ ภายในแบ่งพื้นที่เป็น 4 ส่วน ได้แก่ โต๊ะทำงาน โต๊ะประชุม รับแขก และห้องน้ำ มีการตกแต่งที่เรียบง่ายแต่สง่างาม นับเป็นสถานที่ ที่บรรจุเอาความภาคภูมิใจของพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทยเอาไว้เต็มเปี่ยม

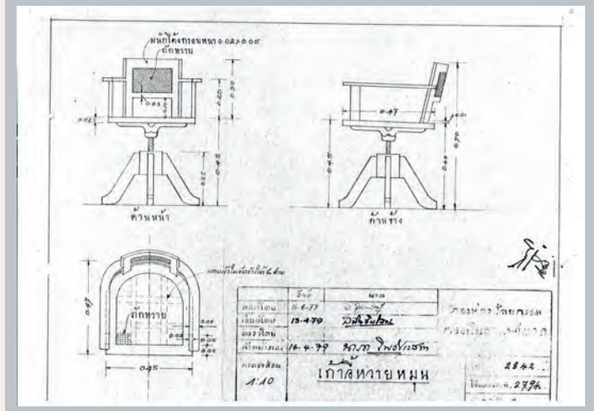
เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยดำเนินการอนุรักษ์วังบางขุนพรหมครั้งใหญ่ระหว่าง พ.ศ. 2531 - 2534 เพื่อจัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ตั้งชื่อห้องนี้ว่า ‘ห้องวิวัฒนไชยานุสรณ์’ เพื่อเป็นอนุสรณ์ถึงผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยพระองค์แรก เป็นหนึ่งในห้องนิทรรศการ ที่จำลองบรรยากาศเหมือนเมื่อครั้งยังเป็นห้องทำงานผู้ว่าการพระองค์แรก

นอกจากสถาปัตยกรรม และของตกแต่งที่สวยงามแล้ว พิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทยยังเก็บรักษาอุปกรณ์ เครื่องเขียน และของใช้ส่วนตัวของอดีตผู้ว่าการทุกท่าน เช่น ปากกา แว่นตา และไปป์ จัดแสดงที่ห้องเชิดชูเกียรติ (Hall of Fame) เพื่อแสดงถึงอัตลักษณ์ของผู้ว่าการแต่ละท่าน

กองรักษาที่หลวง ที่ทำการแห่งแรกของสำนักงานธนาคารชาติไทย เป็นอาคารที่ตั้งอยู่ริมกำแพงพระบรมมหาราชวังข้างประตูวิเศษไชยศรี ต่อมาในปี พ.ศ. 2525 ซึ่งตรงกับงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ครบรอบสองร้อยปี ได้ทำการปรับปรุงอาคารให้เหลือเพียงชั้นเดียว เพื่อมิให้บดบังความงามของพระศรีรัตนเจดีย์ ปัจจุบันอาคารสำนักงานธนาคารชาติไทยในอดีตเป็นที่พักยามรักษาการณ์ และอีกส่วนหนึ่งเป็นที่ทำการกองแพทย์หลวง

ดูเผิน ๆ แล้ว ห้องนี้ไม่มีชั้นวางของเลย แต่แท้จริงแล้วที่นี่มีช่องเก็บเอกสารแอบซ่อนไว้ในผนัง โดยมีหลักฐานเป็นต้นฉบับลายพระหัตถ์ในเอกสารจดหมายเหตุของธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย ทรงร่างแบบด้วยพระองค์เอง

แบบขยายของเก้าอี้หวายหมุน ซึ่งเป็นเก้าอี้ของผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยในยุคแรก แสดงรายละเอียด วัสดุ รวมไปถึงชื่อของผู้ออกแบบ ปัจจุบันเก้าอี้ที่จำลองขึ้นตามแบบได้จัดแสดงคู่กับโต๊ะทำงาน ที่ห้องวิวัฒนไชยานุสรณ์

พิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทยเปิดให้เข้าชมเป็นรายบุคคล / หมู่คณะ โดยไม่เก็บค่าเข้าชม
ตั้งแต่วันจันทร์ - ศุกร์ ระหว่างเวลา 9.00 - 12.00 น. และ 13.00 - 16.00 น. ยกเว้นวันหยุดธนาคาร
และตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2558 เป็นต้นไป จะเปิดให้ชมในวันเสาร์ แบบ Walk-in โดยไม่ต้องจองล่วงหน้า
ระหว่างเวลา 10.30 - 16.00 น.
(โปรดเตรียมบัตรประชาชน / บัตรนักเรียน / ใบขับขี่ / หนังสือเดินทาง เพื่อแลกบัตรเข้าพิพิธภัณฑ์)
ผู้สนใจเข้าชมพิพิธภัณฑ์ ดูรายละเอียดการเข้าชมเพิ่มเติมได้ที่ www.bot.or.th ในหัวข้อ พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้
โทร. 0-2283-5286, 0-2283-6723, 0-2283-6152, 0-2356-7702 และ 0-2283-5265
หรือทาง อีเมล ที่ Museum@bot.or.th

จดหมายจากใจ ถึง **อาจารย์ป๋วย**

ศาสตร์และศิลป์บนเส้นทางห้าปี ของผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

18 สิงหาคม 2558

เรียน อาจารย์ป๋วยที่เคารพ

หลังจากผมเริ่มเขียนจดหมายถึงอาจารย์ฉบับแรก ในเดือนมีนาคม 2555 ผมได้เขียนจดหมายถึงอาจารย์อีกนับรวมได้ 19 ฉบับ เล่าเรื่องราวต่าง ๆ ของ ธปท. รวมทั้งเหตุการณ์บ้านเมืองให้อาจารย์ฟัง แต่มีข้อที่แปลก คือ หากจะนึกถึงหลักการบริหารบ้านเมืองหรือหลักธนาคารกลางที่ดีแล้ว สามารถย้อนกลับไปที่คำพูดหรืองานของอาจารย์ได้โดยไม่รู้สึกเคอะเขินเลย สำหรับจดหมายนี้ เป็นฉบับสุดท้าย นอกจากจะจัดพิมพ์ในวารสารพระสยามแล้ว ผมตั้งใจว่าจะจัดขึ้นเป็นปาฐกถาพิเศษด้วย เพื่อแสดงกตเวทิตาจิต และร่วมฉลองวาระ 100 ปี ชาตกาลของอาจารย์

อาจารย์ครับ เมื่อใกล้จะครบวาระ ผมคิดว่าเป็นโอกาสที่จะเหลียวหลังทบทวนว่า ที่ผ่านมาได้ทำอะไร มีอะไรบกพร่อง อะไรยังทำไม่สำเร็จ รวมทั้งแลหน้าถึงบทบาทของ ธปท. ในระยะต่อไป เหล่านี้คือสิ่งที่ผมจะขอเล่าให้อาจารย์ฟังผ่านจดหมายฉบับนี้

1. เหลียวหลัง : บริบททางเศรษฐกิจ - การเมือง

เหลียวหลังกลับไป อาจจะกล่าวได้ว่า 5 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยของเราเผชิญกับความท้าทายและปัญหาที่รุมเร้าหลายด้าน ทั้งจากปัจจัยภายนอกและภายในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวและตลาดการเงินโลกที่ผันผวน ปัญหาเชิงโครงสร้างที่ขาดการลงทุนและการพัฒนาเทคโนโลยี การขาดแคลนแรงงาน รวมถึงปัญหาความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการ ซึ่งทำให้การบริโภคและการลงทุนของภาคเอกชนอ่อนแรง

2. ภารกิจธนาคารกลาง : รักษาเสถียรภาพควบคู่กับการพัฒนา

ภายใต้บริบทเศรษฐกิจที่ท้าทาย ผมในฐานะผู้ว่าการ ธปท. ไม่เคยนิ่งนอนใจ พยายามทำหน้าที่นายธนาคารกลางที่ดี แก้ปัญหาต่าง ๆ ของบ้านเมืองอย่างเต็มกำลังความรู้ความสามารถ ดังที่เคยมีโอกาสเล่าให้อาจารย์ฟังบ้างในจดหมายหลายฉบับก่อนหน้านี้

อาจารย์ครับ อาจารย์เคยพูดถึง '**ศาสตร์ของการเป็นผู้ว่าการ**' ว่า "**ศาสตร์** หรือ **วิทยาการแห่งนโยบาย** คือ เป้าหมายการดำเนินนโยบายในความรับผิดชอบของธนาคารกลางนั้น มี 2 เรื่อง (1) การส่งเสริมให้การดำเนินเศรษฐกิจของประเทศเป็นไปได้โดยดี และ (2) การรักษาเสถียรภาพการเงินให้คู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ"

ทั้ง 2 ส่วนนี้ คือ เป้าหมายการทำงานของ ธปท. และ ของผม ในช่วงที่ผ่านมา กล่าวคือ

ส่วนที่หนึ่ง ดูแลให้เศรษฐกิจดำเนินไปด้วยดี มีเสถียรภาพ

ในภาวะที่เศรษฐกิจเผชิญความไม่แน่นอน ภาคส่วนต่าง ๆ ขาดความเชื่อมั่น ภารกิจสำคัญอันดับแรกของ ธปท. คือ การสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน ผู้บริโภค นักลงทุนทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยดูแลตลาดการเงิน สถาบันการเงิน ระบบการชำระเงินของประเทศ รวมทั้งการพิมพ์และจัดการธนบัตร ให้ดำเนินไปได้ด้วยดี มีเสถียรภาพ ไม่เป็นอุปสรรคต่อการค้าการลงทุนของเอกชน และการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน

ภายใต้กรอบ Flexible Inflation Targeting ที่ยืดหยุ่น การดำเนินนโยบายการเงินของ ธปท. ในช่วงที่ผ่านมา มุ่งดูแลให้ภาวะการเงินของประเทศโดยรวมผ่อนปรน มีความคล่องตัวเพียงพอ สนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ และช่วยประคับประคองให้ภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมาก เช่น ครัวเรือนในระดับฐานราก ผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็ก (SMEs) ให้ปรับตัวได้ ควบคู่ไปกับการดำรงรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินให้ดี ไม่ให้มีปัญหาเรื่องความไม่สมดุล

อาจารย์ครับ ผมคิดว่าเราโชคดีที่ พื้นฐานเศรษฐกิจมหภาคของประเทศอยู่ในเกณฑ์ที่มั่นคง

อัตราเงินเฟ้อและอัตราการว่างงานต่ำ ในขณะที่ฐานะการเงินของภาคส่วนต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์เข้มแข็ง ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการปรับตัวครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงวิกฤติต้มยำกุ้ง สถาบันการเงินที่เคยมีหนี้ NPLs กว่า 40% ปัจจุบันปรับลงเหลือประมาณ 2 - 3% ขณะที่บริษัทเอกชนในตลาดฯ ลัดส่วนหนี้ต่อทุนปรับลดลงจากประมาณ 5 เท่าเหลือ 1 - 2 เท่า ภาครัฐมีหนี้สาธารณะอยู่ในระดับที่บริหารจัดการได้ ส่วนภาคครัวเรือนที่แม้หนี้สูงขึ้นในระยะหลังก็เริ่มชะลอลงบ้างแล้ว ภาพรวมเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินจึงนับว่ามั่นคง ไม่มีความเปราะบางและปัญหาฟองสบู่

ปัจจัยเหล่านี้ ประกอบกับนโยบายเศรษฐกิจมหภาคของภาครัฐที่น่าเชื่อถือ ช่วยรองรับความผันผวนและช่วยให้เศรษฐกิจไทยปรับตัวได้ราบรื่นในระดับหนึ่ง รวมทั้งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักลงทุนต่างชาติและบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (Credit Rating Agency) ยังให้ความเชื่อมั่นในศักยภาพของประเทศไทย

อาจารย์ครับ ผมบอกผู้ที่เกี่ยวข้องเสมอว่า ส่วนนี้เป็นจุดแข็งของประเทศที่ต้องรักษา ต้องไม่ประมาท เพราะไม่ได้มาฟรี ๆ เหมือนสุขภาพที่ดี ก็มาจากการออกกำลังกาย และการดูแลสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ

ประเด็นที่มีความท้าทายอยู่บ้าง คือ อัตราแลกเปลี่ยน

ช่วงที่ผ่านมา แม้เศรษฐกิจโลกเริ่มฟื้นตัว ทว่าเศรษฐกิจของแต่ละประเทศมีความเข้มแข็งต่างกัน (Multi Speed Recovery) และการดำเนินนโยบายก็ต่างกัน (Policy Divergence) ทำให้ตลาดการเงินและเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศผันผวนค่อนข้างมาก อาจารย์ครับ ปรัชญาที่ผมยึดมาโดยตลอดเมื่อพิจารณาเรื่องนี้ คือ 'เข้าใจโลกตามความเป็นจริง' และ 'คิดถึงอนาคตในระยะยาว' ทั้งนี้ ในการบริหารดูแล จัดให้มีปราการ

3 ด่าน (Multiple Lines of Defense) กล่าวคือ 1) มีกรอบการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่น 2) ดูแลภาวะด้านต่างประเทศให้สมดุล ทั้งดุลบัญชีเดินสะพัดและภาระหนี้ต่างประเทศ และ 3) จัดเตรียมเครื่องมือต่าง ๆ ให้พร้อมและเพียงพอ

ทั้งหมดนี้ เป็นปราการสำคัญที่ช่วยเศรษฐกิจไทยสามารถปรับตัว และใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงของตลาดการเงินและเงินทุนเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศได้ดีในระดับหนึ่ง

ส่วนที่สอง การพัฒนาระบบการเงิน เพื่อวางรากฐานการพัฒนาประเทศ

ธนาคารกลาง ไม่ได้มุ่งดูแลเสถียรภาพอย่างเดียว ยังมีบทบาทด้านการพัฒนาประเทศด้วย ดังที่อาจารย์พูดไว้ในหลายวาระว่า "ธนาคารชาติช่วยพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างไรบ้าง" งานอีกด้าน ที่ ธปท. ผลักดันอย่างต่อเนื่อง คือ การพัฒนาระบบการเงิน เพื่อเป็นการวางรากฐานสำหรับการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญกับ 3 ส่วนที่ถือเป็น 3 เสาหลักสำคัญของระบบการเงินไทย กล่าวคือ

หนึ่ง การพัฒนา**ตลาดการเงิน** ให้เป็นแหล่งระดมทุนโดยตรงที่มีประสิทธิภาพ เอื้อให้ภาคธุรกิจสามารถระดมทุนเพื่อการลงทุนได้อย่างเพียงพอด้วยต้นทุนที่เหมาะสม ที่ผ่านมา ธปท. ได้ร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องพัฒนาตลาดให้มี **ความกว้าง ความลึก** และ **ความคล่องตัว** สามารถรองรับการทำธุรกรรมปริมาณมาก ๆ ได้ โดยไม่กระทบราคา รวมทั้งจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานในด้านต่าง ๆ เพียงพอ เช่น ระบบการชำระราคา การจัดตั้งสมาคมของผู้ร่วมตลาด เป็นต้น

"หลักของธนาคารกลางก็เช่นเดียวกับหลักการธนาคารทั่ว ๆ ไป คือ เครดิต และ Faith คือ ความเชื่อถือกันทั้งภายในและภายนอก ถ้าขาดเครดิตแล้วเลิกพูดเรื่องการธนาคารได้"

นอกจากนี้ ยังมุ่งสร้างสภาพแวดล้อมที่จะช่วยเงินทุนเคลื่อนย้ายมีทิศทางที่สมดุล

สอง การพัฒนา**ระบบสถาบันการเงิน** อาจารย์ครับอนาคตอันใกล้นี้จะมีการประกาศใช้แผนพัฒนาระยะที่ 3 (ปี พ.ศ. 2558 - 2562) ซึ่ง ธปท. เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชนช่วยกันให้ความคิดเห็นและออกแบบ แผนนี้จะช่วยให้สถาบันการเงินของไทยมี **การแข่งขันมาก**ขึ้น ผู้ใช้บริการรายย่อยสามารถ**เข้าถึง**บริการมากขึ้น และเพิ่ม**ความเชื่อมโยง**กับภูมิภาคเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

และ **สาม** การพัฒนา**ระบบการชำระเงิน** ซึ่งถือว่าเป็น Infrastructure ของระบบการเงิน ก็เป็นงานพัฒนาอีกด้านที่ ธปท. ให้ความสำคัญ ทั้งในมิติการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนามาตรฐานกลางข้อความการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ และการส่งเสริมการใช้ e-Payment ปัจจุบัน ธปท. อยู่ระหว่างผลักดันกฎหมายเพื่อกำกับดูแลระบบการชำระเงิน ซึ่งเป็นการแก้ไขกฎหมายครั้งสำคัญ เพื่อยกระดับการกำกับดูแลลดความซ้ำซ้อน ผมเชื่อว่าแนวทางนี้จะช่วยพัฒนาระบบการชำระเงินของบ้านเราให้ **ถูก ดี และปลอดภัย**

อาจารย์ครับ งานด้านการพัฒนาเราไม่ได้ดูแค่เรื่องการเงิน เมื่อมีโอกาสก็จะพยายามช่วยบ้านเมืองในด้านอื่นด้วย ผมนึกถึงที่อาจารย์พูดไว้ว่า "เพื่อนร่วมงานของข้าพเจ้าบางคนอาจกล่าวหาว่า ข้าพเจ้าอยากให้ธนาคารไปเกี่ยวข้องกับหลายอย่างซึ่งอยู่นอกขอบเขตของการธนาคาร แต่ข้าพเจ้าวิงวอนว่า ปัจจุบันธนาคารกลางโดยความจำเป็นได้กลายมาเป็นธนาคารกลางเพื่อพัฒนา ฉะนั้นเจ้าหน้าที่ธนาคารกลางต้องพร้อมและคล่องตัวกว่าเดิม"

ที่ผ่านมา งานด้านการพัฒนาประเทศด้านหนึ่งที่ ธปท. มีเข้าไปมีส่วนร่วม คือ **การปฏิรูปรัฐวิสาหกิจ** ซึ่งเป็นภาคเศรษฐกิจที่สำคัญมาก เพราะรัฐวิสาหกิจเป็นผู้ครอบครอง Strategic Assets ที่สำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะเป็น คลื่นความถี่ สนามบิน ท่าเรือ ทางพิเศษ ระบบราง สินทรัพย์ทั้งหมดของรัฐครึ่งหนึ่งเป็นของรัฐวิสาหกิจ และที่ผ่านมาถูกแทรกแซงจากการเมือง มีปัญหาเชิงโครงสร้าง ไม่มีผู้ทำหน้าที่เจ้าของ ที่จะคอยหวงแหนเป็นห่วงเป็นใยแทนประชาชน ปัญหาเหล่านี้ถ้าปล่อยทิ้งไว้ รัฐวิสาหกิจจะไม่สามารถบรรลุพันธกิจด้านการให้บริการที่ดีมีคุณภาพ และเป็นการเสียโอกาสการพัฒนาของประเทศ รวมทั้งจะเป็นต้นทุนที่แพงขึ้นของทุกคน

ผมและคณะทำงาน จึงได้เสนอแนวทาง '**ยกเครื่องรัฐวิสาหกิจ**' โดยจะมีการออกกฎหมายเพื่อวางรากฐานการกำกับดูแลที่ดี ทั้งมิติการแต่งตั้งกรรมการ การเปิดเผยข้อมูล และการส่งผ่านนโยบายที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยลดโอกาสที่รัฐวิสาหกิจจะถูกใช้ทำนโยบายประชานิยมที่ไม่รับผิดชอบเหมือนอย่างที่ผ่านมา รวมทั้ง จะมีการจัดตั้ง '**บรรษัทวิสาหกิจแห่งชาติ**' ขึ้นเพื่อทำหน้าที่หน่วยงานเจ้าของแทนประชาชน ดูแลบริหารสินทรัพย์ให้เพิ่มมูลค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ผมเชื่อว่าถ้างานส่วนนี้สำเร็จจะเป็น Platform การปฏิรูปเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดอันหนึ่งของประเทศในระยะต่อไป

3. ศิลปะการดำเนินนโยบายในบริบทที่เปลี่ยนแปลง

อาจารย์ครับ สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลง ทำให้ธนาคารกลางต้องปรับ 'วิธีทำงาน' ให้สอดคล้องกับบริบทและเพื่อให้สามารถดำเนินภารกิจตามที่ประชาชนคาดหวัง อย่างไรก็ดี วิธีการทำงานบางเรื่อง ก็มีหลักการวิชาการที่แน่นอน (เป็นศาสตร์) แต่บางเรื่องก็ไม่ การปฏิบัติอาจจะไม่ตรงกัน เป็น ศิลปะ เหมือนอย่างที่อาจารย์เคยพูดไว้ว่า "ศิลปะในการปฏิบัตินั้นได้แก่ปัญหาว่าควรจะทำตัวอย่างไร... สอนกันไม่ได้"

สิ่งแรกที่ผมตั้งใจทำในฐานะผู้ว่า ธปท. คือ '**การสร้างค่านิยมที่ดี**' ให้กับองค์กร เพราะเชื่อว่า การมีค่านิยมที่ดีที่ถูกต้อง ในที่สุดจะนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมองค์กร และจะเป็นเข็มทิศให้กับองค์กรและพนักงานในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะด้านการทำงาน หรือการปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในยามปกติและยามคับขัน ซึ่งผมเห็นว่า '**บุคคลแบบอย่าง**' หรือ Role Model ที่ดีที่สุดของ ธปท. คือ อาจารย์ป๋วยนั่นเอง แต่น่าเสียดายที่เพื่อนพนักงานรุ่นหลัง ๆ เริ่มไม่รู้จักอาจารย์ นอกเหนือจากคำบอกเล่าที่ได้ยินกัน ผมจึงแปลงค่านิยมดี ๆ ที่อาจารย์ทำไว้เป็นแบบอย่างตลอดชีวิตอาจารย์ เป็นคำไทยง่าย ๆ 4 คำ ดังนี้

'**ยืนตรง**' คือ ทำในสิ่งที่ควรทำ ไม่ทำในสิ่งที่ไม่ควรทำ
'**มองไกล**' คือ ให้คิดถึงอนาคตในระยะยาว ไม่เน้นเฉพาะผลในระยะสั้น
'**ยื่นมือ**' คือ ต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ทั้งภายในและภายนอกองค์กร
'**ติดดิน**' คือ เข้าใจโลกในความเป็นจริง ถ่อมตน เข้าถึงง่าย

วันที่ 1 ตุลาคม 2553 เริ่มงานวันแรก 8.00 น. ผมได้สื่อสารกับเพื่อนพนักงาน ธปท. ผ่านจดหมายจากผู้ว่าการถึงพนักงานฉบับที่ 1 ว่า "เมื่อคราวคัดเลือกผู้ว่าการ ธปท. ผู้สื่อข่าวถามท่านผู้ว่าฯ ธาริษาว่า คนเป็น ผู้ว่าการ ธปท. ควรมีคุณสมบัติอย่างไร ท่านตอบโดยใช้คำสั้น ๆ แต่กินใจ 3 คำว่า **ยืนตรง มองไกล ติดดิน** ผมอยากให้ทั้ง 3 ข้อเป็นคุณสมบัติขององค์กร ธปท. และถ้าจะให้สมบูรณ์ ผมอยากเพิ่มคำที่ 4 คือ **ยื่นมือ**"

อาจารย์ครับ ผมเชื่อว่าการมีคุณสมบัติทั้ง 4 ข้อนี้จะช่วยให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องเกิด 'ความไว้วางใจ' ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งยวด สำหรับองค์กรที่ทำนโยบายสาธารณะอย่างเช่น ธปท.

'Public Office is a Public Trust' ทั้งหมดนี้คือ 'หัวใจ' และเป็นแนวทางที่ผมใช้ทำงานมาตลอด 30 ปี เมื่อไปทำงานในองค์กรสาธารณะทั้ง ธปท. และ ก.ล.ต.

Public Office ไม่ใช่ตัวอาคาร 1 อาคาร 2 หรือ นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล ผู้ว่าการ ธปท. ไม่ใช่ ส.ส. ในรัฐสภา แต่มันคือ 'ความไว้วางใจ' ของประชาชน

มันเปล่าประโยชน์ ถ้าเรามีตำแหน่ง มี Public Office แต่ขาด Public Trust

ตรงนี้ผมนึกถึงข้อคิดที่อาจารย์เคยให้ไว้ว่า "หลักของธนาคารกลางก็เช่นเดียวกับหลักการธนาคารทั่ว ๆ ไป คือ เครดิต และ Faith คือ ความเชื่อถือกันทั้งภายในและภายนอก ถ้าขาดเครดิตแล้วเลิกพูดเรื่องการธนาคารได้"

อาจารย์ครับ ที่ผ่านมาเมื่อผมมีโอกาสพบปะกับบุคคลต่าง ๆ ในสังคม ส่วนใหญ่จะพูดถึง ธปท. ด้วยความชื่นชม โดยเฉพาะในความเป็นผู้มีหลักการ รอบคอบ ซื่อสัตย์สุจริต ตรงนี้ก็ทำให้ผมมีความภูมิใจไม่น้อย แต่หลายคนมักเปรียบเทียบการทำงานของ ธปท. ว่า 'อยู่บนหอคอย' ซึ่งจะว่าไปแล้วก็คงไม่ผิดนัก เพราะ ธปท. ต้องยืนตรงยึดมั่นในหลักการ และทำหน้าที่เป็นนักวิชาการที่รอบคอบมองไกลไปข้างหน้า

จากบริบทเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไป วิกฤติการเงินโลกชี้ถึงความซับซ้อน เชื่อมโยงกันของระบบเศรษฐกิจ ในภาคการเงินเห็นความเกี่ยวโยงกันระหว่างนโยบายการเงินและนโยบายกำกับดูแลสถาบันการเงิน ธนาคารกลางหลายแห่งจึงปรับบทบาทให้เหมาะสมกับบริบทใหม่ อาทิ ธนาคารแห่งประเทศอังกฤษ (BOE) จากภาพลักษณ์ของ สุภาพสตรีชราทึมทึกที่ปิดตัวแห่งถนน Threadneedles Street ก็เปลี่ยนบทบาทใหม่ มาเป็น 'คุณแย้ม' แห่งถนน Threadneedles Street

Mark Carney ผู้ว่าการ BOE ที่เพิ่งมารับตำแหน่งไม่นานนี้ ตั้งคำถามขวนคิดว่า

What is the Bank of England for? บทบาทของธนาคารประเทศอังกฤษในวันนี้คืออะไร เขาตอบว่า

Promoting the Good of People of United Kingdom เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนอังกฤษ

ซึ่ง BOE ก็ยกเครื่ององค์กรครั้งใหญ่ มีการโอนงานด้านการกำกับดูแลสถาบันการเงินกลับมาอยู่ที่ธนาคารกลาง มีการปรับองค์กร เพื่อเพิ่มการประสานงาน เพิ่ม Synergies ระหว่างฝ่ายงานในองค์กร รวมพลังกันเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจในภาพรวม

ธปท. ที่เคยถูกมองว่าเป็น 'ปู่โสมเฝ้าทรัพย์แห่งบางขุนพรหม' ต้องปรับตัวเช่นกัน การประสานงานกับผู้อื่นมีความจำเป็นมากขึ้นเป็นลำดับ เพื่อให้สามารถผลักดันงานส่วนรวมให้สำเร็จได้ผลเต็มที่ นอกจากนี้ก็มีความสำคัญอย่างมากที่ประชาชนชาวบ้านร้านตลาด ซึ่งผมคิดว่าคือเจ้าของประเทศตัวจริง ต้องสามารถเข้าใจสิ่งที่ ธปท. ทำ และไม่รู้สึกว่าเราอยู่ไกลเกินไป เราต้อง ยื่นมือ และ ติดดิน

นี่คือที่มาของการพยายามทำให้ **ธปท. เป็นองค์กรที่ประชาชนเข้าถึงและพึ่งได้**

แม้งานบางส่วนอาจจะไม่ใช่ Conventional Jobs ของธนาคารกลาง แต่ผมเชื่อว่าจะช่วยสร้างทุนความน่าเชื่อถือให้ ธปท. (Social Capital) และอาจเป็น Jigsaw ที่หายไป ที่จะช่วยให้ ธปท. เป็นองค์กรที่ประชาชนศรัทธาอย่างแท้จริง ในเรื่องนี้ผมได้นำแนวคิด Branding ที่ใช้กันในภาคธุรกิจมาปรับใช้กับงานของธนาคารกลาง โดย '**ลูกค้า**' ของ ธปท. ก็คือ '**ประชาชนทุกคน**' ตัวอย่างความพยายามของเราในเรื่องนี้ อาทิ

การสื่อสารกับสาธารณชนอย่างโปร่งใสต่อเนื่อง อาจารย์ครับ ในอดีตธนาคารกลางมักทำตัวลึกลับ ยึดหลักการรักษาความลับ และไม่แสดงท่าทีที่ชัดเจน เนื่องจากเกรงว่าจะเป็นการสร้างข้อผูกมัด ดังที่เราเคยได้ยินบ่อย ๆ เกี่ยวกับ Mystique of Central Bank

ที่ผ่านมา ธปท. พยายามพัฒนาและให้ความสำคัญกับการสื่อสาร ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับคณะกรรมการทุกชุด (กนง. กนส. กรช.) ผู้ว่าการ และพนักงาน เพื่ออธิบายให้ประชาชนเข้าใจการดำเนินงานของเรา ว่ามีหลักคิด ข้อพิจารณา (Trade-off) มีเหตุมีผลของการตัดสินใจอย่างไร การใช้ภาษาก็พยายามใช้คำง่าย ๆ เพื่อให้เข้าถึงประชาชนมากขึ้น ด้าน กนง. มีการเปิดเผยผลการลงคะแนนและรายงานการประชุมฉบับย่อ เพิ่มเติมจากการแถลงข่าวและการจัดทำรายงานนโยบายการเงิน (Monetary Policy Report) อาจารย์ครับเดิมรายงานนี้ชื่อ รายงานแนวโน้มเงินเฟ้อ (Inflation Report) แต่เราเปลี่ยนชื่อเสียใหม่เพื่อสื่อสารกับประชาชนว่า ในการทำนโยบายการเงิน ธปท. พิจารณาปัจจัยรอบด้าน ไม่ได้หมกมุ่นดูแต่เงินเฟ้ออย่างเดียว

เมื่อเริ่มงาน ผมได้นำระบบ Balanced Scorecard มาใช้ เพราะเชื่อว่าจะช่วยให้การทำงานเป็นระบบ มีแผนงานชัดเจน ช่วยให้พนักงานทุกระดับตลอดจนผู้ว่าการเห็นว่า งานที่ตนทำนั้นสนับสนุนงานของ ธปท. ในภาพรวม อย่างไร มี Stakeholders เป็นใครบ้าง และมีอะไรเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ สำหรับงานด้านการสื่อสารก็เช่นกัน ลองนับดูแทบไม่น่าเชื่อนะครับ เกือบ 5 ปีที่ผ่านมา ผมไปกล่าวปาฐกถาในที่สาธารณะ (Speeches) รวมกว่า 180 ครั้ง ทั้งในและนอกประเทศ ซึ่งนี่ยังไม่รวมการพบปะกับกลุ่มต่าง ๆ ที่ไม่เป็นทางการ ปาฐกถาเหล่านี้ผมไม่ได้ไปแบบสุ่ม แต่เลือกไปตาม Stakeholders กลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าสามารถทำความเข้าใจกับทุกกลุ่มได้อย่างทั่วถึง ผมคิดว่านี่เป็นส่วนหนึ่งของงานการเป็นผู้ว่าการ เป็นความรับผิดชอบของเราที่ต้องอธิบาย ซึ่งผมขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยในการเตรียมข้อมูล ผมคิดว่าความพยายามสื่อสารของเราช่วยให้สาธารณชนเข้าใจ ธปท. ดีขึ้น และ เมื่อมองย้อนกลับไปในยามคับขัน ก็เห็นสิ่งนี้ว่ามีค่ายิ่ง รู้สึกซาบซึ้งที่ประชาชนเมตตาและเข้าใจ

อาจารย์ครับ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญมากในช่วงที่ผ่านมา คือ **การกำกับดูแลสถาบันการเงิน** ธปท. ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ Regulator สำหรับสถาบันการเงิน

"การสะสมทุนทางวิชาการต้องอาศัยการวิจัยเป็นสำคัญ ฉะนั้น ประเทศใดไม่มีการวิจัย... ประเทศนั้นจะต้องด้อยในเชิงสะสมทุนเป็นแน่"

เฉพาะกิจของรัฐ (SFIs) ซึ่งที่ผ่านมาประสบปัญหาหลายด้าน SFIs บางแห่งมีหนี้เสียสูงจนน่าตกใจ ภาครัฐต้องเข้าไปเพิ่มทุนหลายครั้ง ในการทำภารกิจใหม่นี้ พนักงาน ธปท. อาจกังวล กลัวจะเป็นเหตุให้การเมืองมาแทรกแซง ซึ่งผมอธิบายเพื่อนพนักงานว่า อยากให้มองเรื่องนี้อย่างภาคภูมิใจและให้พยายามทำงานที่เราได้รับมอบหมายให้ดี เรื่องนี้เป็นเรื่องของส่วนรวมที่ ธปท.ต้องยื่นมือ ถ้า SFIs มีปัญหา ระบบการเงินก็จะมีปัญหา นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงกลไกให้มีการทำงานระหว่าง กนง. และ กนส. ให้ประชุมร่วมกันอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง มีการจัดทำ Financial Stability Report เพื่อประเมินความเสี่ยงของระบบการเงินในภาพรวม รวมทั้งมีการประสานการทำงานร่วมกันระหว่าง ธปท. และ Regulator อื่นเช่น ก.ล.ต. คปภ. มากขึ้น

อีกมุมหนึ่งเราพยายามปรับปรุงต่อเนื่อง คือ **ในการทำนโยบายเรารับฟังความคิดเห็นของ Stakeholders มากขึ้น** เช่น ในการประเมินภาพเศรษฐกิจ นอกจากดูตัวเลข Macro ก็มีเจ้าหน้าที่ลงไปคุยกับภาคธุรกิจจริง (Business Liaison Program- BLP) ปีที่ผ่านมา เราได้พูดคุยกับภาคธุรกิจในทั่วทุกภาคของประเทศมากถึง 800 แห่ง นอกจากนี้ ธปท. ก็ส่งพนักงานไปทำงานที่หน่วยงานภายนอก (Secondment) หลายสิบแห่ง เพื่อให้ ธปท.เข้าใจการปฏิบัติงานของภาคธุรกิจมากขึ้น

ธปท. มีการทำ Perception Survey สอบถามประชาชนว่าคาดหวังอะไรกับ ธปท. หนึ่งในผลสำรวจที่พบคือ คาดหวังให้ ธปท 'พึ่งพาได้' **ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน** (ศคง.) จึงถูกตั้งขึ้นเพื่อทำงานด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการ และเป็นกลไกที่ช่วยให้ ธปท. สามารถเข้าถึงข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงนโยบายให้เป็นธรรมและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการ ขณะเดียวกันยังเป็นหน่วยงาน**เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงิน** (Financial Literacy) ช่วยให้ผู้บริโภคสามารถตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม และไม่ให้ถูกเอาเปรียบ

การทำงานของ ธปท. ต้องอาศัยความร่วมมือจากธนาคารพาณิชย์ (ธพ.) ในการดูแลประชาชน อาทิ ช่วงที่หนี้ครัวเรือนเร่งตัวขึ้นมาก เราห่วงและเริ่มออกมาเตือน และขอความร่วมมือ ธพ. ให้เปลี่ยนรูปแบบการโฆษณา จากที่เน้นเรื่องกู้ง่ายกู้เร็ว มาเน้นเรื่องการออมเงิน การวางแผนทางการเงินมากขึ้น ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดี ผมขอแสดงความชื่นชมและขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย และไม่ใช่เรื่องนี้เรื่องเดียว ธพ. ให้ความร่วมมือแก่ ธปท. ในอีกหลายเรื่องเมื่อได้รับคำขอ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการส่งผ่านอัตราดอกเบี้ย เรื่องการลดค่าธรรมเนียม หรือเรื่องการดูแลลูกค้า SMEs สิ่งเหล่านี้ทำให้ผมประจักษ์ว่า '**Persuasion**' หรือศิลปะของนายธนาคารกลางในการชักจูงให้ ธพ. ยอมร่วมมือนั้น เป็นเรื่องที่สำคัญมาก เหมือนที่อาจารย์เคยพูดเอาไว้ทุกประการ

นอกจากนี้ ในการประชุมสัมมนาวิชาการประจำปีของ ธปท. หลายปีก่อน ท่านอดีตผู้ว่าการ ม.ร.ว. ปรีดิยาธร เทวกุล ให้ข้อคิดไว้อย่างน่าสนใจว่า ในบางช่วงประชาชนรู้สึกว้าเหว่ ไม่มีที่พึ่ง ธปท. เป็นองค์กรที่มีทรัพยากรมีข้อมูล มีเจ้าหน้าที่มีความรู้พร้อม ต้องเป็นที่พึ่งของประชาชน ในการทำหน้าที่คอยเตือนภัย ถ้าเห็นว่าเศรษฐกิจของประเทศมีความเสี่ยงในเรื่องใด รวมทั้งพร้อมเสนอทางออกเพื่อการพัฒนาประเทศ นี่คือที่มาของคำว่า '**ประภาคารเชิงรุก**' สิ่งที่ ธปท. ดูแลอาจไม่เพียงพอ ต้องบอกคนที่เกี่ยวข้องให้ช่วยกันดูแล อาทิ การปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน หรือการมีวินัยทางการคลัง ซึ่งเป็นเรื่องระยะยาวที่บ้านเมืองต้องการ

และสุดท้ายเพื่อเป็นการรำลึกและสืบสานคุณงามความดีของอาจารย์ป๋วย ผู้เป็นทั้งนักเศรษฐศาสตร์ ข้าราชการมืออาชีพ ผู้ว่าการ ธปท. นักพัฒนาชนบท นักการศึกษา ผู้วางรากฐานการศึกษาวิจัยของไทย และที่สำคัญเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้กับคนจำนวนมาก เมื่อต้นปี พ.ศ. 2558 นี้ ธปท. จึงจัดตั้ง '**สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ้งภากรณ์**' ขึ้น และมีงานเปิดตัวอย่างเป็นทางการในวันนี้

จุดประสงค์เพื่อเสริมความแข็งแกร่งของวงการวิชาการเศรษฐศาสตร์ในประเทศ ผ่านการพัฒนาเครือข่ายนักวิจัย โดยเฉพาะความเชื่อมโยงระหว่างผู้ดำเนินนโยบายกับนักวิชาการ เพราะที่ผ่านมา นักวิจัยที่มุ่งศึกษาเรื่องนโยบายเป็นการเฉพาะมีอยู่น้อย ผมหวังว่าสถาบันแห่งนี้จะช่วยสนับสนุนข้อมูลสถิติและทรัพยากรต่าง ๆ แก่นักวิจัยไทย ให้ผลิตงานศึกษาด้านนโยบายเศรษฐกิจออกมามากขึ้น เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศของเราให้มั่นคงยั่งยืนต่อไป ดังที่

อาจารย์เคยไว้กล่าวว่า "การสะสมทุนทางวิชาการต้องอาศัยการวิจัยเป็นสำคัญ ฉะนั้น ประเทศใดไม่มีการวิจัย...ประเทศนั้นจะต้องด้อยในเชิงสะสมทุนเป็นแน่"

4. เรื่องที่ยังไม่สะเด็ดน้ำ

อาจารย์ครับ ตั้งแต่เข้ามารับตำแหน่ง ผมคิดเสมอว่าเวลาทำงานมีจำกัด ผมยังจำคำพูดของอดีตผู้ว่าการ ม.ร.ว. จัตุมงคล โสณกุล ได้ดี ท่านบอกว่า เข้ามาอยากทำหลายอย่าง พออกจากตำแหน่งแล้ว ทำได้ไม่ถึง 10% ที่ตั้งใจในวันแรก ตอนนั้นผมไม่เข้าใจ พอใกล้จะครบวาระก็เข้าใจคำพูดนี้ดีขึ้น

4 ปีก่อน มีคนถามผมว่า ครบวาระแล้วจะภูมิใจอะไรที่สุด ผมตอบว่าถ้าทำเรื่อง '**ยื่นมือ**' ได้สำเร็จจะภูมิใจ มาถึงวันนี้ แม้งานหลายส่วนคืบหน้า สะท้อนจาก Perception Survey ล่าสุด ที่ Stakeholders เห็นว่า เข้าถึง ธปท. ง่ายขึ้น การสื่อสารและทำงานกับคนอื่นของเราดีขึ้น แต่ก็ยังมีอีกหลายเรื่องสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้อีก อาทิ เรื่องยื่นมือไปช่วยโจทย์ของบ้านเมืองด้านการพัฒนา การยื่นมือภายใน ธปท. ด้วยกันเอง และการช่วย SMEs และชาวบ้านระดับรากฐานที่มีศักยภาพให้เข้าถึงบริการทางการเงินทั่วถึงมากขึ้น เหล่านี้เป็นเรื่องที่ยังไม่สะเด็ดน้ำซะทีเดียว

อีกเรื่องที่ผมคิดว่ายังมีข้อบกพร่อง คือ **การประสานนโยบายกับรัฐบาลในบางช่วง** มองย้อนกลับไป ก็คิดว่าน่าจะทำได้ดีกว่านี้ ผมคิดถึงที่อาจารย์เคยพูดเปรียบไว้ว่า "รัฐบาลกับธนาคารกลางก็เหมือนสามีกับภรรยา หากมีปัญหาก็ควรปรับความเข้าใจกันในบ้าน การจะว่ากล่าวกันให้ชาวบ้านฟังนั้นไม่ใช่วิสัย และถึงที่สุดแล้ว ถ้าเราไม่สามารถที่จะเกลี้ยกล่อมท่านได้ หน้าที่ของผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ก็จะต้องลงไปความรับผิดชอบและประโยชน์ที่เราจะทำให้ก็จะเสียหายไปเช่นเดียวกัน"

อาจารย์ครับ ในหลายครั้งมีคนถามผมถึงความเห็นเกี่ยวกับ **ความเป็นอิสระของธนาคารกลาง**

ผมขี้แจงว่า คำว่าอิสระเป็นคำที่ผมระมัดระวัง จริง ๆ แล้วไม่ค่อยจะชอบใช้ เพราะต้องอาศัยความเข้าใจความหมาย และบ่อยครั้งคำนี้ ทำให้รู้สึกว่า เราถูก เค้าผิด ซึ่งในโลกความจริงไม่เป็นอย่างนั้น

บางครั้ง เราถูก เขาผิด บางครั้ง เราผิด เขาถูก

รากฐานที่จะนำมาสู่ความเป็นอิสระ ผมคิดว่าประกอบด้วย 2 ส่วน คือ '**ทำในสิ่งที่ควรทำ และไม่ทำในสิ่งที่ไม่ควรทำ**' โดยทั่วไป คนส่วนใหญ่มักจะไปให้น้ำหนักเฉพาะส่วนหลัง ก็คือ 'เราไม่ทำในสิ่งที่ไม่ควรทำ' หมายความว่า ถ้าเราเห็นว่า เขาทำผิดเราต้องทัดทาน และ ไม่ยอมให้เขาบังคับให้เราทำในสิ่งที่ผิด ซึ่งจะไปว่าก็ใช่ แต่นี่เป็นเพียงครึ่งหนึ่งของเรื่อง

อีกครึ่งหนึ่งเป็นเรื่องที่เราจะต้องไม่มี Ego ไม่ดื้อ คือ หากสิ่งที่เราทำหรือเชื่อ ต่อมาเห็นว่า 'อาจไม่ถูกต้อง' เราต้องไม่ดื้อ และเปลี่ยนมาทำในสิ่งที่ถูกต้อง จึงเรียกว่า 'ได้ทำในสิ่งที่ควรทำ'

คงปฏิเสธไม่ได้ว่า ธปท. เป็นองค์กรหนึ่งของรัฐ ที่จะต้องช่วยกันดูแลให้ประเทศก้าวหน้าไปได้ **ธปท. จึงไม่สามารถเป็นอิสระจากรัฐบาลได้ทั้งหมด** เช่น การดำเนินนโยบายการเงิน กฎหมายวางหลักไว้ค่อนข้างดีว่า ช่วงปลายปี กนง. ต้องเสนอเป้าหมายการดำเนินนโยบายการเงินผ่าน รมต. คลัง ไปยังรัฐบาล หมายความว่า รัฐบาลมีอำนาจว่าจะอนุมัติหรือไม่อนุมัติ ธปท. ไม่ได้เป็นอิสระจากรัฐบาลทั้ง 100%

เมื่อรัฐบาลอนุมัติเป้าหมาย ธปท. ก็รับเป้าหมายนั้นมาดำเนินการ ในระยะเวลาที่เหมาะสมด้วยเครื่องมือที่เห็นว่าเหมาะสม ส่วนหลังนี้กฎหมายให้ ธปท. สามารถดำเนินงานได้อิสระมี Operational Independence ซึ่งสอดคล้องกับหลักสากลที่ธนาคารกลางควรมีอิสระในการดำเนินงาน ก็ด้วยเหตุผลอย่างน้อย 3 ข้อ กล่าวคือ 1) จำเป็นต้องแยกคนพิมพ์แบงก์ออกจากคนใช้เงิน 2) การกระตุ้นเศรษฐกิจเพื่อผลระยะสั้นอาจก่อผลเสียระยะยาว และ 3) บ่อยครั้งธนาคารกลางมักต้องทำเรื่องที่ไม่ Popular

แต่อย่างไรก็ดี ผมคิดว่าข้อกฎหมายอย่างเดียวไม่พอ ท้ายที่สุดต้องอาศัยแรงสนับสนุนจากประชาชน กล่าวคือ การเมืองไม่กลัว ธปท. แต่เขากลัวประชาชน ดังนั้น สิ่งสำคัญคือ **ธปท. ต้องดำรงสถานะให้น่าเชื่อถือ ให้ประชาชนมีความไว้วางใจ** ธปท. ต้องมีธรรมาภิบาลในการทำงาน ต้องโปร่งใส สื่อสารและเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนทราบ ซึ่งผมคิดว่า ค่านิยม 4 ข้อ ยืนตรง มองไกล ยื่นมือ ติดดิน เป็นวิธีจะช่วยให้ประชาชนไว้ใจ ธปท. Public Office is a Public Trust ทั้งหมดนี้คือ หัวใจ

5. แลไปข้างหน้า : อนาคตของ ธปท.

เมื่อไม่นานมานี้ มีนักข่าวถามผมว่าใกล้จะครบวาระแล้ว มีอะไรต้องรีบทำไหม ผมตอบว่าไม่ เพราะ Staff ที่ ธปท. พร้อมรับช่วงงานต่อที่นี่เป็นสถาบัน

แม้ '**คน**' ไป แต่ '**สถาบัน**' ยังอยู่

กว่า 70 ปีแล้ว ที่ ธปท. มีส่วนสำคัญในการดำเนินนโยบายเพื่อเศรษฐกิจไทย ได้รับทั้งการชื่นชม และบางครั้งก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์ แต่ไม่ว่าจะอย่างไร ผมเชื่อมั่นว่า ธปท. จะเรียนรู้จากอดีต เพื่อปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และจะยังคงดำรงความเป็น '**สถาบันคู่บ้านคู่เมือง**' ที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้ก้าวหน้าต่อไป

'ความเป็นสถาบัน' ของธนาคารแห่งประเทศไทย ประกอบด้วยอย่างน้อย 3 สิ่ง

1. กรอบนโยบายที่ยืดหยุ่น มีธรรมาภิบาล เครื่องมือที่เพียงพอ และ โปร่งใส

ธปท. มีกฎหมายที่กำหนดบทบาทหน้าที่วิธีทำงานระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน มีการถ่วงดุลอำนาจที่เหมาะสม (Checks and Balances) และในการทำหน้าที่ธนาคารกลาง มีกรอบการดำเนินนโยบายที่ยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมตามสถานการณ์ได้ทันท่วงที มีชุดของเครื่องมือที่พร้อมและเพียงพอในการดูแลเศรษฐกิจ รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูล สื่อสารทำความเข้าใจกับสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง และโปร่งใส

2. บุคลากร

อาจารย์ครับ ผมอยากเรียนให้ทราบด้วยความภูมิใจว่า พนักงานของ ธปท. ในปัจจุบันรวมทั้งอดีตพนักงานที่ได้ออกไปช่วยพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ ได้รับการยอมรับจากคนทั่วไปว่ามีความรู้ดีเยี่ยม มีความวิริยะอุตสาหะ และที่สำคัญเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ ธปท. เป็นสถาบันที่คนมีคุณภาพมากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ เป็นสถาบันที่เด็กจบใหม่ใฝ่ฝันจะเข้ามาร่วมงาน งานใดที่ผ่านมาในสมัยผมที่พอจะเห็นผลอยู่บ้าง ก็เป็นผลจากความอุตสาหะทุ่มเทของท่านเหล่านี้ ที่ทำงานด้วยความทุ่มเทเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

3. ประวัติศาสตร์แห่งความดีงาม

อันเป็นมรดกของอดีตพนักงานและผู้บริหารที่สั่งสมมาตั้งแต่สมัยผู้ว่าการท่านแรก พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนไชย มาจนสมัยของอาจารย์ และสืบทอดเรื่อยมาถึงปัจจุบัน ไม่เพียงแค่ความเชื่อมั่นและความเมตตาของประชาชนที่มีต่อสถาบันนี้เท่านั้น แต่รวมถึงองค์ความรู้ของธนาคารกลาง ศิลปะในการบริหารงาน และอุดมคติของการทำงานที่อยู่ในจิตใจของพนักงาน ทั้งความเสียสละ และความซื่อสัตย์สุจริตของพนักงานทุกคน ผมนึกถึงที่อาจารย์เคยกล่าวไว้อย่างกินใจว่า

"กระผมขอเชิญให้ท่านทั้งหลายระลึกว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นสถาบันในราชการของชาติไทยที่มีเกียรติประวัติและเกียรติคุณดีเด่นทั้งภายในประเทศ และเฉพาะอย่างยิ่งในต่างประเทศทั่วโลก นี่ก็เป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจสำหรับพนักงานและกรรมการทุกท่าน แต่ก็ทำให้เราระลึกถึงคุณอันใหญ่หลวงของท่านผู้ใหญ่ที่ได้ให้กำเนิดแก่ธนาคารนี้ ท่านผู้ใหญ่ที่ได้เริ่มวางระเบียบแบบแผน แนวทางปฏิบัติในทางที่ดีที่ชอบให้เรารุ่นหลังได้ยึดเป็นหลักอันดีสืบมา ตลอดจนพนักงานทั้งผู้ใหญ่ผู้น้อย ซึ่งได้เทอดทูนหลักธรรมถือเป็นข้อปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผลเป็นอันดีตราบเท่าทุกวันนี้... กระผมใคร่จะขอเสริมเหตุแห่งเกียรติและประโยชน์ของธนาคารในอีกข้อหนึ่งคือ ตลอดประวัติการณ์ของธนาคาร นักศึกษาสามารถเรียนรู้ว่า ผู้ว่าการ รองผู้ว่าการ และกรรมการของธนาคารนี้ ได้ร่วมมือกับรัฐบาลในการดำเนินราชการเศรษฐกิจการเงินอย่างสุขุม คัมภีรภาพและด้วยความกล้าหาญอยู่เสมอ มีอยู่หลายต่อหลายครั้งที่ผู้ว่าการ รองผู้ว่าการ และกรรมการธนาคารไม่ลังเลใจที่จะสละตำแหน่งเมื่อมีเหตุผลอันสมควร และในเมื่อการสละตำแหน่งดังกล่าวจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม"

อาจารย์ครับ อาจารย์อาจจะทราบแล้วว่า ดร.วิรไท สันติประภพ คนหนุ่มไฟแรง มีความรู้ความสามารถ เป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ ได้รับเลือกมาดำรงผู้ว่าการคนใหม่ต่อจากผม ด้วยประสบการณ์ที่หลากหลาย ทั้งด้านตลาดเงิน ตลาดทุน สถาบันการเงิน และการพัฒนาประเทศ ผมเชื่อว่า ดร.วิรไท จะสามารถทำหน้าที่ ผู้ว่าการ ธปท. ได้เป็นอย่างดี ขอให้อาจารย์วางใจ

ก่อนจะจบจดหมายฉบับนี้ ผมอยากเล่าความในใจให้อาจารย์ฟัง สาเหตุที่ผมมาทำงานตรงนี้ คือ คิดว่าการทำงานตรงไหนที่ให้ความหมายกับชีวิตดีที่สุด ผมอยากทำอะไรที่มีความหมายต่อชีวิตมากขึ้น มันเป็นความตั้งใจมาตั้งแต่อดีต ตอนนั้นอายุ 58 ปีแล้ว ก็คุยกับคนที่บ้านว่า ถ้าได้เป็นผู้ว่าการก็ดีอย่าง ได้ทำสิ่งที่ตัวเองอยากทำ อยากใช้เวลาทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม แต่ถ้าไม่ได้ก็ดีอย่าง ชีวิตสงบ

5 ปีที่ผ่านมาเหมือนกลับสู่ 'สมรภูมิรบ' อีกครั้ง

รู้สึกท้าทาย แต่มีชีวิตชีวา และรู้สึกว่า ชีวิตมีความหมายขึ้น

สำหรับความรู้สึกที่ในใจที่เหลือ คงคล้าย ๆ กับอาจารย์ตอนที่ลาออกจากตำแหน่งผู้ว่าการ ซึ่งอาจารย์กล่าวลากับพนักงานแบงก์ชาติไว้ว่า "การที่เรามีอยู่ในสถาบันเป็นเวลานานนั้น ก็ย่อมมีความผูกพันกันเป็นธรรมดา ผมมีความภาคภูมิใจร่วมกับพวกคุณทั้งหลายที่สถาบันธนาคารแห่งประเทศไทยของเรา เป็นสถาบันที่มีเกียรติทั้งภายในประเทศ และภายนอกประเทศทั่วโลก ทำนองเดียวกันกับท่านผู้ว่าการในอดีต ผมคงจะมีความภาคภูมิใจตลอดไป"

ด้วยความเคารพอย่างสูง

ประสาร ไตรรัตน์วรกุล

ดร.ศิริ การเจริญดี
กับบทเรียนอันล้ำค่าจาก ธปท.

ถอดบทเรียนกับอีกหนึ่งบุคลากรคนสำคัญของธนาคารแห่งประเทศไทยอย่าง 'ดร.ศิริ การเจริญดี' อดีตผู้ช่วยผู้ว่าการอาวุโส ธนาคารแห่งประเทศไทย หนึ่งในคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) โดยในปัจจุบัน ดร.ศิริ ยังสวมบทบาทเป็นนักบริหารฝีมือฉกาจให้กับหลายบริษัทชั้นนำของไทย เป็นกุนซือทางด้านเศรษฐกิจที่ภาคธุรกิจให้การยอมรับ บทเรียนอันล้ำค่าระหว่างทำงานอยู่ที่ ธปท. ของรุ่นพี่ท่านนี้ จะเป็นประโยชน์ไม่น้อยสำหรับคนทำงานรุ่นใหม่ ให้สามารถต่อยอดสู่ความสำเร็จในแบบฉบับของตนเองได้ต่อไป

ความผูกพันที่หยั่งรากลึก

กล่าวได้ว่าสายสัมพันธ์ระหว่าง ดร.ศิริ กับ ธปท. นั้นเริ่มถักทอก่อตัวขึ้นตั้งแต่สมัยที่ได้เป็นนักเรียนทุนแบงก์ชาติ ซึ่งเป็นโอกาสให้ ดร.ศิริ ได้บ่มเพาะองค์ความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ จนกระทั่งสำเร็จการศึกษาในระดับปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา Monetary Economics and Econometrics & Operations Research จากมหาวิทยาลัยโมนาช ประเทศออสเตรเลีย

"ช่วงก่อนเรียนจบ ผมเกิดคำถามหนึ่งขึ้นมาว่าเราจะนำสิ่งที่เรียนมาใช้กับการทำงานที่แบงก์ชาติได้อย่างไร ระหว่างนั้นจึงไปสมัครทำงานที่ Department of Economic Research ของ Reserve Bank of Australia ซึ่งที่นั่นทำให้ผมรู้สึกขัดเจนมาก ๆ ว่าสิ่งที่เราเรียนมา เวลาไปทำงานจริงมันคนละเรื่องกันเลย พอได้เข้าไปทำงานวันแรก เขาก็โยนโปรเจ็กต์หนึ่งมาให้จัดการ ยอมรับเลยนะว่าตอนนั้นผมล่ะงงมาก ไม่รู้ว่าจะเริ่มจากตรงไหนดี" ดร.ศิริ ย้อนภาพในอดีตสมัยเป็นนักเรียนทุนแบงก์ชาติอยู่ที่ประเทศออสเตรเลียให้ฟัง

"แต่เชื่อไหมล่ะว่าการฝึกครั้งนั้นมีประโยชน์มาก กลายเป็นสิ่งที่ทำให้ผมเชื่อมาโดยตลอดว่า การศึกษาอาจช่วยปูพื้นฐานต่าง ๆ ให้เรารู้จักคิด รู้จักวิเคราะห์ และรู้จักหาคำตอบ แต่ On-the-job Training สำคัญ อาจสำคัญกว่า Formal Training ด้วยซ้ำ"

เมื่อกลับมารายงานตัวที่ธนาคารประเทศไทย ดร.ศิริ ได้เริ่มต้นเข้าทำงานในส่วนงานวิจัยของ ธปท. ซึ่งครอบคลุมทั้งการวิจัยระดับมหภาค งานวิจัยนโยบายการเงิน ฯลฯ โดยเป็นงานที่เจ้าตัวยอมรับว่าสนุกและได้ประสบการณ์เยอะมาก จนกระทั่งต่อมา ดร.ศิริ ก็ได้เข้าไปคลุกคลีกับงานในระดับนโยบายทั้งในเชิง Policy Design และ Policy Making มากขึ้น

"ตอนที่ทำงานวิจัยนั้น ช่วงนั้นผมได้สร้าง Connection ที่มีค่าที่สุด คือ ได้รู้จักและสร้างเครือข่าย (Networking) กับธนาคารกลางของประเทศต่าง ๆ ผ่านงานวิจัยและการได้ออกไปประชุมสัมมนายังประเทศต่าง ๆ จนในที่สุดก็ได้เข้าไปอยู่ในแวดวงที่เรียกว่า Policy Design หรือ Policy Making ซึ่งการทำงานในเชิงนโยบายทำให้ผมเห็นเลยว่า ของจริงเป็นอย่างไร"

"ความรู้ไม่สามารถเกิดจากตำรา ได้เพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับ การติดต่อสื่อสารกับประชาชน และสามารถรวบรวมข้อมูล จากพวกเขาได้มาก-น้อยแค่ไหน"

บทเรียนอันล้ำค่าจาก ธปท.

หลายครั้งในการทำงานด้านนโยบายจำต้องเผชิญกับภาวะวิกฤติหรือในยามที่เกิดปัญหาต่าง ๆ ทั้งนี้ เป็นอีกหนึ่งหน้าที่ของผู้รับผิดชอบงานด้านการกำหนดนโยบาย ที่ต้องคิดหาแนวทางแก้ไขที่พอจะเป็นไปได้ ซึ่ง ดร.ศิริ มองว่าตลอดชีวิตการทำงานด้านนี้ ไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะอ้างอิงแนวทางการแก้ไขจากทฤษฎีในตำรา เพราะมันอาจใช้ไม่ได้กับสถานการณ์จริง

"สิ่งที่ผมได้เรียนรู้มาก ๆ จากการทำงานที่แบงก์ชาติ คือ เวลาที่คิดและดำเนินนโยบาย นอกเหนือจากการออกแบบนโยบายที่เราคิดว่ามันดีที่สุดแล้ว คำถามที่ต้องตอบให้ได้ก็คือ ถ้ามันถูกนำไปปฏิบัติจริง มันจะเกิดประสิทธิภาพไหม จะเป็นที่ยอมรับไหม และต้องคิดว่ามันจะกระทบกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างไรบ้าง"

ทว่า อีกหนึ่งประสบการณ์เรียนรู้ที่ ดร.ศิริ ไม่อาจมองข้าม นั่นก็คือ ศิลปะในการออกความเห็นระหว่างการประชุม (Intervention) ซึ่งท่านได้เล่าไว้อย่างน่าสนใจว่า

"ในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจหรือนโยบายการเงิน ที่แน่ ๆ จะต้องมีการประชุม ทั้งภายในและบางครั้งเป็นการประชุมกับหน่วยงานภายนอก ผมค้นพบว่าการประชุมงานในสังคมไทยจะมีรูปแบบ หรือมี Protocol ที่แตกต่างไปจากสังคมของชาติตะวันตกโดยสิ้นเชิง ดังนั้น เวลาผู้ใหญ่ไปประชุม ผมก็คอยสังเกตว่าช่วงไหนที่เขาจะ Intervene ช่วงไหนที่เขาจะนิ่ง และรอจังหวะช่วงไหนที่พูดแล้ว Effective ที่สุด เนื่องจากต้องยอมรับว่าจากประสบการณ์ที่ได้ไปอาศัยและทำงานอยู่ต่างประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับสังคมของชาติตะวันตกที่เขาคิดอยากจะพูดอะไรก็พูด มันใช้ไม่ได้กับสังคมไทย มันคนละวัฒนธรรม ซึ่งนั่นเป็นการเรียนรู้ที่ผมคิดว่าเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการทำงาน"

ในทรรศนะของ ดร.ศิริ มองว่า กระบวนการตัดสินใจของคนทำงานในยุคปัจจุบัน อาจมีข้อแตกต่างจากคนในรุ่นก่อนไปบ้าง เนื่องจากการไหลบ่าอย่างรวดเร็วของข้อมูลข่าวสาร ทำให้คนทำงานยุคนี้มีแนวโน้มในการตัดสินใจที่เร็วกว่าเมื่อก่อน ซึ่งสำหรับ ดร.ศิริ ตอนนั้นเรียกว่า การจะดำเนินการนโยบายใด ๆ ก็ตาม จำเป็นต้องประเมินทุกมิติให้รอบด้าน ทั้งข้อดีข้อเสียของทุกฝ่าย จนกระทั่งมั่นใจแล้วว่าสามารถปฏิบัติได้จริง จัดการกับมติมหาชน (Public Opinion) รวมถึงหาแนวร่วมเพื่อให้นโยบายนั้นได้การยอมรับอย่างแท้จริง

"ดร.ป๋วย เคยพูดไว้ว่า ก่อนจะลงมือทำสิ่งใด ควรรู้เขา รู้เรา - 'รู้เขา' คือ ไม่ได้สืบว่าเขาจะทำอะไรบ้างนะ แต่ควรไปดูให้ดีว่า สิ่งที่เราจะทำนั้นมันจะกระทบเขาอย่างไร 'รู้เรา' คือ รู้ว่าตัวเราต้องการอะไร ในที่สุดแล้วมันจะประสานกันได้หรือเปล่า นี่เป็นสิ่งที่ผมได้รับการสอนและถ่ายทอดมาโดยตลอด"

Good Change, Good Chance

"ผมคิดว่าโลกสมัยนี้ไม่เหมือนสมัยก่อน ปัจจุบันนี้เป็นยุค Market-driven หรือ Market-oriented หากจะให้เทียบกับภาพการทำงานในสมัยก่อน คือ เทียบกันไม่ติดเลย เมื่อสิ่งแวดล้อมเปลี่ยน โครงสร้างต่าง ๆ ย่อมเปลี่ยนไป เพราะฉะนั้นแบงก์ชาติจะยืนอยู่ที่เดิมไม่ได้ นี่แหละที่เป็นความท้าทายอย่างมากสำหรับธนาคารกลางทั่วโลก ไม่ใช่เฉพาะแบงก์ชาติ" ดร.ศิริ ชี้ให้เห็นถึงโอกาสท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่กองกำลังยุคใหม่ของ ธปท. ไม่ควรมองข้าม และจำเป็นต้องปรับตัวให้ทัน

"หากพนักงานของแบงก์ชาติสามารถลงพื้นที่ได้มากขึ้น ไปดูวิถีปฏิบัติจริงในแวดวงธุรกิจมากขึ้น มันจะช่วยได้เยอะเลย เพราะความรู้ไม่สามารถเกิดจากตำราได้เพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับการติดต่อสื่อสารกับประชาชน และสามารถรวบรวมข้อมูลจากพวกเขาได้มาก-น้อยแค่ไหน" ตัวอย่างที่ดีสำหรับการเก็บข้อมูลและลงพื้นที่จริงของ ดร.ศิริ นั้น คือ การเดินสำรวจตลาดและศูนย์การค้าต่าง ๆ เพื่อคอยสังเกตวิวัฒนาการรูปแบบการบริโภค ทิศทางการใช้จ่ายของผู้คน รวมถึงสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ในตลาด

แม้ว่าคลื่นลมของการเปลี่ยนแปลงจะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก แต่ตลอดชีวิตการทำงานของ ดร.ศิริ ที่ ธปท. มีแก่นของวิธีคิดในการทำงานอยู่ 3 ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ (Honesty) การซื่อตรงต่อทุก ๆ สิ่ง (Integrity) และการไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ (Keep yourself up front to technology) ซึ่งเขาเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของรุ่นน้อง ธปท. ได้ไม่น้อย

คิด-วิเคราะห์ พร้อมขับเคลื่อนไปข้างหน้า

ปัจจุบัน ดร.ศิริ ยังคงทำงานอยู่ในแวดวงธุรกิจ อีกทั้งดำรงตำแหน่งสำคัญในบอร์ดบริหารของหลาย ๆ บริษัท ซึ่งครอบคลุมการทำธุรกิจทั้งภายในและนอกประเทศ อาทิ รองประธาน ประธานกรรมการตรวจสอบ และกรรมการบรรษัทภิบาล สรรหาและกำหนดค่าตอบแทน บริษัท น้ำมันพืชไทย จำกัด (มหาชน) รวมถึงเป็นกรรมการอิสระ กรรมการบริหาร และประธานกรรมการสรรหาและพิจารณาค่าตอบแทน บริษัท กรุงเทพประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) เป็นต้น

"ก่อนจะลงมือทำสิ่งใด ควรรู้เขา รู้เรา"

"สมัยก่อนเวลาทำธุรกิจ เราอาจจะไม่ต้องคิดอะไรมาก ใช้แค่ Common Sense บางทีก็เวิร์กและสำเร็จด้วย แต่มันไม่ยั่งยืนหรอก ธุรกิจสมัยใหม่ต้องเข้าใจและเปิดรับข้อมูล รวมถึงมีความเป็นมืออาชีพ ดังนั้น การเทรนผู้คนที่จะเข้ามาในโลกยุคใหม่ของการบริหารก็ควรให้มันสอดคล้องกันด้วย"

นอกจากการบริหารความคิดเพื่อขับเคลื่อนทุกธุรกิจให้เดินหน้าไปสู่ความสำเร็จแล้ว กิจกรรมโปรดยามว่างของ ดร.ศิริ ยังโคจรอยู่รอบ ๆ สาระความรู้ทางเศรษฐศาสตร์จากนักเขียนคนโปรดอย่าง Paul Krugman และ William Pesek ซึ่งล่าสุดได้เขียนเกี่ยวกับเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียโดยเฉพาะประเทศจีนไว้อย่างน่าสนใจ

"แม้ว่าผมจะไม่ได้ทำงานที่แบงก์ชาติแล้ว แต่การติดตามภาวะเศรษฐกิจ งานวิเคราะห์ ค้นหาข้อมูล มันติดตัวผมอยู่จริง ๆ ผมยังคงอ่านภาวะเศรษฐกิจอยู่เหมือนเดิม แล้วก็สามารถนำความรู้นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อธุรกิจ อย่างน้อยในช่วงชีวิตที่อายุมากขนาดนี้ ผมยังสามารถบริหารสมองให้คิดและให้ทำงานได้ ก็ถือว่าโอเคแล้ว"

BOT Policy Forum ครั้งที่ 5

เรียนรู้-ตั้งรับ-ปรับตัว กับความท้าทายทางเศรษฐกิจโลก

นับเป็นอีกครั้งสำหรับ BOT Policy Forum เวทีที่สะท้อนค่านิยมในการ 'ยื่นมือ' ของ ธปท. อย่างชัดเจน เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการจัดงานคือ เพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงของภาครัฐ ภาคธุรกิจ ตลอดจนนักวิชาการของไทย ได้รับทราบมุมมองและข้อคิดเห็นด้านเศรษฐกิจและการเงิน ของผู้บริหารระดับสูงจากหน่วยงานและองค์กรระหว่างประเทศ

BOT Forum ครั้งที่ 5 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม ที่ผ่านมา โดย ธปท. ได้รับเกียรติจาก **มร.ฟิลิปป์ ฮิลเดอแบรนด์** (Mr. Philipp Hildebrand) อดีตผู้ว่าการธนาคารกลางสวิส (SNB) และรองประธานกรรมการของบริษัท BlackRock บริษัทจัดการกองทุนที่ใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งมีมูลค่ากองทุนที่ดูแลรวมกันสูงถึง 4.8 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มาร่วมปาฐกถาในหัวข้อ 'State of the Global Economy and Implications for Financial Markets' เพื่อให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มเศรษฐกิจและแนวคิดในการดำเนินนโยบายของธนาคารกลางท่ามกลางความผันผวนของเศรษฐกิจโลก

มร.ฮิลเดอแบรนด์ เริ่มต้นด้วยการให้ภาพเศรษฐกิจโลกเชิงบวก โดยมองว่า ในระยะสั้น ถือว่าเริ่มฟื้นตัวขึ้นทั้งในอเมริกา สหภาพยุโรป โดยเฉพาะเยอรมนี และญี่ปุ่น เนื่องจากเงินเฟ้อเริ่มชะลอตัว การจ้างงานมีแนวโน้มดีขึ้น แม้ตลาดเกิดใหม่จะเจอกับภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวบ้าง แต่ยังไปดีกว่าประเทศอื่น ๆ รวมทั้งจีน และถึงแม้ว่าจีนจะเจอสถานการณ์เศรษฐกิจที่ไม่สู้ดี แต่ก็เชื่อว่าจะยังสามารถที่ดันจีดีพีปีนี้ ให้เติบโตได้อย่างน้อย 6%

แต่อดีตผู้ว่าการธนาคารกลางสวิส มองว่า ในระยะยาวเศรษฐกิจโลกยังคงมีความไม่แน่นอนและมีความเสี่ยงสูง เพราะการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกในรอบที่ผ่านมาเกิดจากบทบาทของธนาคารกลางในประเทศเศรษฐกิจหลักของโลก เป็นน้ำหนักที่ค่อนข้างสูง ดังนั้นหากจำเป็นต้องถอนเงินอัดฉีดหรือมาตรการผ่อนคลายเชิงนโยบาย (QE) แล้ว เศรษฐกิจในระยะต่อไปจะเป็นอย่างไร นี่ถือเป็นสิ่งที่ต้องจับตามองต่อไป

สำหรับปัจจัยความเสี่ยงหรือความไม่แน่นอนที่อาจส่งผลกระทบต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก ในความเห็นของ มร.ฮิลเดอแบรนด์ ประกอบด้วย 4 ปัจจัยสำคัญ ดังนี้

1. ความเสี่ยงจากความพยายามที่จะลดหนี้ หลังจากที่เศรษฐกิจโลกพึ่งพาการก่อหนี้อัดฉีดเงินเข้าสู่ระบบเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจมาหลายปีนับตั้งแต่วิกฤติการเงินโลกปี ค.ศ. 2008 ส่งผลให้เกิดการก่อหนี้สูงเป็นประวัติการณ์ การปรับลดการก่อหนี้ลงมา ทำให้เกิดข้อกำจัดในการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกในอนาคต

2. การแทรกแซงตลาดการเงินของธนาคารกลางหลักของโลกเป็นเวลานาน ตั้งแต่หลังวิกฤติการเงินโลกปี ค.ศ. 2008 สร้างความบิดเบือนให้แก่ราคาสินทรัพย์ต่อไปเมื่อธนาคารกลางต้องทยอยลดสภาพคล่องด้วยการปล่อยทรัพย์สินที่ซื้อเข้ามาออกไปสู่ตลาด ย่อมเกิดความเสี่ยงที่จะสร้างผลกระทบต่อการการเงินหรือเศรษฐกิจโดยรวม โดยเฉพาะตลาดการเงินและตลาดหุ้นที่อ่อนไหวง่ายต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายการเงิน

3. การปรับโครงสร้าง ปฏิรูปกฎเกณฑ์การกำกับและตรวจสอบธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินทั่วโลกเพื่อรองรับความผันผวน ย่อมส่งผลต่อรูปแบบธุรกิจของสถาบันการเงินและภูมิทัศน์ของโลกการเงินในระยะต่อไป

และ 4. การปฏิวัติทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านไอทีจะทำให้ระบบเศรษฐกิจโลกเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้มากยิ่งขึ้น แต่ก็มีผลกระทบด้านลบต่อเศรษฐกิจโลกเช่นกัน อาทิ การจ้างงานลดลง เป็นต้น

มร.ฮิลเดอแบรนด์ กล่าวว่า ขณะนี้นักคิดและผู้วางนโยบายเศรษฐกิจในโลกตะวันตกมีความเห็นต่อพัฒนาการทางเศรษฐกิจโลก แบ่งเป็น 2 ด้าน ด้านหนึ่งเชื่อว่าเทคโนโลยีจะช่วยเพิ่มผลิตภาพและลดต้นทุนการผลิต ทำให้การฟื้นตัวเศรษฐกิจโลกเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป อีกด้านมองว่า การชะงักของเศรษฐกิจโลกเป็นเพราะการบริโภคที่ไม่พอเพียงและการลงทุนที่อ่อนแอ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่เลือกประหยัดค่าใช้จ่ายและเก็บออมมากขึ้น ดังนั้นรัฐบาลจึงควรมีมาตรการการเงินและการคลังที่เข้มข้นเพื่อผลักดันเศรษฐกิจและสร้างความเชื่อมั่นให้กลับมา

โดยส่วนตัว เขาเชื่อในบทบาทของนวัตกรรมและเทคโนโลยีในฐานะเครื่องยนต์หลักที่จะช่วยให้เศรษฐกิจโลกฟื้นตัวและเจริญเติบโตต่อไปได้ (โดยใช้คำว่า Renaissance 2.0 หรือการเกิดใหม่ คล้ายการฟื้นฟูศิลปะวิทยาการยุคใหม่ในยุโรประหว่างศตวรรษที่ 14 - 17) และการปฏิวัติไอทียังช่วยให้เกิดเงินเฟ้อติดลบ (Disinflation) ได้ โดยยกตัวอย่าง iPhone รุ่นปัจจุบันที่ราคาถูกกว่ารุ่นแรกที่ผลิตในปี ค.ศ. 1991 ครึ่งหนึ่ง เพราะประสิทธิภาพการผลิตที่ดีขึ้น ดังนั้น ผู้ทำนโยบายจึงควรนำมาใช้ประโยชน์โดยเฉพาะการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ

ทั้งนี้ รองประธานของ BlackRock ชี้ว่า ธนาคารกลางจำเป็นต้องเตรียมการบริหารจัดการที่มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากในอนาคตอันใกล้ เศรษฐกิจโลกยังต้องเผชิญหน้ากับความเสี่ยงสำคัญอีกหลายประการ ได้แก่

ประการแรก คือ การเตรียมขึ้นดอกเบี้ยของธนาคารกลางของสหรัฐฯ หรือ FED เพื่อปรับโครงสร้างดอกเบี้ยให้เข้าสู่สภาวะปกติ โดยคุณเจเน็ต เยลเลน (Ms. Janet Yellen) ประธานธนาคารกลางของสหรัฐได้ชี้ชัดว่าจะเริ่มขึ้นดอกเบี้ยภายในปีนี้

ประการที่ 2 คือ หลังจาก 'ฟองสบู่' ในตลาดหุ้นจีนเริ่มแตกจนมูลค่าหายไป 30% ทางการจีนได้ดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อไม่ให้ผลกระทบลามไปยังภาคเศรษฐกิจจริง (Real Sector) เพื่อหลีกเลี่ยงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ 'แบบฮาร์ดแลนดิ้ง (Hard Landing)' ส่งผลให้รัฐบาลจีนจำเป็นต้องรักษาปัจจัยพื้นฐานของเศรษฐกิจให้เป็นตามแผน และมีมาตรการแทรกแซงที่มีประสิทธิภาพเพื่อช่วยให้ตลาดหุ้นจีนและบริษัทจีนก้าวเดินต่อไปได้อย่างมั่นคง ซึ่ง มร.ฮิลเดอแบรนด์ มองว่า นับเป็นความท้าทายต่อเศรษฐกิจจีนและเศรษฐกิจโลก

ประการสุดท้าย คือ ความกังวลว่ากรีซจะออกจากสหภาพยุโรป (Eurozone) หรือไม่ แม้ว่ากรีซจะเป็นประเทศเล็ก ๆ ที่มีขนาดจีดีพีเพียง 2% ของยูโรโซน แต่วิกฤติหนี้กรีซกำลังกลายเป็นปัญหาใหญ่ของกลุ่มประเทศยุโรป เพราะถ้ากรีซออกจากยูโรโซนได้สำเร็จ อาจเป็นตัวอย่างให้ประเทศอื่นทำตามซึ่งจะส่งผลต่อเอกภาพของสหภาพยุโรปในที่สุด

ท่ามกลางบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความเสี่ยง อดีตผู้ว่าการธนาคารกลางสวิส ให้คำแนะนำแก่ธนาคารกลางประเทศต่าง ๆ ว่า ในการบริหารจัดการเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ นอกจากต้องคำนึงถึงความยั่งยืนของทุนสำรองเป็นอันดับแรกในการดำเนินนโยบายการลงทุน ธนาคารกลางยังต้องคำนึงถึงการกระจายความเสี่ยงในการบริหารทุนสำรองระหว่างประเทศเพื่อรองรับความผันผวนของตลาดโลกและสร้างผลตอบแทนที่มากกว่าเป็นปัจจัยสำคัญอันดับต่อมา

มร.ฮิลเดอแบรนด์ แนะนำว่าในช่วงเวลาเช่นนี้ การกระจายความเสี่ยงในพอร์ตของธนาคารกลางอาจจำเป็นต้องกระจายลงทุนในหุ้นให้มากขึ้น โดยควรหลีกเลี่ยงการลงทุนในหุ้นธนาคารเพื่อไม่ให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน และควรเลือกลงทุนในบริษัทที่มีธรรมาภิบาลที่ดีและมีมาตรฐานจริยธรรมสูง พร้อมกับย้ำว่าการลงทุนในสินทรัพย์ประเภทหุ้นหรือหุ้นของธนาคารกลางเป็นเรื่องที่ควรต้องทำความเข้าใจกับประชาชนให้ดีเสียก่อน เพราะอาจมีบางช่วงที่ได้ผลตอบแทนที่ต่ำมากหรือเกิดผลขาดทุนจากการดำเนินนโยบาย ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งในการดูแลความเสี่ยงของธนาคารกลาง

ประวัติย่อ

มร. ฟิลิปป์ ฮิลเดอแบรนด์ (Philipp Hildebrand) ปัจจุบัน เป็นรองประธานกรรมการของ BlackRock บริษัทจัดการกองทุนที่ใหญ่ที่สุดในโลก และเป็นสมาชิกของ Global Executive Committee

เส้นทางนักการเงินมืออาชีพของเขาเริ่มต้นความโดดเด่นขึ้นเมื่อครั้งการประชุม World Economic Forum ณ กรุงเจนีวา ต่อมาในปี ค.ศ. 1995 เขาได้เข้าร่วมงานในบริษัทจัดการกองทุนรายใหญ่รายหนึ่งในกรุงลอนดอน จนปี ค.ศ. 2000 เขาย้ายกลับมาทำงานในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ โดยดำรงตำแหน่งประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายการลงทุนของธนาคารเอกชนแห่งหนึ่ง จากนั้นจึงมาร่วมงานกับธนาคารกลางสวิสตั้งแต่ปี ค.ศ. 2003 โดยเริ่มจากคณะกรรมการบริหาร กระทั่งได้เป็นผู้ว่าการธนาคารกลางสวิสในปี ค.ศ. 2010 และดำรงตำแหน่งจนถึงเดือนมกราคมปี ค.ศ. 2012

นอกจากนี้ เขายังเคยเป็นผู้อำนวยการธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (BIS) และเป็นสมาชิกคณะกรรมการดูแลเสถียรภาพทางการเงินระหว่างประเทศ (FSB) กระทั่งในเดือนพฤศจิกายนปี ค.ศ. 2011 เขาได้รับการแต่งตั้งเป็นรองประธานกรรมการ FSB

เฉลิมพระเกียรติบูรพมหากษัตริย์ไทย
ธนบัตร แบบ 16

ธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะผู้ผลิตและนำธนบัตรไทยออกใช้หมุนเวียนในประเทศ ได้มุ่งมั่นพัฒนาศักยภาพทั้งในด้านการผลิตและการบริหารจัดการธนบัตรมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ธนบัตรไทย มีคุณภาพ ยากต่อการปลอมแปล รวมทั้งปรับเปลี่ยนรูปลักษณ์ธนบัตรให้สวยงาม ทันสมัยและเป็นสากลมากขึ้น และมีปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการของระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นที่เชื่อมั่นและพึงพอใจของประชาชน

การเปลี่ยนแปลงแบบธนบัตรซึ่งเราคุ้นชินกันมากว่า 10 ปีแล้วนั้น อาจส่งผลกระทบกับประชาชนผู้ใช้ธนบัตรมากบ้างน้อยบ้าง ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้ตระหนักถึงผลกระทบดังกล่าวและให้ความสำคัญอย่างยิ่ง จึงกำหนดแผนนำออกใช้ปีละหนึ่งชนิดราคา เพื่อให้ประชาชน สถาบันการเงิน และภาคธุรกิจได้ปรับตัวรับกับการเปลี่ยนแปลง โดยได้นำธนบัตรชนิดราคา 50 บาท ออกใช้เป็นชนิดราคาแรกเมื่อปี พ.ศ. 2555 ธนบัตรชนิดราคา 20 บาท ในปี พ.ศ. 2556 และธนบัตรชนิดราคา 500 บาท ในปีถัดมา

สำหรับธนบัตรใหม่ที่จะนำออกใช้ในปี พ.ศ. 2558 คือ ธนบัตรชนิดราคา 100 บาท โดยออกใช้ไปแล้วเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2558 และธนบัตรชนิดราคา 1000 บาท เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2558 ที่ผ่านมา

แนวความคิดในการออกแบบ

ธนบัตรแบบ 16 มีแนวคิดหลักในการออกแบบ เพื่อเฉลิมพระเกียรติบูรพมหากษัตริย์ไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ ที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอันเป็นคุณูปการแก่ประเทศชาติ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและความเจริญรุ่งเรืองของชาติบ้านเมืองอย่างอเนกประการ จนได้รับการถวายพระราชสมัญญา 'มหาราช' สำหรับรูปแบบและองค์ประกอบของภาพธนบัตรแบบ 16 นั้น มีการจัดวางอย่างคล้ายคลึงกันในทุกชนิดราคา

จุดสังเกตหลักที่คุ้นเคย และจุดสังเกตใหม่ที่น่าจดจำและนำไปใช้

นอกจากจุดสังเกตที่คุ้นเคยกันดีอยู่แล้ว อาทิ เนื้อกระดาษ ลายพิมพ์เส้นนูน ลายน้ำ ภาพซ้อนทับ และตัวเลขแฝง ธนบัตรแบบ 16 ยังได้พัฒนาลักษณะต่อต้านการปลอมแปลงเพิ่มเติมอีกหลายจุด เพื่อเสริมความมั่นใจ ช่วยให้สังเกตและตรวจสอบได้ง่ายขึ้น ด้วยการสัมผัส ยกส่องและพลิกเอียง

รวมทั้ง ยังได้ปรับปรุงลักษณะพิเศษสำหรับผู้บกพร่องทางสายตา ให้สัมผัสได้ชัดเจนขึ้น และลักษณะพิเศษภายใต้รังสีเหนือม่วง ให้เห็นได้เด่นชัดขึ้นด้วย

นับจากนี้ไป ธนบัตรแบบ 16 จะเป็นส่วนหนึ่งในหน้าประวัติศาสตร์เงินตราไทยและจะอยู่ในชีวิตประจำวันของเราทุกคนด้วยความเชื่อมั่นและภาคภูมิ

ธนบัตรด้านหน้า

พระบรมฉายาสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในฉลองพระองค์ครุยมหาจักรีบรมราชวงศ์

ธนบัตรด้านหลัง

ธนบัตรชนิดราคา 20 บาท เฉลิมพระเกียรติพ่อขุนรามคำแหงมหาราช
ธนบัตรชนิดราคา 50 บาท เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
ธนบัตรชนิดราคา 100 บาท เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
ธนบัตรชนิดราคา 500 บาท เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
ธนบัตรชนิดราคา 1000 บาท เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช

• ลายพิมพ์เส้นนูน
เมื่อสัมผัสด้วยปลายนิ้วมือจะรู้สึกสะดุด

• ภาพซ้อนทับ
ที่พิมพ์แยกส่วนไว้บนด้านหน้าและด้านหลัง ในตำแหน่งที่ต่อเนื่องกัน

• แถบสีที่ฝังในเนื้อกระดาษ
มีบางส่วนของแถบปรากฏให้เห็นเป็นระยะ เมื่อส่องกับแสงจะเห็นเป็นเส้นตรง เมื่อพลิกธนบัตรไปมาแถบสีนี้จะสามารถเปลี่ยนสลับสีได้ ในธนบัตรชนิดราคาสูงจะเห็นรูปสี่เหลี่ยมขนาดเล็กเคลื่อนไหวมาระหว่างด้านซ้ายและด้านขวา และเปลี่ยนสลับสีได้

• หมึกพิมพ์พิเศษสลับสี
เมื่อพลิกธนบัตรไปมาจะเปลี่ยนสลับสีได้

• ลายน้ำ
พระบรมฉายาสาทิสลักษณ์และตัวเลขไทย ที่มีความโปร่งแสงเป็นพิเศษ

• แถบฟอยล์ 3 มิติ
ลวดลายภายในแถบมีตัวเลขอารบิกแจ้งชนิดราคา เมื่อพลิกเอียงจะเปลี่ยนเป็นตัวเลขไทย และเปลี่ยนสีสะท้อนแสงวาววับเมื่อพลิกธนบัตรไปมา

• ตัวเลขแฝง
เมื่อมองผ่านจากมุมล่างซ้ายเข้าหากึ่งกลางธนบัตร จะเห็นตัวเลขแจ้งชนิดราคาที่ซ่อนไว้

• หมึกพิมพ์พิเศษสีเหลือบ
เมื่อพลิกเปลี่ยนมุมมอง จะเห็นแถวตัวเลขแจ้งชนิดราคาสลับกับลายประดิษฐ์ในแนวตั้งเป็นสีเหลือบต่างกันตามชนิดราคาธนบัตร

ทำความรู้จัก ธนบัตรชนิดราคา 1000 บาท แบบ 16

ธนบัตร ชนิดราคา 1000 บาท แบบใหม่ (แบบ 16) ออกใช้หมุนเวียนในประเทศเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2558 โดยธนบัตรชนิดราคานี้จัดทำขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช โดยมีแนวความคิดในการออกแบบ 'พระปิยมหาราช ผู้ทรงนำพาประเทศสยามสู่ความเจริญ'

เรื่องราวในธนบัตรจึงแสดงถึงพระราชกรณียกิจอันสำคัญของพระองค์ นอกจากนี้ยังได้พัฒนารูปแบบให้สวยงาม และมีเทคโนโลยีต่อต้านการปลอมแปลงที่ทันสมัย เพื่อให้ประชาชน ภาคธุรกิจ สถาบันการเงิน รวมถึงผู้บกพร่องทางสายตา สามารถตรวจสอบได้โดยง่าย

ธนบัตรชนิดราคา 1000 บาท แบบใหม่ (แบบ 16) มีขนาดกว้าง 72 มิลลิเมตร และยาว 162 มิลลิเมตร สีโดยรวมเป็นสีน้ำตาล เช่นเดียวกับแบบ 15

ลักษณะธนบัตรด้านหน้า

เชิญพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ในฉลองพระองค์ครุยมหาจักรีบรมราชวงศ์ เป็นภาพประธาน ซึ่งเป็นพระบรมฉายาสาทิสลักษณ์ที่มีความสง่างาม แสดงถึงความเป็นพระมหากษัตริย์และพระบุญญาบารมี

ลักษณะธนบัตรด้านหลัง

เชิญภาพพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช เป็นภาพประธาน โดยมีภาพพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พระบรมรูปทรงม้า) ภาพการเลิกทาส และภาพพระที่นั่งอนันตสมาคม เป็นภาพประกอบ นอกจากนี้ยังมีพระปรมาภิไธย 'พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช' รวมทั้งปีเสด็จขึ้นครองราชย์และปีเสด็จสวรรคต 'พ.ศ. 2411 - 2453' กำกับอยู่ด้วย

ลักษณะต่อต้านการปลอมแปลงที่สำคัญ

ภาพซ้อนทับ ยกส่องจะเห็นเป็นตัวเลข '1000' ที่สมบูรณ์

ลักษณะพิเศษภายใต้รังสีเหนือม่วง ปรากฏ ลายดอกลอย ตัวเลข '1000' และลายประดิษฐ์เป็นสีเหลืองอมเขียว และหมวดเลขหมายเปลี่ยนจากสีแดงเป็นสีส้มเรืองแสง

ลายพิมพ์เส้นนูน จะรู้สึกสะดุดเมื่อลูบผัสด้วยปลายนิ้วมือ

แถบฟอยล์ 3 มิติ เมื่อพลิกเอียงจะเปลี่ยนสีและสะท้อนแสงวาววับ ตรงกลางตราสัญลักษณ์ฯ มีตัวเลข '๑๐๐๐' และจะเปลี่ยนเป็น '1000'

ลายน้ำ พระบรมฉายาลาทิสลักษณ์ และตัวเลข '๑๐๐๐' ที่มีความโปร่งแสงเป็นพิเศษ มองเห็นได้ชัดเจนทั้งสองด้าน เมื่อยกส่องกับแสงสว่าง

หมึกพิมพ์พิเศษสีเหลือบแดง เมื่อพลิกเอียงจะเห็นแถวตัวเลข '1000'

แถบสี่เหลี่ยมเคลื่อนไหวสลับสี ฝังในเนื้อกระดาษ โดยมีบางส่วนของแถบปรากฏให้เห็นเป็นระยะ เมื่อพลิกธนบัตรขึ้นลง จะเห็นรูปสี่เหลี่ยมขนาดเล็กเคลื่อนไหวไปมา และเปลี่ยนจากสีม่วงแดงเป็นสีเขียว

เส้นนำการสัมผัสและสัญลักษณ์สำหรับผู้บกพร่องทางสายตา เส้นนูนแนวนอนเรียงลดหลั่นกับนำสู่สัญลักษณ์อักษรเบรลล์ที่พิมพ์นูนเป็นรูปดอกไม้ 4 ดอก แทนอักษร 'T' ที่ย่อมาจาก Thousand

หมึกพิมพ์พิเศษสลับสีพร้อมตัวเลขแฝง เมื่อพลิกเอียง ธนบัตรไปมา ลายประดิษฐ์สีทองจะเปลี่ยนเป็นสีเขียว เมื่อมองผ่านจากมุมล่างซ้ายเข้าหากึ่งกลางธนบัตร จะเห็นตัวเลข '1000' ที่ซ่อนไว้

ตัวเลขจิ๋ว เมื่อส่องด้วยแว่นขยายจะมองเห็นแถวตัวเลข '1000'

BOT Photo Contest
ความหมายที่มากกว่าแค่ประกวดถ่ายภาพ

ชื่อภาพ : ***เมืองหลวง***
น.ส.กมลวรรณ เลิศไชยพานนท์

ชื่อภาพ : *The Reflection*
นายณัฐภัทร มิ่งมาลัยรักษ์

นิทรรศการภาพถ่าย BOT Photo Contest ที่ได้จัดแสดงไปเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน - 17 กรกฎาคม 2558 ณ สำนักงานใหญ่ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้รับเกียรติจาก คุณไพบูลย์ กิตติศรีกังวาน รองผู้ว่าการ ด้านบริหาร มาเป็นประธานในพิธีเปิด โครงการนี้นับเป็นหนึ่งในโครงการสำคัญของ ธปท. เพราะนอกเหนือจากภาพถ่ายเหล่านี้จะถูกนำไปใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ของ ธปท. ต่อไปแล้ว ยังมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของพนักงาน และเสริมสร้างความผูกพันของพนักงานกับองค์กรอีกด้วย

โครงการ BOT Photo Contest เป็นกิจกรรมต่อยอดจากการนำคู่มืออัตลักษณ์ภาพถ่ายขององค์กร (C.I. Photo Guidebook) มาใช้ในการถ่ายภาพ เพื่อให้สะท้อนภาพลักษณ์ขององค์กรอย่างมีเอกลักษณ์ นอกจากนี้ แนวคิดของการจัดโครงการฯ ยังมุ่งเน้นให้พนักงานมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความผูกพันของพนักงานกับองค์กร โดยเชิญชวนให้ส่งภาพถ่ายเข้าร่วมประกวดในโครงการภายใต้ 2 หัวข้อ ได้แก่ หัวข้อ 'ยั่งยืน' เพื่อให้พนักงานนำเสนอมุมมองภาพที่สะท้อนผลจากการดำเนินนโยบายและงานของ ธปท. ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทย และหัวข้อ 'ความภาคภูมิใจ' ที่พนักงานได้แสดงมุมมองที่สะท้อนความรู้สึกและจิตวิญญาณความภาคภูมิใจผ่านภาพถ่าย ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ในแง่มุมต่าง ๆ ดังคำเปรียบเทียบที่ว่า "ภาพหนึ่งภาพมีความหมายกว่าคำพันคำ"

ภาพที่นำมาจัดแสดงมีจำนวนทั้งหมด 56 ภาพ ประกอบด้วยภาพที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 1 และ 2 รางวัลชมเชย จากแต่ละหัวข้อ ('ยั่งยืน' และ 'ความภาคภูมิใจ') และภาพที่ได้รับการคัดเลือกโดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากสมาคมถ่ายภาพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ จากผลงานเกือบ 300 ภาพที่ส่งเข้าร่วมประกวดการจัดนิทรรศการในครั้งนี้ มุ่งหวังที่จะเป็นคลังของภาพแห่งความเชื่อมั่นต่อองค์กร และความภาคภูมิใจที่สืบทอดมาตลอด 72 ปี ของ ธปท. ที่มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการทำงาน คือ 'เพื่อความเป็นอยู่ที่ดี อย่าง 'ยั่งยืน' ของไทย'

Branding
กับจุดเริ่มต้นของการจัดความคิด และการดูแล
Stakeholders

ช่วงห้าปีที่ผ่านมา ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้นำเครื่องมือที่ภาคเอกชนนิยมนำใช้เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์และบริหารชื่อเสียงขององค์กร หรือที่เรียกกันว่า ‘แบรนด์ดิ้ง’ (Branding) ซึ่งอาจทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับความเป็นมา วัตถุประสงค์ ตลอดจนประโยชน์ในการนำเครื่องมือดังกล่าวมาใช้ในการดำเนินงานขององค์กรภาครัฐ เช่น ธปท. ซึ่งมีความท้าทายหลายมิติในการนำเครื่องมือดังกล่าวมาใช้

คนทั่วไปอาจนึกถึงแบรนด์ดิ้งแค่เพียงการปรับดีไซน์ของโลโก้ การกำหนดสีประจำองค์กรเพื่อสะท้อนบุคลิก หรือกิจกรรมและสื่อการประชาสัมพันธ์รูปแบบใหม่ ๆ สิ่งที่ทุกคนสามารถมองเห็นและจับต้องได้เหล่านี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของแบรนด์ดิ้งที่มีกระบวนการซับซ้อน และต่อเนื่องมากกว่าแค่การปรับเปลี่ยนรูปลักษณ์ภายนอก เพราะแบรนด์ดิ้ง คือ ประสบการณ์ การรับรู้ ความรู้สึกและความทรงจำ รวมทั้งความประทับใจโดยรวมที่มีต่อองค์กร

เช่นเดียวกับองค์กรภาครัฐอื่น ๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ธปท. ได้ให้ความสำคัญกับการทำแบรนด์ดิ้ง เพื่อให้กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) ไม่ว่าจะเป็น รัฐบาล สถาบันการเงิน ผู้ประกอบการ ไปจนถึงประชาชน มีความเชื่อมั่นและศรัทธาในการดำเนินงานของ ธปท. และสิ่งที่สำคัญ คือ การนำแนวคิดเพื่อตอบสนองต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder-centric) มาใช้ในการดำเนินงานของธนาคารกลาง ซึ่งก็นับเป็นความท้าทายที่ไม่น้อย ด้วยมุมมองและความคาดหวังต่อ ธปท. ที่แตกต่างกัน การสำรวจทัศนคติของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก (Perception Audit) เมื่อปี พ.ศ. 2554 จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการทำแบรนด์ดิ้งของ ธปท. ซึ่งพบว่า บุคลิกเดิมที่เป็นจุดเด่นของ ธปท. คือความซื่อสัตย์ โปร่งใส เก่ง ฉลาด เป็นผู้รู้ และน่าเชื่อถือ มาพร้อมกับลักษณะแฝงเชิงลบในการเป็นองค์กรที่ไม่ยืดหยุ่น ติดกรอบหรือกฎเกณฑ์ ไม่เข้าใจความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ฟังใคร เข้าถึงได้ยาก และใช้ภาษาสื่อสารที่เข้าใจยาก

การทำแบรนด์ดิ้งของ ธปท. ในระยะแรกจึงเน้นไปที่การสร้างประสบการณ์สู่ภายนอก เพื่อสร้างความเป็น ธปท. ให้มีความชัดเจน เป็นที่รับรู้ รู้จัก และสามารถจดจำได้ไปในทิศทางเดียวกัน ในการนี้ ธปท. ได้ดำเนินการผ่าน 4 ช่องทางด้วยกัน ได้แก่

1. ระบบอัตลักษณ์องค์กร (Corporate Identity) ที่มีความทันสมัยยิ่งขึ้น แต่ยังคงความน่าเชื่อถือ ตัวอย่างเช่น การนำใช้ตรา ธปท. แบบใหม่ และการนำใช้สีที่สะท้อนบุคลิกขององค์กร

2. ผลิตภัณฑ์และบริการ (Products and Services) ซึ่งแบ่งตามโครงสร้างด้านแบรนด์ (Brand Portfolio) เป็น 3 ด้าน คือ

การสื่อสารอย่างโปร่งใสต่อเนื่อง

3. การสื่อสาร (Communication) ที่สามารถสร้างความเข้าใจและเข้าถึงทุกกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง ซึ่งการสื่อสารนับเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ของ ธปท. ที่ต้องอาศัยความเข้าใจและความเชื่อถือจากสาธารณชน และ

4. ประสบการณ์ (Experiences) ที่สะท้อนความเป็น ธปท. อย่างชัดเจน การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของ ธปท. เหล่านี้จะอยู่บนพื้นฐานของ 4Cs คือ Coherency - ความเกี่ยวเนื่องผูกโยงกับความคาดหวังของกลุ่มเป้าหมาย Continuity - การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง Consistency - การดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ และ Complementary - การดำเนินงานแต่ละอย่างต้องส่งเสริมซึ่งกันและกัน

หลังจากทำแบรนด์ดิ้ง มาเป็นระยะเวลาสองปี ธปท. ได้ทำการสำรวจทัศนคติของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอีกครั้ง เมื่อปี พ.ศ. 2556 ซึ่งผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่า หน่วยงานภาครัฐ และสถาบันการเงินรู้สึกว่า ธปท. มีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นและเข้าถึงได้มากขึ้น ทั้งยังสื่อสารเข้าใจง่ายขึ้นกว่าเดิม อย่างไรก็ตาม สำหรับบางกลุ่ม เช่น ประชาชน นักเรียนและนักศึกษา ยังคงรู้สึกว่า ธปท. เข้าถึงยาก แม้ว่าพนักงาน ธปท. เองจะรู้สึกว่าได้เข้าหาประชาชนมากขึ้นแล้ว ซึ่งความคิดเห็นและทัศนคติต่าง ๆ จากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกกลุ่มนี้ นับเป็นความท้าทายต่อมาของงานแบรนด์ดิ้งที่ ธปท. ต้องบริหารจัดการต่อไป

การทำแบรนด์ดิ้งของ ธปท. ในปัจจุบันจึงพัฒนาไปสู่แนวคิดและแนวปฏิบัติเพื่อการบริหารจัดการชื่อเสียงองค์กร (Reputation Management) และการสร้างเสริมการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders Engagement) ธปท. ได้มีการพัฒนาเครื่องมือการวิเคราะห์อารมณ์และความรู้สึกจากข้อความ (Sentiment Analysis) ขึ้น เพื่อศึกษาและรวบรวมความรู้สึกของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควบคู่ไปกับการประเมินรูปแบบกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงที่สำคัญ (Touch Point) เพื่อนำไปสู่แผนกลยุทธ์การมีส่วนร่วมของ ธปท. ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแต่ละกลุ่มที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมต่อไป

นับว่าช่วงที่ผ่านมา การทำแบรนด์ดิ้งได้ช่วยสร้างทุนทางสังคม (Social Capital) ให้องค์กร โดยทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับประสบการณ์ที่ดีและรับรู้บทบาทหน้าที่ของ ธปท. อย่างถูกต้อง จากการปรับเปลี่ยนกระบวนการความคิดและกรอบการดำเนินงานของฝ่ายบริหารการสื่อสารองค์กรที่ให้ความสำคัญกับความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นหัวใจหลัก แต่สิ่งสำคัญที่สุดของการทำแบรนด์ดิ้ง หรือ ความเป็น ธปท. ให้แข็งแกร่งได้ในระยะยาว ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่ายในองค์กร โดยเฉพาะผู้บริหารและพนักงาน ธปท. ที่ล้วนมีบทบาทสำคัญและทำหน้าที่เป็น Brand Ambassador ขององค์กร ในการร่วมถ่ายทอดประสบการณ์ความเป็น ธปท. ในมิติต่าง ๆ ในฐานะที่ ธปท. เป็นธนาคารกลางของชาติ ที่มุ่งมั่นเป็นเสาหลักในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการเงิน เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของคนไทยทุกคน

BOT Brand Portfolio

ธปท.

โทร.1213
ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน
ธนาคารแห่งประเทศไทย

วิสัยทัศน์แห่งเสถียรภาพ

บทบาท ผู้กำหนดนโยบายการเงิน นโยบายสถาบันการเงิน และ Infrastructure ทางการเงิน

รู้รอบทางเศรษฐกิจและการเงิน

บทบาท เป็นผู้ยกระดับความรู้ทางการเงินให้แก่ประชาชน ทั้งข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเฉพาะ เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ใช้บริการทางการเงิน

องค์กรที่ภาคภูมิใจ

บทบาท เป็นแบบอย่างขององค์กรภาครัฐที่พนักงานภาคภูมิใจ ด้วยกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาความรู้ และเชื่อมโยงประสานเป็นหนึ่งเดียว

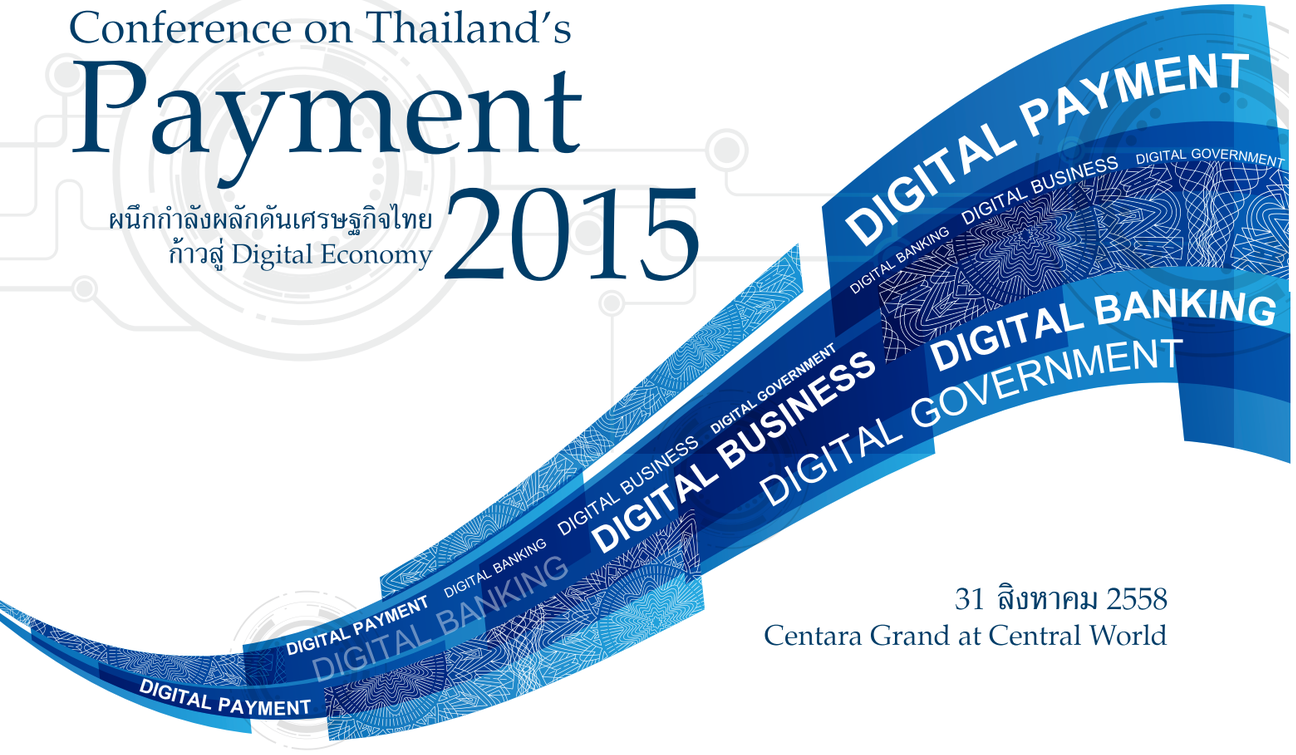

เรื่อง : ฝ่ายนโยบายระบบการชำระเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

BOT Conference on Thailand's Payment 2015

ผนึกกำลังผลักดันเศรษฐกิจไทย
ก้าวสู่ Digital Economy

31 สิงหาคม 2558
Centara Grand at Central World

'ยื่นมือ'

กุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายระบบการชำระเงิน

'ยื่นตรง มองไกล ยื่นมือ และ ติดดิน' เป็นค่านิยมร่วม (Core Value) ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ใช้เป็นหลักในการผลักดันและดำเนินนโยบายด้านต่าง ๆ ซึ่งมุ่งเน้นการทำงานที่ยึดมั่นในหลักการ มีวิสัยทัศน์ รอบรู้ในขณะเดียวกันต้องร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงรู้ลึก รู้จริงในเรื่องที่รับผิดชอบ

ในการดำเนินนโยบายด้านระบบการชำระเงินก็เช่นเดียวกัน ธปท. ได้ยึดถือหลักการดังกล่าวมาโดยตลอด โดยเฉพาะการ **'ยื่นมือ'** ที่ถือเป็นหัวใจสำคัญของการกำหนดนโยบายด้านระบบการชำระเงินที่มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) ที่หลากหลาย

ยิ่งในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ที่ระบบการชำระเงินเป็นฟันเฟืองสำคัญที่เชื่อมโยงและสนับสนุนการขับเคลื่อน พัฒนา และยกระดับกระบวนการรวมทั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคส่วนที่สำคัญให้ก้าวเข้าสู่ความเป็นเศรษฐกิจดิจิทัล การประสานงานและความร่วมมือ (Collaboration) จากทุกภาคส่วน จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้นโยบายต่าง ๆ บรรลุผลตามที่วางไว้

ที่ผ่านมา ธปท. ได้ยื่นมือโดยการประสานงานหารือ รับฟังความคิดเห็น และความต้องการ และหาแนวทางในการขับเคลื่อนร่วมกันกับทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคธนาคารและผู้ให้บริการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ และจะยื่นมืออย่างต่อเนื่อง เพื่อ

- **สนับสนุนให้ภาครัฐมุ่งสู่การเป็น Digital Government** ที่ยกระดับการให้บริการภาคธุรกิจและประชาชนด้วยการให้บริการที่รวดเร็ว เชื่อมโยงผ่านช่องทาง Digital เช่น การให้บริการ Online Service Single Portal ซึ่งสามารถรวมศูนย์บริการของหน่วยงานภาครัฐ ณ จุดเดียว รวมถึงสามารถชำระค่าบริการภาครัฐได้ทันที
- **พัฒนาภาคธุรกิจให้ก้าวสู่ Digital Business** เพื่อให้ภาคธุรกิจสามารถขยายช่องทางการค้าหรือการชำระเงินทางออนไลน์ ยกระดับวงจรการค้าและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจด้วยการทำให้การรับ-ส่งข้อมูลการค้าและการชำระเงินทำผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ (Straight-Through-Processing) ตลอดกระบวนการธุรกิจ ด้วยการใช้เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ เช่น e-Logistic e-Procurement e-Invoicing และ e-Payment
- **ส่งเสริมให้ผู้ให้บริการชำระเงินพัฒนาบริการ Digital Banking/ Payment** เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการทางการเงินได้รวดเร็ว ด้วยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาพัฒนาการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการ เช่น บริการเปิดบัญชีและสมัครบริการออนไลน์ บริการชำระเงิน ณ ร้านค้าหรือ e-Commerce ด้วยโทรศัพท์มือถือ และบริการเรียกดูและชำระใบแจ้งหนี้ ณ จุดเดียว รวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ซึ่ง ธปท. ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องภายใต้แผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน (Payment Systems Roadmap)

ในเดือนสิงหาคมนี้ ธปท. จะจัดงานสัมมนา **'BOT Conference on Thailand's Payment 2015 : ผนึกกำลังผลักดันเศรษฐกิจไทย ก้าวสู่ Digital Economy'** เพื่อเน้นย้ำถึงความสำคัญของการ 'ยื่นมือ' สู่ภาคส่วนต่าง ๆ โดยแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือของ ธปท. กับหน่วยงานสำคัญ เช่น สมาคมธนาคารไทย ชมรมผู้ให้บริการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ไทย สมาคมผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เพื่อแลกเปลี่ยนและนำเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการชำระเงินที่เหมาะสมของไทยในอนาคต

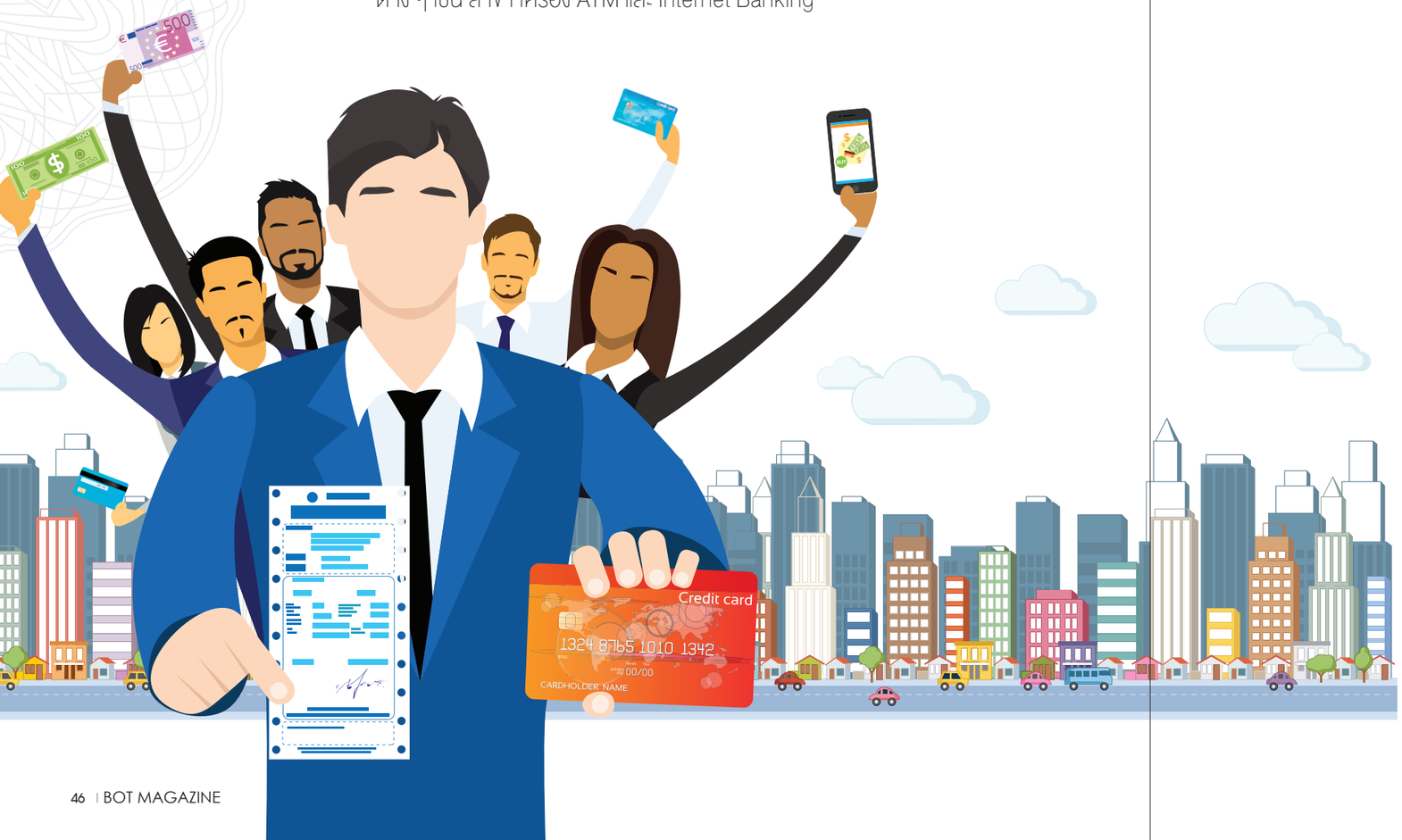
ทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่าการ 'ยื่นมือ' จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายด้านระบบการชำระเงินของประเทศให้สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังจากทุกภาคส่วน และผลักดันให้นโยบายด้านระบบการชำระเงินเกิดผลเป็นรูปธรรมได้ในที่สุด

เรื่อง : ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง. 1213)

Non-bank คืออะไร

อาจกล่าวได้ว่าการใช้บริการทางการเงินจากสถาบันการเงินหรือที่เรียกกันติดปากว่า 'Bank' เช่น ธนาคารพาณิชย์ และธนาคารของรัฐ อาทิ ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ เป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวันของหลาย ๆ คน ไม่ว่าจะเป็นการฝากเงิน ขอสินเชื่อ โอนเงิน หรือซื้อขายเงินตราต่างประเทศ ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น สาขา เครื่อง ATM และ Internet Banking

นอกจาก Bank แล้ว บ่อยครั้งที่เรายังมีโอกาสใช้บริการจาก 'Non-bank' ซึ่งเป็นผู้ให้บริการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน โดยที่เราเองอาจไม่รู้ตัวก็ได้ ลองทบทวนว่าเราเคยได้ยินหรือใช้บริการจาก Non-bank ตามตัวอย่างเหล่านี้กันบ้างไหม

- บัตรเครดิต บัตรกดเงินสด ที่ออกโดยบริษัทต่าง ๆ
- นาโนไฟแนนซ์
- บัตรเติมเงินเพื่อจ่ายค่าโดยสารรถไฟฟ้า ค่าสินค้าในร้านสะดวกซื้อ ค่าตั๋วหนัง
- ชำระเงินตามใบแจ้งหนี้ ที่ร้านสะดวกซื้อ ที่ทำการไปรษณีย์
- แลกเงินตราต่างประเทศ จากร้านแลกเงินตามแหล่งท่องเที่ยว โรงแรม

บางคนอาจมีคำถามว่าประเทศไทยมี Bank แล้ว ทำไมต้องมี Non-bank อีก และมีหน่วยงานไหนกำกับดูแลการให้บริการของ Non-bank บ้างไหม ฉบับนี้ We Share มีข้อมูลมาแบ่งปันกับผู้อ่านในส่วนของการทำงานของแบงก์ชาติเพื่อให้คลายสงสัยกัน ดังนี้

ทำไมต้องมี Non-bank

การให้บริการของ Non-bank ช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในฐานะที่เป็นผู้ใช้บริการ และต่อการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ นโยบายด้านบริการทางการเงิน รวมถึงการกำกับดูแลของทางการ เช่น การเพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงิน การบรรเทาความเดือดร้อนจากการใช้บริการทางการเงินนอกระบบ การสนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมในภาคการเงินของประเทศ การส่งเสริมความน่าเชื่อและยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ การดูแลหนี้ภาคครัวเรือนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายในวงกว้างต่อสาธารณชน

แบงก์ชาติกำกับดูแล Non-bank ประเภทใดบ้าง

ปัจจุบัน บริการของ Non-bank ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลแบงก์ชาติ แบ่งเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่

1. **ผู้ให้สินเชื่อรายย่อยแบบไม่มีหลักประกัน** เช่น บัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ และนาโนไฟแนนซ์

สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ มี 3 รูปแบบ คือ รับเป็นเงินสดที่สาขา หรือโอนเข้าบัญชีเงินฝาก วงเงินหมุนเวียน (มักอยู่ในรูปแบบบัตรกดเงินสด) และการเช่าซื้อสินค้า (ยกเว้นรถยนต์และรถจักรยานยนต์)

2. **ผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์** (e-Payment) ซึ่งจะครอบคลุมการโอนสิทธิการถือครองเงิน หรือการโอนสิทธิการถอนเงินหรือหักเงินจากบัญชีที่เปิดไว้กับผู้ให้บริการ เช่น การรับชำระเงินแทน เงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) การโอนเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต หรือ Payment Gateway

3. **ผู้รับแลกเปลี่ยนเงินหรือโอนเงินระหว่างประเทศ** เช่น ขายและรับซื้อธนบัตรต่างประเทศและเช็คเดินทาง โอนและรับโอนระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ Non-bank ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของแบงก์ชาติไม่สามารถให้บริการรับฝากเงินจากประชาชนได้

เพื่อให้ Non-bank มีความพร้อมในการให้บริการลูกค้าอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ แบงก์ชาติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการคลัง คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจของ Non-bank ซึ่งเป็นเสมือน 'กติกา' ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันกับ Bank ที่ทำธุรกิจประเภทเดียวกัน (Level Playing Field) โดยขอตัวอย่างดังนี้

- **การคัดกรองผู้ให้บริการ** ต้องยื่นขออนุญาตก่อนประกอบธุรกิจ โดยมีคุณสมบัติเหมาะสม สถานภาพทางการเงินที่มั่นคง มีความน่าเชื่อถือ และสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง เช่น มีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำตามที่กำหนด คณะกรรมการไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลาย มีแผนรองรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน
- **อัตราดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียม** เช่น การกำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมของบัตรเครดิต สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ และนาโนไฟแนนซ์ และการกำหนดวิธีคิดให้เป็นแบบลดต้นลดดอก
- **การคุ้มครองผู้บริโภค** เพื่อให้มีความชัดเจน โปร่งใส และเป็นธรรม เช่น การเปิดเผยอัตราดอกเบี้ย ค่าบริการ รวมถึงอัตราซื้อ-ขายเงินตราต่างประเทศ (Bid-offer rate) ไว้ที่ทำการหรือเว็บไซต์ การจัดทำตารางแสดงภาระหนี้ให้ลูกค้าก่อนตัดสินใจทำสัญญาสินเชื่อ การให้หลักฐานการทำธุรกรรมและการชำระเงิน การเก็บข้อมูลลูกค้าเป็นความลับ การจัดให้มีช่องทางการร้องเรียนและมีแนวทางในการแก้ปัญหา

ดังนั้น ไม่ว่าเราจะใช้บริการทางการเงินจาก Bank หรือ Non-bank ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของแบงก์ชาติ ก็จะได้รับบริการที่อยู่ภายใต้มาตรฐานการคุ้มครองผู้ใช้บริการในระดับเดียวกัน

เรื่อง : ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง. 1213)

บัตรเครดิต

พฤติกรรมทำร้าย (สุขภาพทางการเงิน) เรา

คนส่วนใหญ่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าบัตรเครดิตมีประโยชน์หลายอย่าง ตั้งแต่ช่วยให้เราซื้อสินค้าและบริการได้ง่ายขึ้นโดยไม่ต้องพกเงินสดจำนวนมาก แถมยังได้ของก่อนจ่ายเงินทีหลัง ไปจนถึงสิทธิประโยชน์อื่น ๆ เช่น โปรโมชั่นส่วนลดจากร้านค้าที่ร่วมรายการ สะสมคะแนนแลกตั๋วเครื่องบิน ที่สำคัญคนที่ใช้บัตรเครดิตเพื่อซื้อสินค้าและบริการโดยไม่ได้กดเงินสดเลย ก็จะไม่ต้องเสียดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมหากจ่ายคืนตรงเวลาและเต็มจำนวน ใครทำได้แบบนี้ถือว่า 'ได้ใช้ประโยชน์' จากบัตรเครดิตอย่างแท้จริง

แต่มีคนจำนวนไม่น้อยที่ใช้บัตรเครดิตผิดวิธี จากประโยชน์ที่ควรจะได้จึงกลับกลายเป็นการทำร้ายสุขภาพทางการเงินของตัวเองเพราะต้องแบกหนี้ We Care ฉบับนี้จะพาไปดูว่าใช้บัตรเครดิตแบบไหนที่ถือว่าเป็นพฤติกรรมผิด ๆ ที่พึงลด ละ เลิก

จ่ายขั้นต่ำตลอด

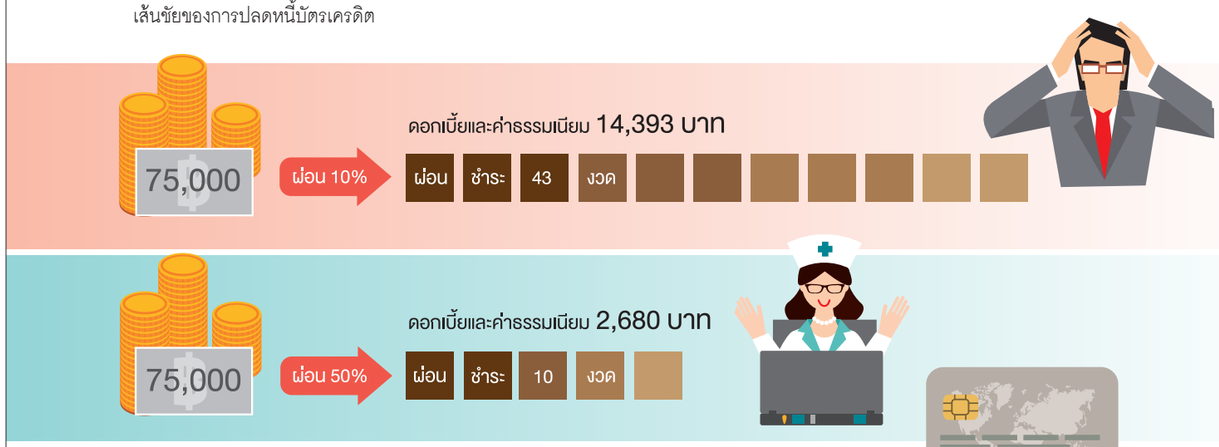
บางคนอาจคิดว่าค่อย ๆ ผ่อน สบาย ๆ ดอกเบี้ยก็คงเสียไม่เท่าไหร่ เอาเงินไปใช้ทำอย่างอื่นก่อนดีกว่า ซึ่ง ศคง. เคยพบมาแล้วว่ามีคนที่จ่ายขั้นต่ำทั้งที่จ่ายเต็มจำนวนได้แต่ไม่ทำ เพราะเอาเงินไปฝากธนาคารกินดอกเบี้ย แต่ในความเป็นจริงการจ่ายขั้นต่ำหรือจ่ายบางส่วนมักทำให้เราต้องแบกภาระหนี้มากกว่าที่เราคิด เพราะ

- ต้องเสียดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมในอัตรา 20% ต่อปี ซึ่งผู้ออกบัตรส่วนใหญ่จะเริ่มคิดจากวันที่ผู้ออกบัตรสำรองจ่ายเงินให้แก่ร้านค้า ในขณะที่ยังมีคนจำนวนไม่น้อยเข้าใจว่าจะเริ่มคิดจากวันกำหนดชำระเงิน
- อาจต้องเสียค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เพิ่มเติมอีก เช่น ค่าติดตามทวงถามหนี้

นอกจากเรื่องภาระหนี้แล้ว เวลาในการผ่อนชำระก็มักจะนานกว่าที่เราคาด ยกตัวอย่างเช่น มีวงเงินบัตรเครดิต 75,000 บาท แล้วนำไปซื้อสินค้าเต็มวงเงินโดยไม่ใช้บัตรนั้นซื้ออะไรเพิ่มอีกเลย และจ่ายขั้นต่ำ 10% ของยอดที่เรียกเก็บทุกเดือน เชื่อหรือไม่ว่าจะต้องใช้เวลาในการชำระหนี้ถึงประมาณ 43 เดือนหรือเกือบ 4 ปีจึงจะหมด และถ้าในชีวิตจริงเรายังคงใช้บัตรเครดิตซื้อสินค้าและบริการทุกครั้งที่บัตรยังมีวงเงินคงเหลือให้ใช้ ก็ไม่รู้ว่าต้องใช้เวลาอีกนานเท่าไหร่กว่าเราจะถึงเส้นชัยของการปลดหนี้บัตรเครดิต

ยิ่งเปรียบเทียบกับคนที่ผ่อนชำระ 50% ของยอดเรียกเก็บในแต่ละเดือนแล้ว ก็จะเห็นชัดว่าคนที่ผ่อนชำระ 50% สามารถประหยัดได้ทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายได้มากกว่าคนจ่ายขั้นต่ำ 10% หลายเท่า

ดังนั้น ถ้ามีความสามารถในการจ่ายก็ควรจ่ายให้มากกว่าขั้นต่ำเพื่อให้ปลดหนี้ได้ไว เสียดอกเบี้ยน้อย และจะได้มีโอกาสฟื้นฟูสุขภาพทางการเงินได้เร็วขึ้น

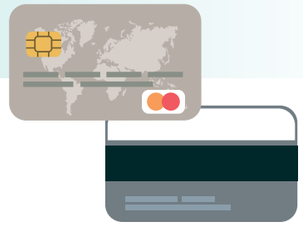
โปะหนี้บัตรด้วยบัตร

การเบิกถอนเงินสดจากบัตรเครดิตใบหนึ่งเพื่อเอาไปชำระหนี้บัตรเครดิตอีกใบเป็นอีกวิธีที่หลายคนพลาดท่าเพราะคิดว่าขอแค่ยืดเวลาหนี้ออกไปก่อน ดูเผิน ๆ เหมือนกับให้พอมีอากาศหายใจเพิ่มขึ้นให้พอเอาชีวิตรอดไปได้อีกหน่อย แต่อาจลืมคิดไปว่าไม่ได้มีแค่เงินต้นที่ต้องชำระแต่ยังมีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมอีกด้วย ได้แก่ **ดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียม**ในอัตรา 20% ต่อปี โดยคิดตั้งแต่วันที่เบิกถอนเงินสดออกจากบัตร **ค่าธรรมเนียมการเบิกถอนเงินสด**ที่เรียกเก็บไม่เกิน 3% ของจำนวนเงินที่เบิกถอน และยังต้องเสีย**ภาษีมูลค่าเพิ่ม** 7% ของค่าธรรมเนียมการเบิกถอนอีกด้วย

ค่าใช้จ่ายเหล่านี้มีส่วนทำให้ยอดหนี้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนในที่สุดวงเงินในบัตรก็จะเหลือไม่พอที่จะโปะหนี้บัตรอีกใบหนึ่ง ถ้ายังอยากจะจ่ายด้วยวิธีนี้ต่อไป ก็ต้องไปสมัครบัตรใบใหม่หรือหาแหล่งเงินกู้เพิ่ม ซึ่งจะทำให้เราอยู่ในวังวนการโปะหนี้ไปเรื่อย ๆ จนไม่สามารถออกไปได้ เพราะเป็นการเอาหนี้มาจ่ายหนี้ไม่ใช่เงินที่ปลอดภาระ

หากได้คิดและมองกลับไปในวันแรกที่เป็นหนี้ บางทีหนี้ก้อนนั้นอาจไม่เกินความสามารถที่จะจ่ายคืนได้ถ้าเราเลือกที่จะใช้บัตรเครดิตเท่ากับความสามารถในการชำระหนี้และจ่ายหนี้ให้ถูกวิธี

ถ้าใครมีพฤติกรรมผิด ๆ อย่างที่กล่าวมาก็ยังไม่สายที่จะเริ่มต้นใหม่ หรือถ้าหนี้จากบัตรเครดิตกำลังเริ่มสร้างปัญหาให้เราแล้วก็ขอแนะนำให้**ตัดใจหยุดใช้บัตร**ในทันทีเพื่อป้องกันการก่อหนี้เพิ่ม และ**หาทางชำระหนี้**ให้ได้มากที่สุด เช่น **หารายได้เพิ่มหรือลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นลง** นอกจากนี้ **การตั้งเป้าหมายปลดหนี้บัตรเครดิต** เช่น จะปลดหนี้ให้ได้ภายในกี่เดือนหรือกี่ปี แล้วพยายามทำให้ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ จะช่วยให้เราปลดหนี้ได้สำเร็จไวขึ้น หลังจากปลดหนี้แล้วหากอยากจะกลับมาใช้บัตรเครดิตอีกก็ควรมีเพียง 1 - 2 ใบก็พอ ที่สำคัญควรมีสติและมีวินัยในการใช้จ่าย จะได้ไม่ต้องกลับเข้าไปอยู่ในวังวนของหนี้อีกครั้งหรือทำร้ายสุขภาพทางการเงินของตัวเองซ้ำแล้วซ้ำเล่าโดยไม่จำเป็นเลย

โทร.1213
ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน
ธนาคารแห่งประเทศไทย
www.1213.or.th
facebook.com/hotline1213

สะท้อนทุกมุมมอง **จาก...สื่อ ถึง...ผู้ว่าการ ธปท.**

นับเป็นโอกาสที่ไม่ได้เกิดขึ้นง่ายนัก เมื่อสื่อมวลชนจากหลากสำนักหลายแขนงได้มาร่วมสะท้อนทุกมุมมองที่พวกเขามีต่อ ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล ผู้เป็นทั้ง 'พี่' และ 'อาจารย์' ซึ่งกำลังนับถอยหลังภารกิจการดำรงตำแหน่งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย คนที่ 19 ผ่านบทสัมภาษณ์ตัวแทนสื่อมวลชน 6 สำนักที่มีโอกาสได้ทำงานใกล้ชิดท่าน ซึ่งเผยให้เห็นถึงทรรศนะที่พวกเขามีต่อแนวทางการทำงานของ ดร.ประสาร รวมถึงเรื่องราวความประทับใจและภาพเหตุการณ์ในความทรงจำตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา

เนาวรัตน์ เจริญประพิณ

สถานีโทรทัศน์ Money Channel

"5 ปี ในตำแหน่งผู้ว่าการแบงก์ชาติ ทำงานเรื่องการอธิบายกับประชาชนเยอะที่สุด มีปาฐกถาต่อสาธารณะทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศถึง 175 ปาฐกถา" เป็นอีกหนึ่งภารกิจหลักที่ ดร.ประสาร บอกกับ Money Channel ในช่วงปฏิบัติงาน 5 ปี ในตำแหน่งผู้ว่าการ

เรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ แม้ผู้คนจะคุ้นเคยใช้จ่ายกันอยู่ทุกวัน แต่ไม่ใช่เรื่องง่ายนักที่จะทำความเข้าใจถึงการใช้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ ยิ่งเรื่องนโยบายการเงินที่จะมาใช้ดูแลความซับซ้อนของเศรษฐกิจกลายเป็นเรื่องที่ยิ่งเข้าใจยาก ผู้คนบางกลุ่มแทบจะเข้าไม่ถึง ไม่เข้าใจ จับต้องไม่ได้

"ท่านคือผู้พัฒนาให้ ธนาคารแห่งประเทศไทย องค์กรอิสระซึ่งมีหน้าที่สำคัญในการดูแลเศรษฐกิจประเทศ ทรงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือ แต่จับต้องได้ "

สื่อมวลชนคือผู้ส่งสาร และประชาชนคือผู้รับสาร

การส่งผ่านข้อมูลที่ถูกต้อง เข้าใจได้ง่าย ๆ ไปยังช่องทางรับสารและส่งสารจึงเป็นการทำให้มวลชนมีความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ดียิ่งขึ้น

ด้วยบุคลิกที่เป็นกันเอง ขอบอธิบายเรื่องยาก ๆ ให้เป็นเรื่องง่าย การเรียงลำดับเรื่องที่ซับซ้อนเข้าใจยากให้เป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย ของ ดร.ประสาร การส่งสารถึงผู้รับและผู้ส่งต่อ ยิ่งมีประสิทธิภาพ

การสื่อสารแม้จะเป็นพื้นฐานของมนุษย์ แต่ในบางเรื่องต้องอาศัยศิลปะพรสวรรค์ โดยเฉพาะการอธิบายเรื่องวิชาการด้านเงินให้ชาวบ้านเข้าใจ ดร.ประสาร ทำหน้าที่ได้อย่างดียิ่ง ซึ่งถือว่าท่านคือผู้พัฒนาให้ธนาคารแห่งประเทศไทย องค์กรอิสระซึ่งมีหน้าที่สำคัญในการดูแลเศรษฐกิจประเทศ ทรงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือ แต่จับต้องได้ ดังนโยบายที่ ดร.ประสาร ให้ไว้กับคนแบงค์ชาติตั้งแต่เข้ารับตำแหน่งว่า "ยืนตรง มองไกล ยื่นมือ ติดดิน"

วันเพ็ญ เขตอุดมคีรี

สำนักข่าวไทย อสมท

"ผู้ว่าฯ ประสาร มีลักษณะที่เป็นแบบฉบับของผู้ว่าการธนาคารกลาง ที่พูดน้อย ต่อยหนัก ทรงภูมิ ขณะเดียวกันก็เป็นกันเอง "

ผู้ว่าฯ ประสาร ที่เราคุ้นเคย เป็นผู้ใหญ่ใจดี อบอุ่น ซื่อสัตย์ เข้มแข็ง เปรียบเหมือนอาจารย์ที่เข้าใจผู้สื่อข่าว (ลูกศิษย์) ว่า ต้องการข้อมูลที่ชัดเจน สื่อสารได้ง่าย ท่วงทำนองในการสื่อสารเป็นไปอย่างสุขุม นุ่มลึก ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายทั้งกับสื่อมวลชน ตลาดเงิน ตลาดทุน รัฐบาล ผู้ว่าฯ ประสาร มีลักษณะที่เป็นแบบฉบับของผู้ว่าการธนาคารกลาง ที่พูดน้อย ต่อยหนัก ทรงภูมิ ขณะเดียวกันก็เป็นกันเอง ไม่ได้ทำให้รู้สึกว่า เป็นบุคคลที่อยู่บนหอคอยงาช้าง ที่แตะต้องไม่ได้

ตลอดช่วงวาระของผู้ว่าฯ ประสาร เศรษฐกิจไทยต้องผ่านช่วงเวลาที่ผันผวนและหนักหน่วง แต่การดำเนินนโยบายการเงิน ก็ได้รับการชื่นชมว่า สามารถประคองเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี แม้ว่าในบางช่วงเวลา มีแรงกดดันทางการเมือง เกี่ยวกับนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนและดอกเบี้ย แต่ ธปท. ภายใต้การนำของผู้ว่าฯ ประสาร ก็ยืนยันในแนวทางการทำงาน และนโยบายที่ชัดเจน ซึ่งเวลาได้พิสูจน์แล้วว่าการตัดสินใจของผู้ว่าฯ ประสาร ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์

อยากขอบคุณสำหรับความเข้าใจและความเมตตาที่ให้กับผู้สื่อข่าว ตลอดเวลาที่ได้มีโอกาสสัมผัสใกล้ชิด และหวังว่าจะได้เห็นผู้ว่าฯ ประสาร ทำงานที่เป็นประโยชน์ให้กับประเทศ ในโอกาสและตำแหน่งอื่น ๆ ต่อไป

“อยากให้ผู้ว่าการประสาร ไม่ทิ้งไปไหนไกล แต่ยังคงมุ่งมั่น ทำประโยชน์ให้กับประเทศไทยต่อไป”

ประอร นพคุณ

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ผ่านไปเร็วมากสำหรับ 5 ปีในฐานะผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ของผู้ว่าการ ‘ประสาร ไตรรัตน์วรกุล’ และเป็น 5 ปีที่ แบงก์ชาติมีการเปลี่ยนแปลงมากมาย โดยเฉพาะบทบาทการ ‘ยื่นมือ’ และ ‘ประสานมือ’ กับองค์การภายนอกมากขึ้น และทำให้ ธปท. กลายเป็นองค์กรที่ ‘คนหลายระดับ’ เข้าถึง และเข้าใจได้มากขึ้น

นอกจากนั้น ‘ความประนีประนอม’ อ่อนนอก แต่แข็งใน ของผู้ว่าการประสาร ได้ช่วยลดการปะทะของแบงก์ชาติกับการเมืองไว้ได้หลายต่อหลายครั้ง โดยที่แบงก์ชาติเองสามารถคง ‘จุดยืน’ ของการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจไว้ได้ ทั้งในกรณีการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย การแทรกแซงอัตราแลกเปลี่ยนค่าเงินบาท รวมถึงประเด็นการขอเงินสำรองระหว่างประเทศออกไปลงทุน

ขณะเดียวกัน บทบาทของการคุ้มครองผู้บริโภคที่เข้มข้นมากขึ้น เป็นอีกบทบาทหนึ่งที่เห็นชัดเจนในสมัยผู้ว่าการประสาร จากเดิมที่บทบาทของแบงก์ชาติดูเหมือนว่าจะมองในมุมฐานะความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์เป็นหลัก จนหลายครั้งเหมือนแบงก์ชาติเข้าข้างธนาคารพาณิชย์มากกว่าประชาชน

แต่นอกเหนือจากมุมมองด้านเศรษฐกิจ ผู้ว่าการประสารจะมีมุมมองทางสังคม มุมมองของภาคประชาสังคม ควบคู่กันไปด้วย ทำให้บทบาทในการคุ้มครองประชาชน เพื่อลดการเสียโอกาสทางการเงิน และเพิ่มประโยชน์ในการรับบริการต่างๆ ทางการเงินของแบงก์ชาติมีมากขึ้น ทั้งในส่วนของกฎเกณฑ์การกำกับสถาบันการเงิน และศูนย์คุ้มครองการใช้บริการทางการเงิน (ศคง.)

ส่วนบทบาทผู้ว่าการประสารกับสื่อมวลชน สำหรับผู้ว่าการประสาร นอกเหนือจากเป็นแหล่งข่าวที่ให้ข่าวนักข่าวอย่างไม่อิดเอื้อน จับประเด็นได้ง่ายแล้ว ผู้ว่าการประสาร ยังเปรียบเสมือน ‘อาจารย์’ ของนักข่าวใหม่ ๆ อีกด้วย เพราะทุกครั้งที่ให้ข่าว ผู้ว่าการประสาร จะพยายามทำความเข้าใจเที่ยวแล้วเที่ยวเล่า

เพียงแค่เห็นนักข่าวน้องน้อยทั้งหลายทำหน้าไม่เข้าใจ ผู้ว่าการประสาร จะกลับไปอธิบายอีกครั้งจนเห็นว่าทุกคนเข้าใจแล้วถึงจะเลิกให้ข่าว

ถึงแม้ว่าในช่วงหนึ่ง ธปท. กับสื่อมวลชนจะมีเรื่อง ‘ผิดใจ’ กัน ผู้ว่าการประสารก็ใจกว้างที่จะรับฟังความคิดเห็นจากสื่อมวลชน และลงมาทำความเข้าใจด้วยตนเอง

‘ความเข้าใจในเศรษฐกิจมหภาคอย่างลึกซึ้ง การรู้เท่าทันการดำเนินการของธนาคารพาณิชย์ในทุกแง่มุม และบุคลิกส่วนตัวของผู้ว่าการประสาร’ ทำให้ ‘มาตรฐานของผู้ว่าการแบงก์ชาติ’ ของไทยถูกยกขึ้นอีกระดับหนึ่ง และเชื่อว่าจะเป็นความท้าทายของผู้ว่าการคนใหม่ที่จะเข้ามาทำงานสานต่อปณิธานต่าง ๆ ที่ผู้ว่าการประสารทำไว้

ท้ายที่สุด ผู้ว่าการประสาร พูดเสมอว่า ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมของผู้สูงอายุ และอยู่ในหัวเลี้ยวหัวต่อของการปฏิรูปประเทศครั้งยิ่งใหญ่ แม้จะหมดวาระจากตำแหน่งไปแล้ว อยากให้ผู้ว่าการประสาร “ไม่ทิ้งไปไหนไกล แต่ยังคงมุ่งมั่นที่ทำประโยชน์ให้กับประเทศไทยต่อไป”

พรสวรรค์ นันทะ

หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์

“การเป็นคนใจซื่อมือสะอาด มีประสบการณ์การทำงานทั้งกับภาครัฐและเอกชน ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพแวดล้อมใด ก็สามารถทำงานสร้างประโยชน์ให้ประเทศได้ในทุกสถานะ”

ปลา 3 น้ำ นิยามของชายชื่อ ‘ประสาร ไตรรัตน์วรกุล’

สำนวนที่ว่า ‘ปลาเปลี่ยนน้ำมักต้องตาย’ คงใช้ไม่ได้ กับ ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เพราะทำงานร่วมกับรัฐบาลถึง 3 ยุค แต่ก็ยังอยู่ได้อย่างสง่างาม เนื่องเพราะเป็นคนที่มีเอกลักษณ์ สุขุมรอบคอบ ไม่ล้างศัตรู เน้นการเจรจาทั้งหน้าฉากและหลักฉาก โดยยังสามารถยึดมั่นความเป็นอิสระจากการเมือง สิ่งนี้เองช่วยให้ ธปท. เป็นองค์กรที่น่าเชื่อถือในสายตาของสาธารณชน และส่งผลให้เศรษฐกิจการเงินของประเทศ มีเสถียรภาพมาตลอดวาระการทำงาน ถือเป็นความน่าประทับใจเมื่อพูดถึงผู้ว่าการฯ ท่านนี้

ภาพสะท้อนที่เด่นชัดในช่วงปีแรกของการดำรงตำแหน่ง เมื่อครั้งที่รัฐบาลพยายามออก พ.ร.ก. โอนหนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน วงเงิน 1.14 ล้านล้านบาท ซึ่งเป็นผลพวงจากวิกฤตเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 มาให้ ธปท. รับภาระแทนรัฐบาล เพื่อให้หนี้สาธารณะลดลงรัฐบาลจะได้กู้เงินก้อนใหม่มาใช้แก้ปัญหาน้ำท่วมในปี พ.ศ. 2554 ได้เพิ่มขึ้น แต่ ดร.ประสาร ได้ท้วงติง จนรัฐบาลยอมเปลี่ยนไปใช้การทยอยเก็บเงินนำส่งจากฐานเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ มาให้กองทุนใช้หนี้แทน ปิดช่องการพิมพ์เงินใหม่ และการล้วงเงินสำรองของประเทศ ถือเป็นการแก้ปัญหาแบบบัวไม่ช้ำน้ำไม่ขุ่น

แม้ในครั้งที่ ธปท. ต้องยอมออก พ.ร.ก. สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (ซอฟท์โลน) ในวงเงิน 3 แสนล้านบาท ให้ธนาคารพาณิชย์นำไปปล่อยกู้แก่ภาคธุรกิจ เพื่อช่วยรัฐบาลฟื้นฟูผลกระทบน้ำท่วมอีกทาง แม้ดูเหมือนจะขัดหลักการของ ธปท. ที่ห้ามออกซอฟท์โลน แต่ผู้ว่าการ ธปท. ประเมินแล้วว่า เป็นทางออกเดียวที่บั่นทอนเสถียรภาพเศรษฐกิจน้อยที่สุด และเป็นเสมือนมือที่ยื่นไปช่วยภาคเอกชนให้รอดพ้นจากการจมน้ำตายในครั้งนั้น

วันนี้ชายที่ชื่อ ประสาร ไตรรัตน์วรกุล จะหมดวาระการดำรงตำแหน่งผู้ว่าการฯ ไปแล้วก็ตาม แต่การเป็นคนใจซื่อมือสะอาด มีประสบการณ์การทำงานทั้งกับภาครัฐและเอกชน จึงเปรียบเสมือนปลา 3 น้ำ ซึ่งไม่ว่าจะอยู่ในสภาพแวดล้อมใดก็สามารถทำงานสร้างประโยชน์ให้ประเทศได้ในทุกสถานะ

“อาจารย์ประสาร สามารถฝ่าฟันแรงกดดันเหล่านี้ ทั้งยังสะท้อนแรงกดดันบางส่วนกลับไปยังภาคการเมืองเองด้วย ผมเชื่อว่าส่วนหนึ่งเพราะ อาจารย์ประสาร ปฏิบัติตามคำสอน ของ อาจารย์ป๋วย อย่างเคร่งครัด”

ศรัณย์ กิจวศิน

หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ

ความจริงแล้วผมพอจะคุ้นเคยกับ ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล อยู่บ้าง ผมขออนุญาตเรียก 'อาจารย์ประสาร' แล้วกันนะครับ เพราะเป็นคำเรียกที่เรียกท่านมาตั้งแต่สมัยที่ท่านยังอยู่ในตำแหน่ง เลขาธิการคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

ช่วงนั้นผมเป็น 'นักข่าวใหม่' ถูกมอบหมายให้ดูข่าว 'สายหุ้น' แต่ประเด็น คือ ผมจบ 'นิเทศศาสตร์' ความรู้เรื่อง 'ตลาดทุน' ไม่ต้องพูดถึงครับ เรียกว่าไม่มีเลยดีกว่า ก็ได้แหล่งข่าวในสายช่วยบ่มเพาะ คอยแนะนำให้ความรู้ หนึ่งในนั้น คือ อาจารย์ประสาร

อาจารย์ประสาร เป็น 'แหล่งข่าว' ที่นักข่าวส่วนใหญ่รู้กันว่า ไม่หวงเวลา (ถ้าไม่มีนัดหมายอื่น) เรื่องไหนที่ให้สัมภาษณ์ แต่ดูแล้วนักข่าวเริ่มขมวดคิ้ว ทำหน้าสงสัยกับคำตอบที่ได้รับ จะเริ่มอธิบายทันที อธิบายอย่างช้า ๆ เป็นภาษาง่าย ๆ โดยไม่สนใจเรื่องเวลา จะกี่ปีอาจารย์ประสาร ก็ยังคงเป็นเช่นนั้น

สำหรับ 'บทบาท' บน 'เก้าอี้ผู้ว่าการ ธปท.' ความจริงคงไม่ต้องพูดอะไรเยอะ เพราะท่านทำให้เห็นเชิงประจักษ์อยู่แล้ว หลายคนเปรียบเทียบอาจารย์ประสาร กับ อาจารย์ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ซึ่งเป็น 'ต้นแบบ' ของคนแบงก์ชาติในทุกยุค

ในความเห็นผมแล้ว ยุคอาจารย์ป๋วย ต่างกับ ยุคอาจารย์ประสาร ตรงที่สมัยของ อาจารย์ป๋วย เป็นช่วงที่ 'แบงก์ชาติ' ปลอดพ้นจากการเมืองมากที่สุด แต่ยุคของ อาจารย์ประสาร เป็นยุคที่การเมืองพยายามแทรกแซงการทำงานของแบงก์ชาติมากที่สุดในยุคหนึ่ง ซึ่ง อาจารย์ประสาร สามารถฝ่าฟันแรงกดดันเหล่านี้ ทั้งยังสะท้อนแรงกดดันบางส่วนกลับไปยังภาคการเมืองเองด้วย ผมเชื่อว่าส่วนหนึ่งเพราะ อาจารย์ประสาร ปฏิบัติตามคำสอนของ อาจารย์ป๋วย อย่างเคร่งครัด

โดยเฉพาะคำสอนที่ อาจารย์ป๋วย เคยบอกไว้ว่า “ผู้ว่าการธนาคารชาติ ต้องทำงานสุจริต จะนิ่งเป็นทองไม่รู้ร้อนไม่ได้ เมื่อจำเป็นจะต้องติงรัฐบาลก็ต้องท้วง ไม่ท้วงก็บกพร่องต่อหน้าที่ การพูดขัดผู้ใหญ่มีหลักการว่า ให้ขัดต่อหน้า อย่านินทาลับหลัง เมื่อได้ท้วงติงต่อหน้าแล้ว ท่านยังไม่เชื่อฟัง เราก็มีสิทธิ์จะพูดให้คนอื่นฟังได้โดยสุจริตใจ”

สุดท้ายนี้ ผมก็อยาก 'ฝาก' อาจารย์ประสาร เหมือนกับที่หลาย ๆ คนในประเทศอยากฝาก คือ อยากให้อาจารย์รักษาสุขภาพ อยู่เป็นกำลังขับเคลื่อนให้กับประเทศไทยไปนาน ๆ

“พี่ประสาร มอบความเป็นพี่และครู ให้กับผู้สื่อข่าวทุกคน”

นภา ศรประสิทธิ์

สถานีโทรทัศน์ Spring News

ความในใจถึง ผู้ว่าฯ พี่ ประสาร

ตลอดระยะเวลาที่ได้รู้จักผู้ว่าประสาร ไตรรัตน์วรกุล ในที่นี้จะขอเรียกว่าพี่ประสาร ตั้งแต่ทำงานเป็นรองผู้อำนวยการฝ่ายในธนาคารแห่งประเทศไทย ย้ายไปอยู่ ก.ล.ต. ธนาคารกสิกรไทย และกลับมาใช้ชีวิตในช่วงสุดท้ายของวิถีการทำงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งทำให้ไม่ต้องบอกว่า เรารู้จักกันมานานแค่ไหน

พี่ประสารก็ยังเป็นพี่ประสาร เป็นท่านผู้ว่าประสารของน้อง ๆ คือมีเมตตาจิต มีคุณธรรม และพยายามสร้างเสริมความรู้ให้กับน้อง ๆ นักข่าว อย่างอดทน ร้อยทั้งร้อย หากได้รู้จัก จะรักน้ำใจของพี่ประสาร เมื่อมีเวลาว่างพี่ประสารจะสละเวลาอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้น สิ่งที่เป็นไป และสิ่งที่กำลังจะดำเนินต่อไป ให้ฟังอย่างรอบด้าน เพื่อให้น้อง ๆ นักข่าวได้คิดเป็นต่อยอดอย่างเป็นระบบครบทุกกระบวนการความคิด ความอดทนของพี่ประสารถือได้ว่าเป็นเลิศ

ไม่เคยเห็นพี่ประสาร ในยามโกรธ แม้จะถูกทำร้ายจากผู้มีอิทธิพลทางการเมืองอย่างหนักหน่วง ถูกตำหนิในวงกว้าง ถูกปล่อยข่าวลือ ปลด แต่ พี่ประสาร ก็ยังแข็งแกร่ง อดทน ใช้คำอธิบายเพื่อตอบโต้สถานการณ์ที่เผ็ดร้อน อย่างใจเย็น เพื่อให้ทุกคนได้ตั้งสติ ได้คิดอย่างรอบคอบ

สิ่งที่พี่ประสาร พยายามทำคือการวางกรอบหลักการเพื่อให้เศรษฐกิจและสถาบันการเงินของไทยรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของโลกทางการเงินที่ผันผวนหนักขึ้นเรื่อย ๆ แผนการพัฒนาระบบสถาบันการเงิน และการพยายามเปลี่ยนให้บุคลากรของธนาคารแห่งประเทศไทยปรับตัวรองรับกับภาคเอกชน ไม่ต้องให้เท่าทัน แต่ต้องให้เข้าใจการทำธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

ได้ทำงานร่วมกับผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยหลายคน แต่ละคนแต่ละบุคลิกกันไป แต่สิ่งที่ทุกคนมอบให้ผู้สื่อข่าว คือความปรารถนาดี และองค์ความรู้ แต่กับพี่ประสาร มอบความเป็นพี่และครูให้กับผู้สื่อข่าวทุกคน

ถ้าพบหน้ากันที่ไหนอย่างไร ขอให้คุณครูคอยสั่งสอนน้อง ๆ ตลอดไปค่ะ

ภาพสะท้อน ธปท.

ผ่านสายตา ‘สันติ วิริยะรังสฤษฎ์’ ผู้บุกเบิกข่าวเศรษฐกิจการเงิน

หลายคนเคยได้ยินประโยคที่ว่า “สื่อมวลชน (ควร) เป็นทั้ง ‘กระจก’ สะท้อนภาพสังคม และเป็น ‘ตะเกียง’ ในเวลาเดียวกัน” ในแวดวงเศรษฐกิจการเงินของประเทศไทย **คุณสันติ วิริยะรังสฤษฎ์** นับเป็นสื่อมวลชนที่เป็นทั้ง ‘กระจก’ และ ‘ตะเกียง’ รุ่นแรก โดยถือเป็นผู้บุกเบิกสื่อทางธุรกิจและสื่อการเงินการธนาคารในเมืองไทย

คุณสันติเป็นผู้ก่อตั้งวารสาร ‘การเงินธนาคาร’ สิ่งพิมพ์ด้านการเงินและการธนาคารเล่มแรกของเมืองไทย เป็นผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ทางธุรกิจคนแรกของเมืองไทย เป็นผู้ริเริ่มรางวัลนายธนาคารแห่งปีและจัดอันดับธนาคารแห่งปี อีกทั้งยังเป็นผู้ริเริ่มจัดงาน ‘Money Expo’ หรือตลาดนัดทางการเงินครั้งแรกในเมืองไทย และเป็นผู้ริเริ่มจัดกิจกรรมสำคัญต่าง ๆ ในแวดวงตลาดเงินและตลาดทุนอีกมากมาย เป็นจุดที่ทำให้คนสนใจข่าวเศรษฐกิจการเงินมาจนถึงปัจจุบัน

BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ ได้รับเกียรติจากคุณสันติ วิริยะรังสฤษฎ์ นักสื่อสารมวลชนแถวหน้าของเมืองไทย มาพูดคุยอย่างเป็นกันเองถึงประสบการณ์ทำงาน ซึ่งน่าจะช่วยสะท้อนภาพพัฒนาการของแวดวงเศรษฐกิจการเงินและการธนาคารของไทย รวมถึงบทบาทการทำหน้าที่ของ ธปท. ในหลายยุคสมัย ได้เป็นอย่างดี

ก้าวแรกสู่การเป็น ‘ตะเกียง’ แห่งแวดวงการธนาคาร

หลังจากทำรายการโทรทัศน์ด้านเศรษฐกิจมานานประมาณ 1 ปี มีโอกาสสัมภาษณ์และสัมผัสกับความต้องการของนายธนาคาร เจ้าสัว และเจ้าของธุรกิจจำนวนมาก คุณสันติจึงมองเห็นถึงข้อจำกัดในแวดวงธุรกิจในยุคนั้นอยู่หลายประการ โดยข้อจำกัดสำคัญคือความยากลำบากในการทำธุรกรรมทางการเงินกับธนาคาร อันเนื่องมาจากขาดข้อมูลความรู้ ขณะที่ธนาคารเองก็ขาดช่องทางสื่อสารทำความเข้าใจกับลูกค้า

“เมื่อก่อน จะขอกู้เงินก็ลำบาก จะฝากเงินมาก ๆ ก็ลำบาก เราก็มองว่าน่าจะมีตัวเชื่อมระหว่างธนาคารกับลูกค้า หลายคนมองว่าเป็นตลาดที่ ‘Niche’ มาก แต่ผมมองว่า มัน ‘Mass’ มาก เพราะลูกค้าธนาคารมีเป็นล้าน ๆ คน พนักงานธนาคารสมัยนั้นมีกว่า 1.5 แสนคน เป็นตลาดที่ใหญ่โต”

ในปี พ.ศ. 2525 วารสาร ‘การเงินธนาคาร’ สื่อสิ่งพิมพ์เล่มแรกของแวดวงการเงินการธนาคารเมืองไทยเปิดตัวขึ้น โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างธนาคารกับลูกค้า และเป็นสื่อกลางระหว่างพนักงานกับผู้บริหารธนาคารด้วยกัน พร้อมด้วยนโยบายนำเสนอข้อมูลเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนและเพื่อเป็นประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ

‘สื่อกลาง’ ธปท. และธนาคารพาณิชย์

ด้วยความสนิทเป็นการส่วนตัวกับผู้ว่าการนุกูล ประจวบเหมาะเป็นโอกาสให้คุณสันติได้พบปะพูดคุยกับผู้ว่าการนุกูล รวมถึงผู้บริหารระดับสูงของ ธปท. บ่อยครั้ง ประกอบกับการทำวารสารการเงินธนาคาร ซึ่งทำให้ได้รับฟังข้อมูลและปัญหาของธนาคารพาณิชย์มาโดยตลอด คุณสันติจึงมักถือโอกาสที่ได้พบปะผู้บริหาร ธปท. แลกเปลี่ยนข้อมูลปัญหาเหล่านั้นให้ ธปท. ได้รับทราบ เพื่อนำไปพัฒนาแก้ไขกฎกติกาในการกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์

“เมื่อก่อน ธปท. แทบจะไม่มีข่าว ไม่มีการให้สัมภาษณ์ ผมน่าจะเป็นสื่อรุ่นแรกที่เริ่มสัมภาษณ์ผู้ว่าการ ธปท.”

คุณสันติยอมรับว่า ด้วยเหตุที่ ‘การเงินธนาคาร’ เป็นสื่อในจำนวนน้อยรายที่มีโอกาสสัมภาษณ์เชิงนโยบายกับผู้ว่าการ ธปท. จึงส่งผลให้วารสารเล่มนี้กลายเป็นที่ต้องการของสถาบันการเงินต่าง ๆ

พัฒนาการบทบาท ‘สู่สาธารณะ’ ของ ธปท.

คุณสันติมองว่า นับตั้งแต่สมัยของผู้ว่าการกำจร สถิรกุล ธปท. เริ่มมีการออกมาแถลงข่าวและให้สัมภาษณ์สื่อมากขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะบุคลิกของผู้ว่าการกำจรที่เป็นคนสบาย ๆ ขณะที่การประกาศรับพันธะข้อ 8 แห่งข้อตกลงว่าด้วยกองทุนระหว่างประเทศของไทย ว่าด้วยการเปิดเสรีทางการเงิน ส่งผลให้ ธปท. จำเป็นต้องเปิดตัวเองสู่สาธารณะมากขึ้นเพื่อทำหน้าที่ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ประชาชน

ขณะที่ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง ธปท. ในฐานะผู้กำกับดูแล (Regulator) กับสถาบันการเงินค่อย ๆ ผ่อนคลายและประสานการทำงานกันมากขึ้น จนวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 ที่ความสัมพันธ์เรียกได้ว่า กระชับมือกันอย่างเหนียวแน่น

“ก่อนหน้านั้นสถาบันการเงินมีหน้าที่รับคำสั่งอย่างเดียว แต่ช่วงวิกฤติต้มยำกุ้ง ทั้ง 2 ฝ่ายจับมือเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน พอหลังวิกฤติ ธปท. ก็เริ่มส่งผู้บริหาร ธปท. ออกไปเรียนรู้การทำงานของธนาคารพาณิชย์ นี่ถือเป็นพัฒนาการที่ดี”

คุณสันติมองว่า พัฒนาการ ‘สู่สาธารณะ’ ที่สำคัญอีกครั้งของ ธปท. คือ การเข้าร่วมงานมหกรรมการเงิน Money Expo ที่มีจุดประสงค์เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน การลงทุน และความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) โดยตรง

“ในยุคผู้ว่าการธาริษา วัฒนเกส ธปท. เริ่มให้ความสำคัญกับการให้ความรู้ทางการเงินแก่ประชาชนอย่างจริงจัง เราเลยชวน ธปท. มาร่วมงาน Money Expo เพื่อทำหน้าที่ให้ความรู้ทางการเงินแก่ประชาชน ก็ทำให้ประชาชนได้สัมผัสกับ ธปท. แบบทางตรง ไม่ใช่สัมผัสทางอ้อมผ่านนโยบายการเงินเหมือนที่เคยเป็นมา”

ทิ้งท้ายถึง ธปท. จาก ‘สื่อรุ่นเก๋า’

กว่า 30 ปีในการทำหน้าที่ติดตามการทำงานของ ธปท. คุณสันติบอกว่า ค่อนข้างมีความสุขและพอใจในการทำงานของ ธปท. แต่สิ่งที่อยากฝากเป็นการบ้านให้กับผู้บริหาร ธปท. คือ การให้ความสำคัญกับการให้ความรู้ด้านเศรษฐกิจการเงินแก่สื่อมวลชนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการชี้แนะให้สื่อได้มองเห็นแนวโน้มและทิศทางเศรษฐกิจโลกและตลาดเงินโลกที่เชื่อมโยงกับไทย

“ถ้าสื่อมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เวลาสื่อสารออกไปก็จะมีความถูกต้อง และเมื่อเกิดสถานการณ์ใดขึ้น เขาจะได้ไม่ตกใจมาก ซึ่งตรงนี้มีความสำคัญพอ ๆ กับการให้ความรู้ประชาชน”

ขณะเดียวกัน คุณสันติมองว่า อยากให้ ธปท. ร่วมขับเคลื่อนและผลักดันให้มีการนำเรื่องความรู้ทางการเงินเข้าไปเป็นหลักสูตรการเรียนรู้ตั้งแต่ระดับอนุบาล พอเด็กโตขึ้นก็ให้เรียนรู้ในระดับที่กว้างขึ้น แทนที่จะรอโตขึ้นเป็นวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่แล้วค่อยเรียนรู้ เพราะการให้ความรู้ทางการเงินแก่เด็กถือเป็นวิธีคุ้มครองพวกเขาที่ดีที่สุด

“ถ้าสื่อมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เวลาสื่อสารออกไปก็จะมีความถูกต้อง และเมื่อเกิดสถานการณ์ใดขึ้น เขาจะได้ไม่ตกใจมาก ซึ่งตรงนี้มีความสำคัญ พอ ๆ กับการให้ความรู้ประชาชน”

ชีวิตแห่งการทำงานและพักผ่อนของ ‘ลมเปลี่ยนทิศ’

แม้จะเลยวัยเกษียณมาแล้ว แต่วันนี้ ชีวิตของคุณสันติยังเต็มไปด้วยงานด้านสื่อสารมวลชน จาก 1 สัปดาห์ เขามีบทความลงหนังสือพิมพ์ไทยรัฐถึง 8 ชิ้น ใน 6 วัน รวมถึงบทความภายใต้นามปากกา ‘ลมเปลี่ยนทิศ’ ที่ทุกคนรู้จักดี

คุณสันติยังมีวารสารและนิตยสารรายเดือนอีก 4 เล่ม หนึ่งในนั้นคือ ‘การเงินธนาคาร’ มีสำนักพิมพ์ของตัวเอง มีรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับตลาดเงินและตลาดทุน 4 รายการ และมีรายการอาหารอีก 3 รายการ หนึ่งในนั้นคือ รายการเปรี้ยวปากทางช่อง 3 นอกจากนี้ยังมีงาน Money Expo ที่ได้รับความนิยมจัดบ่อยถึงปีละ 6 ครั้ง ใน 6 ภูมิภาคทั่วประเทศ

“ทุกวัน ผมจะใช้เวลาช่วงเช้าประชุม ช่วงบ่ายก็เขียนคอลัมน์ ช่วงค่ำก็ออกไปงานเลี้ยงเกือบทุกวัน ใน 1 อาทิตย์จะมีว่างแค่วันช่วงศุกร์บ่ายที่ไม่ต้องเขียนหนังสือ นั่นจะเป็นเวลาที่ผมวางไว้สำหรับการเล่นกอล์ฟ”

แม้ชีวิตจะเต็มไปด้วยงาน แต่เชื่อหรือไม่ว่า คุณสันติถือเป็นนักกอล์ฟฝีมือดีคนหนึ่ง เพราะทุกปีเขาจะได้รับเชิญไปร่วมแข่งขันโปรแอมในรายการแข่งขันกอล์ฟระดับโลก เช่น PGA ในมาเลเซีย LPGA ในไทย และ Thailand Championship ออกรอบกับนักกอล์ฟระดับโลก

แรงบันดาลใจที่สร้างนักสื่อสารมวลชน ชื่อ ‘สันติ’

คุณสันติกล่าวว่า แรงบันดาลใจที่จุดประกายให้เขาอยากเป็นนักสื่อสารมวลชนมาจากนิยาย ‘ข้างหลังภาพ’ ของศรีบูรพา และตัวเอกจากงานนิพนธ์ของ มจ.อากาศดำเกิง รพีพัฒน์ เรื่อง ‘ละครแห่งชีวิต’ ซึ่งเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่มีโอกาสท่องเที่ยวไปทั่วโลก โดยคุณสันติบอกว่า มาถึงวันนี้ ตัวเขาเองก็ได้บรรลุความฝันตรงนั้นทุกอย่างแล้ว

ส่วนแรงบันดาลใจที่เป็นต้นแบบในการทำงานของคุณสันติ ได้แก่ คุณกำพล วัชรพล ผู้ก่อตั้งและผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ โดยคุณกำพลถือเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องของความมุ่งมั่นและวิญญาณในความเป็นนักหนังสือพิมพ์ แม้ว่าท่านจะเรียนจบไม่สูงและไม่ได้เป็นนักเขียน

“สิ่งที่ผมเรียนรู้จากท่านคือ เวลาสู้ เราต้องสู้จริง ๆ และต้องสู้เพื่อความถูกต้อง และสู้ด้วยเหตุผล”

ทั้งนี้ คุณสันติได้ให้ข้อคิดที่เขายึดถือในการทำงาน และมักสอนลูกน้องเสมอ คือ “ทำงานให้ดีที่สุด (Why not the best?)” และรับฟังคำติชมเสมอ เพราะความเห็นเล็ก ๆ น้อยอาจนำมาสู่การปรับการทำงานครั้งยิ่งใหญ่ก็ได้ พร้อมกับให้ ‘หัวใจ’ ในการทำงานที่เป็นเหมือนกุญแจความสำเร็จในอาชีพของเขา คือ “จับหัวใจ ใฝ่เปรียบเทียบ เรียบเรียงใหม่”

“ศาสตราจารย์ เจือ สตะเวทิน ซึ่งเป็นปรมาจารย์และราชบัณฑิตทางภาษาไทย เคยสอนผมมา 3 ประโยคซึ่งผมจำมาใช้กับทุกอย่าง ทั้งงานเขียนและธุรกิจ ท่านสอนว่า จับหัวใจ ใฝ่เปรียบเทียบ เรียบเรียงใหม่ นี่เป็นหัวใจจริง ๆ กล่าวคือคุณต้องรู้ว่าหนังสือเล่มนั้นหรืองานชิ้นนั้น หัวใจสำคัญอยู่ตรงไหน แล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญอันไหนต้องเน้น อันไหนไม่เน้น ก่อนจะนำมาเรียบเรียงใหม่” คุณสันติแนะนำเคล็ดลับส่วนตัว

The Legacy of
Governor Prasarn

ตลอด 5 ปีที่ดำรงตำแหน่งผู้ว่าการ ธปท. (1 ต.ค. 2553 – 30 ก.ย. 2558) ผู้ว่าการประสาร ไตรรัตน์วรกุล มุ่งมั่นและทุ่มเทอย่างมากในการนำพา ธปท. ให้ทำหน้าที่รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและดูแลความมั่นคงของระบบการเงินตามพันธกิจหลักของ ธปท. บนหลักการอย่างตรงไปตรงมา จนได้รับความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ ผู้ว่าการประสารยังได้วางรากฐานเชิงความคิด นโยบาย และแนวทางปฏิบัติเพื่อให้คน ธปท. มีส่วนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของสังคมไทยอย่างแท้จริง โดยในหลากหลายผลงาน BOT พระสยาม MAGAZINE ขอนำเสนอ 7 นโยบายสำคัญที่ท่านได้ริเริ่ม ซึ่งส่งผลให้กระบวนทัศน์และวิถีการทำงานของคน ธปท. เปลี่ยนไป จนทำให้ภาพลักษณ์ของ ธปท. ในสายตาสาธารณชนดีขึ้นดังเช่นทุกวันนี้

2554

เปิดเผย มติ กนง. สื่อสารสู่ความโปร่งใส

ขณะที่ธนาคารกลางทั่วโลกมีความพยายามพัฒนาในการปรับปรุงให้นโยบายการเงินให้มีความโปร่งใสมากขึ้น โดยเน้นให้ข้อมูลและเหตุผลของการตัดสินนโยบาย ซึ่งจะช่วยให้สาธารณชนสามารถคาดการณ์แนวโน้มเศรษฐกิจในระยะข้างหน้าได้แม่นยำขึ้น ซึ่ง ธปท. เอง ก็มีพัฒนาการเรื่องความโปร่งใสในด้านดังกล่าวอย่างมาก

หนึ่งในพัฒนาการความโปร่งใสครั้งสำคัญในยุคผู้ว่าการประสาร ได้แก่ การเปิดเผยผลการลงคะแนนเสียงและรายงานการประชุมของคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ฉบับย่อ โดยการเปิดเผยมติที่ประชุม กนง. ในวันที่ 12 มกราคม 2554 ถือเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การดำเนินนโยบายการเงินของไทยตั้งแต่เริ่มใช้อัตราดอกเบี้ยนโยบายในปี พ.ศ. 2543 ส่งผลให้ประเทศไทยได้รับยกย่องว่าเป็นประเทศที่เปิดเผยข้อมูลการดำเนินนโยบายการเงินมากที่สุดในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก นี่จึงนับเป็นก้าวสำคัญในด้านการสื่อสารและเสริมสร้างความโปร่งใสในการดำเนินนโยบายของ ธปท. อีกครั้งหนึ่ง

2 ‘ประสาน’ ระหว่าง กนง. และ กนส.

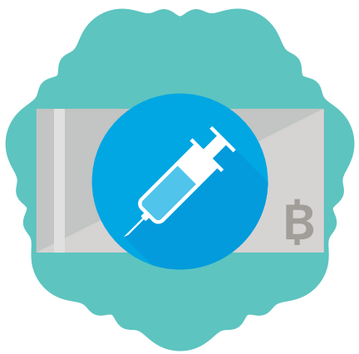

ด้วยภาวะเศรษฐกิจและการเงินโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและกระทบถึงกันทั่วโลก การติดตามสถานการณ์และวิเคราะห์ความเสี่ยงของเศรษฐกิจไทยทั้งระบบ จึงจำเป็นต้องมีการรวบรวมความเห็นและคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากทั้งฝั่งระบบเศรษฐกิจ ระบบการเงิน และระบบสถาบันการเงิน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนในทั้งด้านเศรษฐกิจและการเงิน ซึ่งจะนำมาสู่มาตรการรับมือที่เหมาะสมมากที่สุด

จึงเป็นที่มาของการประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) กับคณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) ซึ่งเริ่มครั้งแรกในการประชุมเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2555

การประชุมร่วมของคณะกรรมการทั้งสอง นับเป็นภาพสะท้อนค่านิยมหลักของ ธปท. ในเรื่อง ‘ยื่นมือ’ ซึ่งเป็นค่านิยมที่เพิ่มเติมเข้ามาในยุคผู้ว่าการประสารนี้เอง โดยท่านมักย้ำเสมอว่า ก่อนที่ ธปท. จะ “ยื่นมือ” ออกไปประสานกับหน่วยงานภายนอก ควรเริ่มจากการประสานมือและ ‘ยื่นมือ’ ภายในองค์กรให้ดีก่อน

Ins.1213 ศคง. ยื่นมือ เสริมสร้าง ‘ภูมิคุ้มกัน’ ทางการเงิน

ท่ามกลางผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่มีความหลากหลายและซับซ้อน เทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ขณะที่การแข่งขันในการให้บริการทางการเงินก็เข้มข้นขึ้น ผู้ว่าการประสารจึงเห็นว่า จำเป็นที่ผู้ใช้บริการทางการเงินจะต้องมีความรู้ความเข้าใจทางการเงิน เพื่อที่จะได้เลือกใช้บริการทางการเงินที่เหมาะสม ลดความเสี่ยงและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้บริการ รวมถึงรู้เท่าทันการหลอกลวงทางการเงินในรูปแบบต่าง ๆ

ธปท. จึงได้จัดตั้งศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) ขึ้นเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2555 เพื่อเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินอย่างเป็นระบบ โดยถือเป็น One-stop Service ในการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับบริการทางการเงินเพื่อเป็น ‘ภูมิคุ้มกัน’ ให้กับผู้ใช้บริการทางการเงิน รวมถึงให้คำปรึกษา รับเรื่องร้องเรียน และเป็นช่องทางปลูกฝังวินัยทางการเงินและทัศนคติทางการเงินที่ถูกต้องให้กับประชาชน ถือเป็นการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับระบบเศรษฐกิจการเงินของไทย

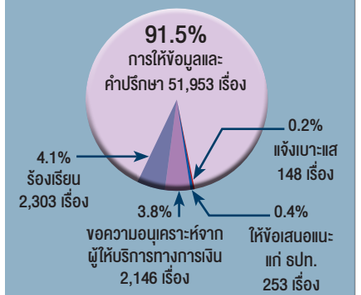
ศคง. ไม่เพียงเป็น ‘ซูปเปอร์ไฮเวย์’ ในการขอคำปรึกษาทางการเงินและการร้องทุกข์ของผู้ใช้บริการทางการเงิน แต่ยังช่วยส่งเสริมบทบาทและการทำหน้าที่ของ ธปท. อีกทั้งยังถือเป็น ‘สื่อ’ ในการสร้างประสบการณ์ที่ดีและสะท้อนภาพ ‘การยื่นมือ’ ของ ธปท. ไปถึงประชาชน ได้อย่างชัดเจน

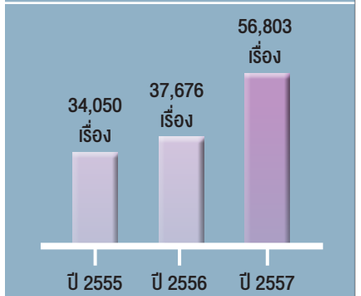
Ins.1213
ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน
ธนาคารแห่งประเทศไทย

สถิติการให้บริการของ ศคง. ในปี 2557

ข้อมูลที่บันทึกในระบบทั้งหมด 56,803 เรื่อง ประกอบด้วย

สถิติจำนวนผู้ใช้บริการย้อนหลัง*

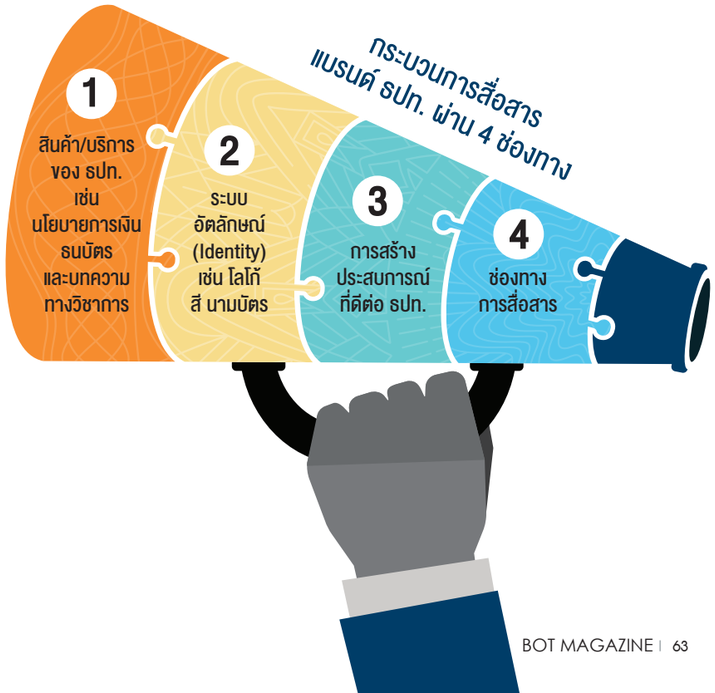

*วัดจากจำนวนข้อมูลที่ถูกบันทึกในระบบ

4 ช่องทาง ใส่ใจสร้าง ‘แบรนด์ ธปท.’

หลายคนมักเชื่อว่า การสร้างแบรนด์ (Branding) เป็นเรื่ององค์กรธุรกิจหรือเอกชน ดังนั้น ธนาคารกลางกับการสร้างแบรนด์จึงไม่น่าจะเกี่ยวกัน แต่ผู้ว่าการประสารมองว่า การสร้างแบรนด์จะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อ ธปท. เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดการทางความคิดและวิถีการทำงานในมิติใหม่ของ ธปท. เพราะหัวใจสำคัญของการสร้างแบรนด์ คือการคำนึงถึง ‘ลูกค้า’ และทำให้ลูกค้ามีประสบการณ์และภาพจำที่ดีต่อองค์กร โดยลูกค้าของ ธปท. ก็คือ ประชาชนทุกคนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) กลุ่มต่าง ๆ ทุกกลุ่ม นั่นเอง

ผู้ว่าการประสารริเริ่มกระบวนการสร้างแบรนด์ ธปท. อย่างเป็นทางการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 โดยมี Brand Line คือ ‘เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทย’ ซึ่งถือเป็น ‘จุดยืน’ ในการทำงานของ ธปท. รวมถึงการสื่อสารแบรนด์ โดยผู้ว่าการประสารมักย้ำเสมอว่า ผู้ที่จะทำหน้าที่ส่งมอบประสบการณ์ที่ดีให้กับลูกค้า ธปท. ได้ดีที่สุด ก็คือพนักงาน ธปท. ทุกคน และผู้ที่จะสร้างแบรนด์ ธปท. ได้ดีที่สุดและยั่งยืนที่สุด ก็คือพนักงาน ธปท. ทุกคน อีกเช่นกัน

2555

คลายปมหนี้ FIDF เพื่อเสถียรภาพเศรษฐกิจระยะยาว

เมื่อปลายปี พ.ศ. 2554 ต่อเนื่องถึงต้นปี พ.ศ. 2555 รัฐบาลในสมัยนั้นมีแนวคิดที่ต้องการโอนหนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน (FIDF) จำนวน 1.14 ล้านล้านบาท จากกระทรวงการคลังมาให้ ธปท. รับผิดชอบ เพื่อลดสัดส่วนหนี้สาธารณะของประเทศลง อันจะทำให้รัฐบาลสามารถกู้เงินได้เพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้พัฒนาประเทศ

ผู้ว่าการประสารทักท้วงแนวคิดดังกล่าว โดยให้เหตุผลว่า การโอนหนี้ FIDF มาให้ ธปท. จะเกิดผลเสียหายต่อเศรษฐกิจในระยะยาว อีกทั้งยังเป็นการบั่นทอนวินัยการคลัง การทำลายความน่าเชื่อถือของรัฐบาลและเครดิตเรตติ้งของประเทศ ความเห็นที่ขัดแย้งกันระหว่างรัฐบาลและ ธปท. ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

แต่ด้วยการยึดมั่นในหลักการและรักษาผลประโยชน์ในระยะยาวของประเทศ บวกกับความยืนยันให้ข้อเท็จจริงกับสาธารณชนของผู้ว่าการประสาร จนหลายภาคส่วนเกิดความตื่นตัวและกดดันรัฐบาล ในที่สุดคณะรัฐมนตรีก็ได้ออก พ.ร.ก. ปรับปรุงการบริหารหนี้ฯ พ.ศ. 2555 มาให้ ธปท. เป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินงานของกองทุนฯ และชำระหนี้เงินต้น และดอกเบี้ยโดยมาจากกำไรสุทธิ และบัญชีผลประโยชน์ประจำปีดั้งเดิมแต่เพิ่มเติมให้ ธปท. มีอำนาจเรียกให้สถาบันการเงินนำส่งเงินเป็นอัตราร้อยละต่อปีของยอดเงินฝาก โดยไม่มีเนื้อหาที่กระทบกระเทือนต่อหลักการอันดีของธนาคารกลาง กล่าวคือ ไม่มีเรื่องการพิมพ์ธนบัตรใหม่ให้รัฐบาลใช้ ไม่มีการนำทุนสำรองออกไปใช้ และไม่มีการโอนเงินหรือสินทรัพย์ของ ธปท. ไปให้รัฐบาลใช้

16

ธนบัตรแบบ 16 ‘เฉลิมพระเกียรติพระมหากษัตริย์ไทย’

ธนบัตรไทยมีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องทั้งในส่วนของแบบธนบัตรและเทคโนโลยีต่อต้านการปลอมแปลง โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 ธปท. ได้เริ่มนำธนบัตรแบบ 16 ออกใช้แล้วจำนวน 3 ชนิดราคา คือ 20 บาท 50 บาท และ 500 บาท และในปี พ.ศ. 2558 ได้นำออกใช้จนครบอีก 2 ชนิดราคา ได้แก่ 100 และ 1000 บาท

แนวคิดหลักของธนบัตรแบบ 16 คือ การมุ่งเน้นเฉลิมพระเกียรติพระมหากษัตริย์ไทยในอดีต ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ จึงเป็นที่มาของชื่อ ‘ชุดเฉลิมพระเกียรติพระมหากษัตริย์ไทยในแต่ละสมัย’ โดยกว่าจะได้แบบเรื่องราว สี และขนาด ต้องผ่านการสำรวจและรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องที่หลากหลาย

นอกจากรูปแบบและสีสันที่สวยงามยิ่งขึ้น ในการพิมพ์ธนบัตรแบบ 16 ยังมีการปรับปรุงเทคโนโลยีการต่อต้านการปลอมแปลงให้ทันสมัย เช่น การเรืองแสงของธนบัตร และการมีวัสดุพิเศษเฉพาะเป็นต้น ขณะที่อายุการใช้งานธนบัตรเพิ่มขึ้นเป็น 2 ปี

สถิติการปลอมแปลงธนบัตร
ทุกๆ 1 ล้านฉบับของธนบัตรแต่ละชนิดราคา จะพบธนบัตรปลอมน้อยกว่า 1 ฉบับ ซึ่งถือเป็นแนวโน้มที่ลดลง

ชนิดราคา 20 บาท ยุคสมัย พ่อขุนรามคำแหงมหาราช

ชนิดราคา 50 บาท ยุคสมัย สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ชนิดราคา 100 บาท ยุคสมัย สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ชนิดราคา 500 บาท ยุคสมัย พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

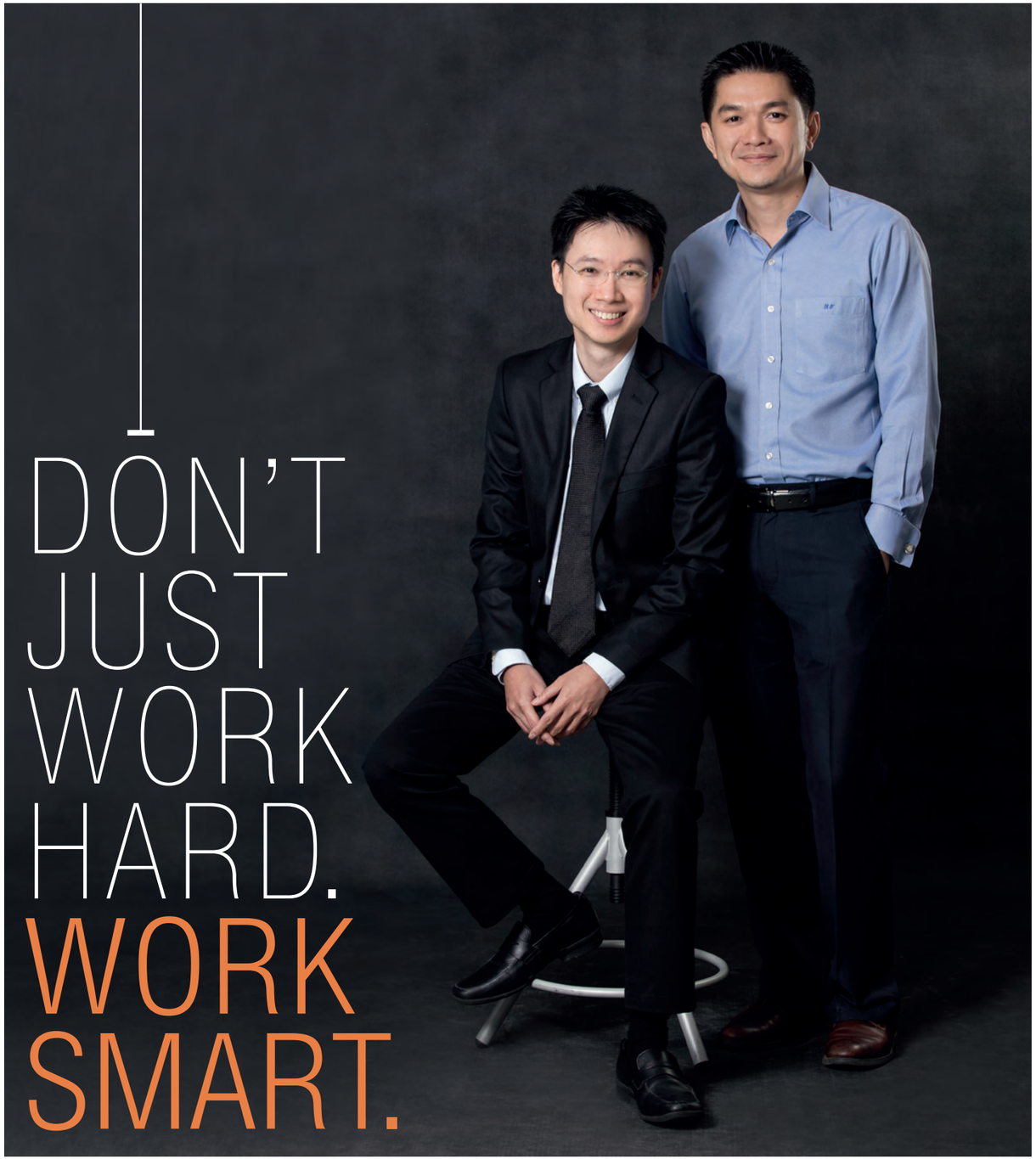

ชนิดราคา 1000 บาท ยุคสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พระปิยมหาราช)

4 มิติ นำ Balanced Scorecard (BSC) มาใช้

ด้วยเป้าหมายที่ต้องการเพิ่มขีดความสามารถของ ธปท. ผู้ว่าการประสารจึงได้ริเริ่มนำเอาเครื่องมือที่ชื่อ ‘Balanced Scorecard (BSC)’ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ภาคเอกชนนิยมใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานให้กับองค์กร นำมาประยุกต์ใช้ใน ธปท. นับตั้งแต่ช่วงแรกที่รับตำแหน่ง คือ ปลายปี พ.ศ. 2553

BSC ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์องค์กรของ ธปท. ไปสู่การปฏิบัติจริงและบรรลุผลสำเร็จ ประกอบด้วย ‘ตัวชี้วัด’ 4 มิติ ได้แก่ พันธกิจ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แผนกลยุทธ์ และกระบวนการทำงานและพนักงาน โดยหัวใจความสำเร็จของ BSC อยู่ที่การรักษาสมดุล (Balance) ระหว่างตัวชี้วัดทั้ง 4 ตัวนี้ กับการเชื่อมโยงและสนับสนุนซึ่งกันและกัน (Alignment) ของทุกสายงาน ทั้งนี้ก็เพื่อให้การทำงานในแต่ละสายงานส่งเสริมเป้าหมายขององค์กรอย่างมีเอกภาพ ซึ่งจะทำให้ ธปท.พัฒนาสู่การเป็นองค์กรแบบ High Performance Organization (HPO) ในที่สุด

หน้าที่ความรับผิดชอบในการดูแลเศรษฐกิจและการเงินของประเทศถือเป็นหนึ่งในหน้าที่หลักของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) คนทั่วไปอาจคิดว่าคนที่ต้องทำงานนี้คงต้องสั่งสมประสบการณ์มานานแล้วหลายสิบปีจึงจะทำได้ เรื่องนี้อาจไม่เป็นจริงเสมอไป **'คุณขจร ธนะแพสย์' ผู้บริหารส่วน ฝ่ายนโยบายเศรษฐกิจการเงิน และ 'คุณสักกะภพ พันธ์ยานุกูล' ผู้บริหารส่วน ส่วนกลยุทธ์นโยบายการเงิน ฝ่ายนโยบายเศรษฐกิจการเงิน** คือสองผู้บริหารหนุ่มรุ่นใหม่แห่ง ธปท. ที่มีตัวตนและคมความคิดสร้างสรรค์ที่น่าสนใจ ทั้งคู่เป็นนักเศรษฐศาสตร์ระดับหัวกะทิของแบงก์ชาติ ทำงานอยู่ในฝ่ายที่เกี่ยวเนื่องกับการดูแลเศรษฐกิจและการเงินของประเทศโดยตรง แน่นอนว่าด้วยหน้าที่รับผิดชอบที่หนักอึ้ง ทั้งสองท่านต้องอาศัยความรู้และไหวพริบเฉียบคมในการทำงาน เชื่อได้ว่ามุมมองของทั้งสองท่านจะไม่หยุดแค่ Work Hard แต่ยังต้อง Work Smart อีกด้วย

ความสำคัญของการดำเนินงานของ 'แบงก์ชาติ' ต่อประชาชน

คุณขจร : การดำเนินงานของแบงก์ชาติมีความสำคัญแน่นอน เพราะเกี่ยวข้องโดยตรงกับ 'ความกินดีอยู่ดี' ของประชาชน แบงก์ชาติมีหน้าที่ในการดูแลระบบการเงิน ระบบสถาบันการเงิน และระบบการชำระเงินให้มีความมั่นคง มีเสถียรภาพ ให้สามารถเดินหน้าได้อย่างไม่สะดุด เอื้อให้เศรษฐกิจเติบโตได้อย่างต่อเนื่องยั่งยืน ซึ่งจะมีผลถึงความกินดีอยู่ดีของประชาชนในทุกระดับ

คุณสักกะภพ : หน้าที่ของแบงก์ชาติที่ใกล้ตัวประชาชนทุกคนที่สุดคือการดูแลเสถียรภาพของ 'เงิน' ในมิติต่าง ๆ ได้แก่ 1. มูลค่าของเงินที่แท้จริงในกระเป๋าของเราหรือที่เราได้ยินบ่อย ๆ นั่นคือคำว่า 'เงินเฟ้อ' 2. ผลตอบแทนของการออม และต้นทุนของการกู้ยืมเงินของภาคเอกชนหรือ 'อัตราดอกเบี้ย' และ 3. มูลค่าในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศหรือ 'อัตราแลกเปลี่ยน' ทั้งสามมิติของเงินนั้นกระทบกับการตัดสินใจ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจของเราแน่นอน ไม่ว่าจะเป็นประชาชน ภาคธุรกิจ และนักลงทุน นี่จึงเป็นสิ่งสำคัญที่แบงก์ชาติต้องดูแลมิติต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจในแต่ละช่วงเวลา เพื่อทำให้เศรษฐกิจในภาพรวมเจริญเติบโตได้อย่างแข็งแรง สอดคล้องกับศักยภาพของประเทศ ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืนในระยะยาว

ถ้าต้องเลือกระหว่าง 'ชีวิตที่มั่งคั่ง' และ 'ชีวิตที่พอเพียง'

คุณขจร : สำหรับผม 'ชีวิตที่พอเพียง' ใกล้เคียงกับ 'ชีวิตที่ดี' ในอุดมคติของตัวเอง หมายความว่า ชีวิตที่พอเพียงจะมีความมั่งคั่งพร้อมกันไม่ได้ จริง ๆ ทั้งคำว่า 'มั่งคั่ง' และ 'พอเพียง' เป็นคำที่ต้องตีความ แต่ละคนอาจจะตีความต่างกัน ถ้าจะให้อธิบายว่าชีวิตที่พอเพียงในความหมายของผมเป็นอย่างไร สำหรับผมนั้นชีวิตที่พอเพียงก็คือชีวิตที่ดำเนินไปอย่างมีเหตุมีผล และสามารถใช้ศักยภาพที่มีอย่างเต็มที่ พอเพียงในที่นี้ไม่ใช่ว่าไม่ต้องทำอะไร แต่ทำอย่างไม่เบียดเบียนตัวเองและผู้อื่น

คุณสักกะภพ : คำถามนี้ทำให้ผมกลับมาถามตัวเองว่าเราจะสามารถมั่งคั่งโดยไม่ต้องมีเพิ่มขึ้นได้ไหม เช่น การดำเนินนโยบายประเทศโดยไม่ต้องเพิ่ม GDP ซึ่งเป็นสิ่งตรงข้ามกับการสร้างความมั่งคั่ง อาจจะทำให้เกิดการต่อสู้แย่งชิงทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดก็ได้ แต่หากสร้างความมั่งคั่งบนความเอาเปรียบ และความโลภก็ไม่ใช่สิ่งที่ดี ส่วนในระดับบุคคล ผมมองว่า 'ชีวิตที่พอเพียง' กับ 'ชีวิตที่มั่งคั่ง' ไม่แตกต่างกัน หากการได้มาไม่เป็นการเบียดเบียนตัวเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น และ ไม่เบียดเบียนธรรมชาติ ดังนั้นการเลือก 'มั่งคั่ง' หรือ 'พอเพียง' น่าจะต้องมองแบบ Balanced Scorecard คือมองความพอดี หรือความสมดุลของปัจจัยหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น ชีวิตที่พอเพียงสำหรับสิ่งของเงินทองและวัตถุนอกกาย หรือชีวิตที่มั่งคั่งด้วยมิตรภาพและความไว้เนื้อเชื่อใจซึ่งกันและกัน

ถ้าคุณมีพลังพิเศษหนึ่งอย่างสำหรับใช้ในการทำงาน

คุณขจร : ผมอยากจะมี 'ความสามารถในการโน้มน้าว' ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพราะในการทำงานเราไม่สามารถทำทุกอย่างได้ด้วยตัวเองทั้งหมด โดยเฉพาะงานขนาดใหญ่ เราจำเป็นต้องมีทีม มีความร่วมมือจากฝ่ายงานต่าง ๆ งานถึงจะสำเร็จได้ ถ้าสามารถโน้มน้าวหรือ Buy-in ผู้ที่เกี่ยวข้องให้ร่วมด้วยช่วยกันทำงานให้ถึงเป้าหมายได้ ก็จะทำให้เราสามารถผลักงานที่เป็นประโยชน์ออกไปสู่วงกว้างต่อไปได้

คุณสักกะภพ : จริง ๆ ผมไม่ได้อยากได้อะไรพลังพิเศษเพราะกลัวผลที่อาจจะตามมาที่คาดไม่ถึง มีวลีเด็ดในหนังเรื่อง Spider Man ที่ผมคิด

ว่าเราน่าจะคุ้นหูกันก็คือ “พลังอันยิ่งใหญ่ มาพร้อมกับความรับผิดชอบอันใหญ่ยิ่ง” แต่ถ้าให้เลือกก็น่าจะเป็นความสามารถในการรู้ข้อมูลทุกอย่างที่เราอยากจะรู้ เพราะข้อมูลที่ดีครบถ้วนเป็นพื้นฐานที่สำคัญอย่างแรก ๆ ที่ทำให้การทำงานประสบความสำเร็จ

คุณขจร ธนะแพสย์

หากได้รับมอบหมายให้ไปให้ความรู้ทางการเงินกับชุมชนแห่งหนึ่ง ที่ชาวบ้านทุกคนไม่มีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจและการเงินเลย คุณจะเลือกสอนเรื่อง

คุณขจร : คงสอนหลักการง่ายๆ ที่ว่า ถ้ามี ‘รายได้’ น้อยกว่า ‘รายจ่าย’ ก็จะมี ‘หนี้’ หรือในทางกลับกัน ถ้ามี ‘รายได้’ มากกว่า ‘รายจ่าย’ ก็จะมี ‘เงินออม’ และเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาก็ควรจะใช้จ่ายเฉพาะต่อเมื่อมีเงินออมหรือมีเงินเหลือ

คุณสักกะภพ : สำหรับผม ‘ความรู้เรื่องทางการเงิน’ มีความหมายความกว้างกว่าการรู้จักวิธีวางแผนการลงทุนและวิธีใช้ผลิตภัณฑ์ของสถาบันการเงิน ยิ่งสำหรับผู้ที่ยังไม่มีเงินออม หรือผู้ที่ไม่มีความรู้เลย คงต้องเริ่มต้นจากทักษะขั้นพื้นฐานกว่านั้นมาก เช่น ความเข้าใจความแตกต่างระหว่างสิ่งที่จำเป็น กับสิ่งที่อยากได้แต่ไม่จำเป็น เพื่อให้มีภูมิคุ้มกันต่อความอยากได้อยากมีของตัวเอง การสร้างความเข้าใจในเรื่องค่าของเงินผ่านกาลเวลา และการใช้จ่ายอย่างประหยัดแต่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ชาวบ้านสามารถมีเงินออมได้ก่อน ถึงจะสามารถไปต่อในเรื่องการลงทุน และการใช้ผลิตภัณฑ์ทางการเงินได้

สไตล์การถ่ายทอดงาน เมื่อได้รับนโยบายจากผู้บริหารระดับสูงกว่า

คุณขจร : ผมคิดว่าการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพควรมีลักษณะ ‘สองทิศทาง’ ทั้งกับข้างบนและข้างล่าง เช่น การสื่อสารกับผู้บังคับบัญชา ถ้าเราไม่เข้าใจอะไรควรถามให้ชัดเจนเพื่อป้องกันการตีโจทย์ผิด รวมทั้งควรให้ความเห็นกรณีคิดต่างได้ ไม่ใช่แค่รับคำสั่งอย่างเดียว จากประสบการณ์ผู้บังคับบัญชาจะประทับใจที่เราให้ความเห็นอย่างตรงไปตรงมามากกว่า ส่วนการพูดคุยกับทีมงาน วิธีการพูดคุยกันเพื่อถ่ายทอดงานผมจะแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ ทำไมต้องทำเรื่องนี้ ทำอะไรบ้าง และ ทำอย่างไร ส่วนใหญ่ผมจะเน้นคุยเฉพาะส่วน ‘ทำไมต้องทำเรื่องนี้’ เพื่อให้เขาเห็นความสำคัญของงาน และ ‘เรื่องที่ต้องทำมีอะไรบ้าง’ ส่วน ‘ทำอย่างไรให้สำเร็จ’ นั้น ปกติผมจะให้ทีมงานมีอิสระในการคิด และลองปฏิบัติงานเองก่อน ผมคิดว่าการกำกับทุกขั้นตอนจะทำให้เขาไม่กล้าคิดต่าง จนทำให้ไม่สามารถใช้ศักยภาพ และความคิดสร้างสรรค์ที่เขามีได้อย่างเต็มที่

คุณสักกะภพ : ถ้าเป็นไปได้ผมจะให้พวกเขาฟังไปด้วยกันจะดีที่สุด แต่คงไม่สามารถทำได้ทุกครั้ง สิ่งที่ผมให้ความสำคัญหากเป็นการสื่อสารนโยบายคือต้องให้ผู้ร่วมงานเข้าใจที่มาที่ไปและประโยชน์ของนโยบายดังกล่าวให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดการ Buy-in และสร้างความเป็นเจ้าของในนโยบายนั้นแก่ผู้ร่วมงาน เทคนิคการถ่ายทอดงานของผมไม่มีสูตรตายตัว ต้องดูจากหลายองค์ประกอบ เช่น ประสบการณ์ของผู้รับถ่ายทอด เนื้อหาของเรื่องที่ถ่ายทอดมีความซับซ้อนมากน้อยเพียงใด วิธีการถ่ายทอดที่เหมาะสม ที่สำคัญควรมีการสรุปประเด็นหลังการถ่ายทอดเพื่อให้มั่นใจว่าเข้าใจในทิศทางเดียวกัน

ข้อคิดในการทำงานถึงพนักงาน ธปท. รุ่นน้อง ๆ

คุณขจร : ผมขอแชร์ใน 2 มิติ

1. **ทำงานให้ ‘สำเร็จ’**- ผมคิดว่าหลักทางพุทธศาสนา ‘อิทธิบาท 4’ (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) ยังไม่ล้าสมัยและนำได้มาปรับใช้ได้กับงานทุกประเภท การรักในสิ่งที่ทำ ทำสิ่งนั้นให้ดี มีความเพียร และทำอย่างตั้งใจ มีเป้าหมาย รวมถึงการทบทวน เพื่อพัฒนางานให้ดีขึ้น เป็นกระบวนการที่จะช่วยให้การทำงานลุล่วงไปได้ด้วยดี

2. **ทำงานให้ ‘มีสุข’** - เรื่องนี้สำคัญไม่น้อย เพราะแต่ละวันเราใช้เวลาในที่ทำงานค่อนข้างมาก ผมคิดว่าการตั้งเป้าหมาย และการจัดสรรเวลามีความสำคัญ จากประสบการณ์ตัวเองสมัยก่อนเวลาทำงานจะนึกผูกไปว่าปีนี้จะได้เงินเดือนขึ้นเท่าไร หรือจะได้อะไร ซึ่งสิ่งเหล่านี้เรากำหนดไม่ได้เอง 100% เมื่อผลออกมาไม่เป็นตามคาดก็จะเป็นทุกข์ แต่เดี๋ยวนี้ผมคิดแค่ทำหน้าที่ของเราให้ดีที่สุด ซึ่งเรากำหนดได้เอง ก็ดูชีวิตทำงานเป็นสุขขึ้น นอกจากนี้ ผมเชื่อว่าการมี Work-life Balance จะช่วยให้การทำงานมีความสุข และมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะในชีวิตเราไม่ได้มีเรื่องงานอย่างเดียวยังมีเรื่องอื่นด้วย ต้องแบ่งเวลาระหว่างงาน ครอบครัว-เพื่อนฝูง-สังคม รวมทั้งต้องแบ่งเวลาให้ตัวเองด้วย

คุณสักกะภพ พันธ์ยานุกูล

คุณสักกะภพ : มีน้อง ๆ หลายคนบ่นกับผมว่าทำงานที่แบงก์ชาติงานเยอะและหนักมาก ผมมักจะบอกว่าการทำงานหนักไม่ได้แปลว่าจะได้งานที่ดี แต่งานที่ดีหลาย ๆ งานเกิดจากการทำงานหนัก เพราะงานที่ดีนั้นต้องผ่านการไคร่ครวญและกระบวนความคิดอย่างหนัก การทำงานที่หนักจะเป็นประโยชน์อย่างสูงสุดหากทำให้เกิดการทำงานที่ชาญฉลาดและมีประสิทธิภาพในขณะเดียวกัน ถ้าคุณเป็นคนทำงานหนักอย่างมี ‘ประสิทธิภาพ’ สิ่งที่จะได้รับตามมาคือ ‘ประสบการณ์’ ที่เพิ่มขึ้น ไม่ใช่ว่าต้อง ‘ทำงานหนัก’ เพราะ ‘ใช้เวลา’ มากกว่าคนอื่น ๆ

PLACES OF REFLECTION

สิ่งที่โดดเด่นของ ‘การสะท้อน’ คือ การส่งกลับบางสิ่งมาสู่ผู้คนเพื่อให้เห็นแง่มุมที่บางครั้งก็อาจจะถูกมองผ่านไป ไม่ใช่แค่กระจกเงาที่ทำหน้าที่สะท้อน แต่ทุกสิ่งอย่างในโลกนี้ก็สามารถเป็นเครื่องสะท้อนอะไรบางอย่างได้ สถานที่เองก็เช่นกัน แต่ละแห่งต่างก็สะท้อนมุมมองที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับคาแร็คเตอร์ที่มนุษย์อยากจะสร้างสรรค์ให้เป็นไป

นี่คือที่กิน ที่พัก และที่เที่ยว ที่ต่างก็สะท้อนคาแร็คเตอร์ของผู้ที่มาสัมผัสได้อย่างชัดเจน

นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ ‘สะสมไว้ ใช้เล่าเรื่อง’

3 ปีมาแล้ว ที่พิพิธภัณฑ์ผ้าในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้ทำหน้าที่เป็นคลังความรู้เรื่องผ้าไทยให้แก่ผู้คนที่สนใจ และในโอกาสที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี องค์ประธานที่ปรึกษาของพิพิธภัณฑ์ผ้าฯ ทรงเจริญพระชนมายุ 60 พรรษา ทางพิพิธภัณฑ์จึงได้จัดแสดงนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ ในชื่อ ‘สะสมไว้ ใช้เล่าเรื่อง’ เพื่อถ่ายทอดพระราชอัธยาศัยและความสนพระราชหฤทัยในศิลปวิทยาการ ซึ่งถ่ายทอดผ่านของสะสมส่วนพระองค์ตั้งแต่ครั้งยังทรงพระเยาว์จนถึงปัจจุบัน ทั้งที่มีมูลค่าและไม่มีมูลค่า แต่ทรงเก็บไว้เพราะสิ่งของเหล่านี้จะมีคุณค่าในฐานะประจักษ์พยานที่สามารถสะท้อนประวัติศาสตร์ในสังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่าง ๆ ได้ในอนาคต

กล่องสีน้ำและดินสอทรงใช้

ของเล่นส่วนพระองค์

Where : *นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ ‘สะสมไว้ใช้เล่าเรื่อง’ จัดแสดงอยู่ภายในพิพิธภัณฑ์ผ้าในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ หอรัษฎากรพิพัฒน์ในพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200*

When : *เปิดให้เข้าชมทุกวันเวลา 9.00 - 16.00 น. (ปิดจำหน่ายบัตรเข้าชม 15.30 น.) ตั้งแต่วันนี้ถึง 31 มีนาคม 2559*

Contact : *โทร. 0 2225 9430 ต่อ 0, 245 หรือ www.qsmtthailand.org/exhibitions*

Park Society

ห้องอาหารที่ตั้งอยู่บนชั้น 29 ของโรงแรมโซฟิเทล โซ แบงคอก บริเวณแลนด์มาร์กที่ใกล้กับปอดสีเขียวใจกลางกรุง จึงรังสรรค์การตกแต่งด้วยผนังกระจกรอบด้าน เพื่อให้สามารถซึมซับบรรยากาศอันเขียวชอุ่มร่มรื่นของสวนลุมพินี ดังนั้นไม่ว่าคุณจะนั่งอยู่มุมไหน ก็สามารถซึมซับกับวิวสวยได้ทั้งกลางวันและกลางคืน

Park Society เสิร์ฟอาหารสไตล์ International European เน้นการเสาะหาวัตถุดิบสดใหม่จากทุกมุมโลกมาปรุงเป็นจานเด็ด ผ่านกรรมวิธีที่พิถีพิถันในทุกขั้นตอน เพื่อให้ทุกจานเป็นเมนูแห่งความประทับใจ หากอยากลัมผัสศิลปะการทำอาหารแบบชิดใกล้ ทางร้านมีมุม Chef Table ไว้คอยสื่อสารกับคุณนำเสนอเมนูอย่าง Pan Scaned Foie Gras with Orange ของอร่อยสไตล์ฝรั่งเศสที่ดูดีทั้งหน้าตาและรสชาติ แล้วจึงมาอิ่มเต็มท้องกับ Lamb 3 Ways เมนูเนื้อแกะที่เสิร์ฟพร้อมกัน 3 รูปแบบในจานเดียว จัดมาทั้งเนื้อส่วนสะโพก ส่วนขา และเนื้อแกะลับที่นำเสนออย่างสร้างสรรค์ ปิดท้ายด้วยเมนู Vanilla and Berry รสเบอรี่ยวอมหวานละมุน

Where : *ห้องอาหาร Park Society ชั้น 29 โรงแรมโซฟิเทล โซ แบงคอก ถนนสาทรเหนือ แขวงสีลม เขตบางรัก กรุงเทพฯ 10500*

When : *เปิดบริการทุกวัน เวลา 18.00 - 22.30 น.*

Contact : *โทร. 0 2624 0000 หรือ www.sofitel-so-bangkok.com*

Beat Hotel Bangkok

โรงแรมอารมณ์ศิลป์สำหรับคนที่รักการอยู่ท่ามกลางงานศิลปะ สืบทอดรูปแบบการตกแต่งมาจาก บีท โฮเทล โรงแรมระดับตำนานในกรุงปารีสที่เลื่องชื่ออย่างมากระหว่างช่วงทศวรรษ 1950 - 1960 ในฐานะเป็นที่พำนักประจำของเหล่าศิลปิน กวี และนักเขียน โดยกลิ่นอายอันแสนคลาสสิคเหล่านั้นได้ถูกยกมาให้คนกรุงและนักท่องเที่ยวในเมืองฟ้าอมรจับต้องบนถนนสุขุมวิท ผสมผสานความร่วมสมัยด้วยการเชิญอาร์ติสท์หลากหลายแขนงมาร่วมกันวาดฝันโรงแรมให้กลายเป็นภาพจริง ทั้งศิลปินแนวสตรีทอาร์ท กราฟิกดีไซน์ และนักวาดภาพประกอบ โดยเฉพาะในห้องพักที่สร้างเซอร์ไพรส์ด้วยรูปแบบของงานศิลปะที่ไม่เหมือนใครจากศิลปินแนวหน้าของเมืองไทย อาทิ โลเล, P7, โอ๋ - หทัยรัตน์ เจริญชัยชนะ, ชันเตื่อ, Jeep และ MMFK ซึ่งทางโรงแรมเปิดกว้างทางความคิดให้ทุกคนสามารถรังสรรค์งานฝีมือของตนเองอย่างอิสระเสรี

นอกจากนี้ บีท โฮเทล ยังมีโซน Melting Pot ซึ่งนับเป็นศูนย์กลางของงานศิลปะภายในโรงแรม โดยเปิดกว้างให้คนรักงานอาร์ตทั้งหลายมาร่วมประชุมพลกันได้ โดยมีคาเฟ่เล็ก ๆ คอยบริการดับกระหายคลายหิว บูธิคโฮเทลแห่งนี้จึงเป็นพื้นที่สะท้อนไลฟ์สไตล์และความคิดอ่านของอาร์ติสท์เอาไว้แทบทุกอณู สมกับการถูกยกให้เป็นโรงแรมหัวใจศิลป์ใจกลางกรุงแห่งแรกของเมืองไทย

Where : *Beat Hotel Bangkok 5/5 ซอยสุขุมวิท 69 - 69/1 ถนนสุขุมวิท แขวงพระโขนงเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110*

When : *เปิดบริการทุกวัน ตลอด 24 ชั่วโมง*

Contact : *โทร. 0 2178 0077 หรือ www.beathotelbangkok.com*

Smart Tech for **Senior Living**

นวัตกรรมไอทีเพื่อชีวิตแสนสุขหลังเกษียณ

ขณะที่ทุกประเทศทั่วโลกกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มตัว แนวโน้มดังกล่าวจึงส่งผลให้มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมจำนวนมากถูกพัฒนาออกมาเพื่อตอบสนองไลฟ์สไตล์ของผู้สูงวัยหัวใจไฮเทคกลุ่มนี้ โดยไม่ได้จำกัดอยู่แค่อุปกรณ์ไอทีสุดล้ำ แต่ยังมีการปรับโฉมเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ให้กลายเป็น Gadget ที่ตอบโจทย์ทุกมิติการใช้ชีวิตหลังเกษียณได้อย่างสร้างสรรค์

grandPad

แท็บเล็ตขวัญใจผู้สูงอายุที่ลงลึกทุกรายละเอียดการใช้งานได้จริง ๆ ตั้งแต่ความถนัดในการใช้งานระบบทัชสกรีนที่ grandPad ตั้งใจออกแบบให้ปุ่มคำสั่งมีขนาดใหญ่ มองเห็นได้ชัดเจน หน้าจอขนาด 7 นิ้ว ฟังก์ชั่นเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน พร้อมเชื่อมต่อเข้าสู่โซเชียลเน็ตเวิร์กอย่าง Facebook และ Instagram ได้ตลอดเวลา และที่สำคัญ ยังมีสัญญาณอินเตอร์เน็ตแบบ Built-in ในตัว ไม่พลาดทุกการติดต่อ จะส่งข้อความหรืออีเมล grandPad ก็ตอบโจทย์ได้หมดทุกข้อ

ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.grandpad.net

Live!y

นาฬิกาข้อมืออัจฉริยะ Smartwatch ที่จะคอยดูแลผู้สูงอายุทุกย่างก้าว ผ่านระบบเซ็นเซอร์ Lively Hub ที่ติดตั้งไว้ตามจุดต่าง ๆ รอบบ้าน Lively Smartwatch จะทำหน้าที่เก็บข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ เช่น จำนวนก้าวที่ผู้สูงอายุเดินไปในแต่ละวัน ส่งสัญญาณเตือนเมื่อถึงเวลาที่ต้องกินยา เป็นต้น หรือถ้าเกิดอันตรายหรือมีภาวะเสี่ยงร้ายแรงต่อสุขภาพของผู้สูงอายุ ก็สามารถกดปุ่มฉุกเฉินบนนาฬิกาเพื่อติดต่อสมาชิกครอบครัว เพื่อนสนิท รวมถึงแจ้งเหตุฉุกเฉินดังกล่าวไปที่สถานีตำรวจหรือโรงพยาบาลในบริเวณใกล้เคียงได้ทันที

ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.mylively.com

True Link Cards

True Link Cards เป็นนวัตกรรมของการทำธุรกรรมผ่านบัตร โดยทำหน้าที่เสมือนเงินสด จะใช้แทนเช็คหรือบัตรเครดิตก็ได้แบบ All-in-one ซึ่งครอบครัวของผู้สูงอายุสามารถเข้ามาช่วยจัดการกำหนดรูปแบบการใช้จ่าย ควบคุมและจำกัดวงเงิน รวมถึงแจ้งเหตุขัดข้อง ๆ ต่างที่เกิดขึ้นผ่านบัตร ทำให้ครอบครัวสามารถรับรู้สถานการณ์ได้แบบเรียลไทม์ ป้องกันการถูกมิจฉาชีพโทรศัพท์หลอกลวงให้โอนเงินและการฉ้อฉลในรูปแบบอื่น ๆ ได้

ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.truelinkfinancial.com

ก้าวสู่วัยเกษียณอย่าง Happy & Healthy

การเกษียณถือเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบเฉียบพลัน สำหรับใครหลายคน 'BOT พระสยาม MAGAZINE' มีคำแนะนำในการเตรียมตัวเข้าสู่วัยเกษียณ และผู้ที่เกษียณแล้วเพื่อจะได้มีแนวทางในการดูแลรักษาตัวเองให้สามารถใช้ชีวิตหลังเกษียณได้อย่างมีความสุข

การดูแลสุขภาพร่างกาย

ข้อจำกัดในการใช้ชีวิตของคนวัยเกษียณส่วนใหญ่ ก็คือสุขภาพที่เสื่อมถอยลง ดังนั้นการดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงจึงถือเป็นเรื่องสำคัญสำหรับคนวัยเกษียณหรือผู้ที่ต้องการ 'เกษียณสุข'

เริ่มจากการทานอาหารที่เหมาะสม เพื่อชะลอความเสื่อมและเสริมสร้างสุขภาพ โดยหลักสำคัญพื้นฐานคือ ควรรับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ เลือกทานให้หลากหลาย เลือกแหล่งอาหารที่มีคุณภาพ เช่น โปรตีนจากปลาหรือถั่วเหลือง ไขมันจากน้ำมันรำข้าว เป็นต้น ทานผักและผลไม้ให้มากขึ้น รวมถึงเลี่ยงอาหารที่มีไขมันสูงและเลี่ยงอาหารรสจัด

การออกกำลังกายเป็นอีกกุญแจสำคัญที่จะนำพาไปสู่สุขภาพที่ดี ซึ่งการออกกำลังที่เหมาะกับคนวัยนี้ ได้แก่ การเดิน เล่นกอล์ฟ ว่ายน้ำ ปั่นจักรยาน รำมวยจีน รำกระบอง เต้นแอโรบิค และเต้นลีลาศ เป็นต้น โดยหัวใจสำคัญคือ การเลือกกีฬาให้เหมาะกับสุขภาพของตน ออกกำลังอย่างพอดี ไม่หักโหม และทำสม่ำเสมออย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 20 - 30 นาที

การดูแลสุขภาพจิตใจ

สุขภาพจิตสำคัญไม่แพ้สุขภาพกาย สำหรับคนที่ยังปรับตัวไม่ได้ หลายคนมักรู้สึกเบื่อจนอาจมองว่าตนเองไร้ประโยชน์ ดังนั้น วิธีดูแลสุขภาพจิตใจที่ดีที่สุด เริ่มจากการปรับความคิด

คนวัยเกษียณควรมองว่าชีวิตย่อมมีการเปลี่ยนแปลง ไม่จีรังยั่งยืน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าให้ใช้อยู่ไปวันๆ แบบไร้คุณค่า เพราะคนวัยนี้ถือเป็นที่พึ่งทางปัญญาและทางใจให้แก่ลูกหลาน และยังสามารถทำประโยชน์ให้สังคมได้ โดยอาจเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครในองค์กรต่าง ๆ หรือใช้ความรู้ประสบการณ์ไปทำงานพิเศษเป็นที่ปรึกษาหรืออาจารย์พิเศษ

ควรเปลี่ยนมุมมองต่อชีวิตหลังเกษียณเสียใหม่ว่า เป็นช่วงเวลาของการเริ่มต้นเส้นทางชีวิตใหม่ โดยเฉพาะการเริ่มก้าวเข้าสู่เส้นทางแห่งความสงบด้วยการศึกษาและฝึกฝนธรรมะ หรืออาจเป็นเวลาแห่งการเดินทางท่องเที่ยวตามที่คุณได้เคยฝันไว้

เหรียญมี 2 ด้านฉันใด 'การเกษียณ' ก็มองได้ 2 ด้านฉันนั้น บางคนอาจมองว่าชีวิตหลังเกษียณเป็นช่วงเวลาสุดท้ายของชีวิตที่น่าเบื่อ แต่ขณะเดียวกัน ก็อาจมองได้ว่านี่เป็นช่วงเวลาที่คุณจะได้พักผ่อนและแสวงหาความสุขให้กับชีวิตได้อย่างเต็มที่หลังจากเหนื่อยมาเป็นเวลานาน

ฉะนั้น ถ้าคุณมีมุมมองต่อชีวิตเกษียณที่ดี อีกทั้งยังมีสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตที่แข็งแรง คุณก็จะเป็นผู้ที่พร้อมก้าวสู่วัยเกษียณได้อย่างมีความสุข

ค่าใช้จ่ายสำหรับกิจกรรมหลังเกษียณ เช่น การท่องเที่ยวในฝัน การลงทุน หรือลองเรียนสิ่งใหม่ๆ นั้น ควรใช้เงินเก็บที่แยกออกมา ห้ามนำเงินที่กันไว้เป็นค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และค่ารักษาพยาบาลมาใช้ จึงควรมีการวางแผนการใช้จ่ายหลังเกษียณไว้แต่เนิ่น ๆ

เรื่อง : โตมร ศุขปรีชา

ความเป็นป๋วย

– 1 –

ต้องสารภาพว่า ผมไม่รู้หรอกว่า ‘ความเป็นป๋วย’ ของ อ.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ นั้น เป็นอย่างไรกันแน่ เพราะอย่างดีที่สุดเท่าที่รู้จัก อ.ป๋วย ก็จากบทความสั้น ๆ อันโด่งดัง อย่าง ‘จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน’ และจดหมายจากนายเข้ม เย็นยิ่ง ถึงผู้ใหญ่ทำนุ เกียรติก้อง

ใช่ละ, สองสิ่งนั้นน่าจะบอก ‘ความเป็นป๋วย’ ให้ได้รู้จักบ้าง อาทิเช่น ได้รู้ว่า อ.ป๋วย คิดถึงเรื่องของรัฐสวัสดิการ หรือการคัดง้างทัดทานผู้มีอำนาจระดับเผด็จการโดยไม่เกรงกลัวอะไร แต่แค่นั้นไม่ได้ทำให้ผมรู้จัก ‘ป๋วย’ และ ‘ความเป็นป๋วย’ มากเท่าบ่ายวันหนึ่ง เมื่อมีโอกาสสำคัญ ได้นั่งฟังผู้อาวุโสหลายท่านพูดคุยเกี่ยวกับ อ.ป๋วย อึ๊งภากรณ์

ทุกท่านต่างบอกเล่าเป็นเสียงเดียวกันว่า, ป๋วย อึ๊งภากรณ์-คือ ‘ตัวจริง’

คุณสุรพล เย็นอุรา ผู้เคยทำงานเป็น ‘หน้าห้อง’ ให้กับ อ.ป๋วย ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย บอกว่า คนอย่าง อ.ป๋วยนั้น ร้อยปีถึงจะมีสักคน

อ.อรัญ ธรรมโน บอกว่า อ.ป๋วย นั้นเป็นทั้งมนุษย์ทองคำและยิ่งใหญ่เหมือนภูเขา

ส่วน อ.วรากรณ์ สามโกเศศ บอกว่า อ.ป๋วย เป็นคนจริงใจ เสียสละ มีเสน่ห์ และเข้มแข็ง

คำถามที่ผุดขึ้นในใจของผมก็คือ อ.ป๋วย ดูจะเป็นยอดมนุษย์เหลือเกิน ทั้งเก่งและดี ดูคล้ายไร้ข้อเสียทั้งปวง แต่จะเป็นไปได้หรือ ที่ใครคนหนึ่งจะไม่มีข้อเสียอะไรเลย

ไม่หรอก-เป็นไปไม่ได้หรอก เพราะแม้เป็น อ.ป๋วย ก็ยังมีข้อเสีย เป็นข้อเสียที่ลูกศิษย์ลูกหาและคนผู้เคยทำงานใกล้ชิดทั้งหลายต่างพูดตรงกันเป็นเสียงเดียวว่า ข้อเสียของ อ.ป๋วย ก็คือการที่ท่านชอบช่วยเหลือผู้อื่นมากเกินไป!

นั่นทำให้ผมยิ่งสงสัย, ‘ความเป็นป๋วย’ เช่นนี้-เกิดขึ้นได้อย่างไรกัน

– 2 –

อ.ป๋วย เกิดเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2459 ที่บ้านตรอกโรงสูบน้ำตลาดน้อย เป็นบุตรคนที่ 4 จากพี่น้องทั้งหมด 7 คน ที่น่าสนใจก็คือ ผู้มีอิทธิพลทางความคิดต่อ อ.ป๋วย เป็นอย่างมาก คือแม่ของท่าน

ตอนที่ อ.ป๋วย อายุได้ 9 ขวบ พ่อของท่านเสียชีวิต นั่นทำให้แม่ต้องลุกขึ้นมาดูแลครอบครัว แม่เป็นคนที่มีความมานะเด็ดเดี่ยว รักอิสรภาพ เสรีภาพ ความซื่อสัตย์สุจริต และใจกว้าง มีความเมตตากรุณา ทั้งยังเป็นผู้จัดการให้ อ.ป๋วย ได้เข้าเรียนที่โรงเรียนอัสสัมชัญ บางรัก ซึ่งถือกันว่าค่าเทอมแพงเป็นอย่างยิ่ง

อ.ป๋วย เรียนจบอัสสัมชัญในปี พ.ศ. 2476 และเริ่มงานเป็นครูสอนภาษาฝรั่งเศสที่โรงเรียน พร้อมกับสมัครเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ถือเป็นนักศึกษารุ่นแรกในปี พ.ศ. 2477 เมื่อจบปริญญาตรีแล้ว ปีต่อมาสามารถสอบชิงทุนรัฐบาล ไปเรียนต่อระดับปริญญาตรีสาขาเศรษฐศาสตร์และการคลังที่ London School of Economics & Political Science หรือ LSE ที่มหาวิทยาลัยลอนดอน โดยใช้เวลาเรียนเพียงสามปีก็จบ เป็นคนเดียวในมหาวิทยาลัยที่สอบได้คะแนนสูงสุดในบรรดาเกียรตินิยมอันดับหนึ่งด้วยกัน ด้วยเกรดเอแปดวิชา และเกรดบีเพียงวิชาเดียว

ในตอนนั้น อ.ป๋วย ได้รับทุนเรียนต่อปริญญาเอกทันที แต่ยังไม่ทันได้เรียน ก็ได้ข่าวว่า ญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกที่ประเทศไทยในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง

นั่นทำให้ท่านตัดสินใจสมัครเป็นทหารเสรีไทย และเริ่มตำนานบทใหม่ของความเป็นป๋วย!

– 3 –

กล่าวกันว่า อิทธิพลที่ก่อร่างสร้าง ‘ความเป็นป๋วย’ ในยุคแรก ๆ นั้นมีอยู่สามเรื่อง

เรื่องแรกคือชีวิตครอบครัว ซึ่งได้ความมานะเด็ดเดี่ยว รักอิสรภาพ และเข้มแข็งของมารดามาเป็นหลักยึด ถัดจากนั้นคือการร่ำเรียนในโรงเรียนอัสสัมชัญที่หล่อหลอมให้ป๋วยกลายเป็นป๋วยตามมาด้วยวิชาความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์และแนวคิดทางการเมืองและสังคม ซึ่งได้รับมาจากการเรียนที่ LSE แต่นอกเหนือจากนี้แล้ว อีกคนหนึ่งที่น่าจะมีอิทธิพลต่อ ‘ความเป็นป๋วย’ ไม่น้อยก็คือคนรักของท่าน ผู้มีชื่อว่า มาร์กาเร็ต สมิท

มาร์กาเร็ตเกิดในครอบครัวที่เน้นเรื่องอุดมการณ์ทางการเมืองและสังคม แนวคิดสำคัญก็คือการต่อต้านสงครามและความรุนแรงในทุกรูปแบบ ที่เป็นอย่างนั้นก็เพราะพ่อของมาร์กาเร็ตมีแนวคิดอนุรักษ์นิยม รักชาติ และอาสาไปรบในสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ทำให้เธอต่อต้านความรุนแรงเหล่านี้ ด้วยความเป็นคนกล้าหาญและแน่วแน่ในความคิด เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่สอง เธอจึงไม่ยอมไปรับการเกณฑ์ทหารเพื่อช่วยเหลือกองทัพ ทำให้ต้องขึ้นศาล

ที่น่าสนใจก็คือ แม้ตัวมาร์กาเร็ตเองจะต่อต้านสงคราม แต่เธอก็ยอมรับการที่ อ.ป๋วย จะลุกขึ้นมาเป็นเสรีไทย ซึ่งก็คือเป็นทหารได้ นั่นแสดงให้เห็นถึงความใจกว้าง และน่าจะเป็นคุณสมบัติเหล่านี้นี่เอง ที่มีส่วนหล่อหลอมให้เกิด ‘ความเป็นป๋วย’ ขึ้นมาด้วยในที่สุด

– 4 –

หลายคนคงพอรู้ว่า หลังสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อกลับมาทำงานที่เมืองไทยแล้ว อ.ป๋วย มีส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจการคลังของประเทศอย่างไรบ้าง โดยเฉพาะในฐานะผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

ด้วยความเป็นคนยึดมั่นในหลักการความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ชาติเป็นสำคัญ ธนาคารแห่งประเทศไทยในยุคของ อ.ป๋วย จึงปลอดจากอิทธิพลการเมืองมากที่สุด และสามารถรักษาเสถียรภาพเงินตราได้อย่างแข็งแกร่ง จนได้รับความเชื่อมั่นจากทั้งในประเทศและนอกประเทศ มีการค้าขายและการลงทุนเพิ่ม เงินสำรองระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้นเป็นประวัติการณ์ จนในปี พ.ศ. 2508 อ.ป๋วย ได้รับรางวัลแมกไซไซ สาขาบริการสาธารณะ

ฟังดูคล้ายว่าทั้งหมดนี้เป็นไปอย่างง่ายดาย แต่เอาเข้าจริงต้องบอกว่าชีวิตของ อ.ป๋วย ไม่ได้ง่ายดายนัก เพราะเหตุบ้านการเมืองในยุคนั้นเต็มไปด้วยมรสุมและคลื่นลมของอำนาจ โดยเฉพาะอำนาจเผด็จการทหาร ทำให้ท่านต้องรับมือและดูแลจัดการ ด้วยวิธีคิดที่ไม่ได้เห็นว่าเผด็จการเป็นปีศาจ ทว่าก็เป็นมนุษย์เช่นเดียวกับมนุษย์ทุกคน ท่านจึงเป็น ‘เพื่อน’ กับคนเหล่านั้นได้ด้วย

มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า อ.ป๋วย เริ่มต้นทำงานจากกระทรวงการคลัง จากนั้นไปอยู่ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย แล้วขยับไปเป็นคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ก่อนจะกลายเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในเวลาต่อมา ซึ่งทั้งหมดนี้หากมองให้ดี จะเห็นนัยที่ซ่อนอยู่ว่า เส้นทางเดินในชีวิตของ อ.ป๋วย คือการ ‘หนีห่าง’ ออกจากศูนย์กลางอำนาจอย่างรัฐบาลทั้งสิ้น คือหนีไปอยู่ในที่ที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมได้โดยไม่ต้องอยู่ใต้อาณัติของรัฐบาลเผด็จการทหาร ซึ่งเป็นข้อสังเกตที่น่าสนใจไม่น้อย เพราะคล้ายกับว่า อ.ป๋วย ได้ ‘ขยับลง’ จากการเป็นคนที่มีอำนาจสูงยิ่งในวงการเศรษฐกิจการคลังของประเทศ หันมาเป็นเพียงอาจารย์และผู้บริหารมหาวิทยาลัย แม้ในช่วงหลัง 14 ตุลาคม 2516 จะมีคนอยากให้ท่านขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่ท่านก็ไม่รับ ยังคงทำงานด้านการศึกษา ด้วยความเชื่อว่าเป็นงานแบบนี้นี่แหละที่จะสร้างรากฐานสำคัญให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยขึ้นได้

แต่ก็อีกนั่นแหละ คนดีในสังคมไทยนั้นอยู่ได้ยาก เพราะหลังเกิดเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 อ.ป๋วย ก็ถูกกล่าวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์ จดหมายจากนายเข้ม เย็นยิ่ง ถึงผู้ใหญ่ทำนุ เกียรติก้อง ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2514 รวมถึงแนวคิดเรื่องสวัสดิการสังคม ทำให้หลายคนคิดเช่นนั้น และกล่าวหาร้ายแรงถึงขั้นท่านปลูกฝังความคิดให้นักศึกษาไม่เอาสถาบันพระมหากษัตริย์ ผลลัพธ์สุดท้ายก็คือ-ท่านต้องออกนอกประเทศ

– 5 –

โดยส่วนตัว ผมคิดว่าแนวคิดสำคัญของ อ.ป๋วย ก็คือการหยั่งทะลุเห็นว่า คนในสังคมไทยนั้นไม่ได้มี ‘โอกาส’ ที่ ‘เท่าเทียม’ กันโดยธรรมชาติ เพราะฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องเข้ามาแทรกแซงเพื่อให้คนเล็กคนน้อยทั้งหลายได้มีโอกาสเหล่านั้น

ความเมตตาและเคารพต่อเพื่อนมนุษย์ที่ อ.ป๋วย มีและได้รับการปลูกฝังอยู่ในตัว ได้ผลิดอกออกผลมาเป็นความงามและความเข้าใจโลกในแบบที่หาได้ยาก ที่สำคัญก็คือ อ.ป๋วย เรียนรู้และยอมรับความผิดพลาดของตัวเอง อาทิเช่น ท่านยอมรับว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจในระยะแรกที่มุ่งเน้นไปที่การเติบโต ทำให้ประเทศเจริญในทางเศรษฐกิจไปก่อน แล้วค่อยหันมาจัดสรรทรัพยากรให้เกิดความเท่าเทียมและยุติธรรม ทีหลังดังที่ท่านเคยเป็นผู้ริเริ่มเอาไว้นั้น เป็นเรื่องที่ผิดพลาด ในระยะหลัง แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ของท่านมีแนวโน้มหันมาพูดเรื่องความเสมอภาคเท่าเทียมและการกระจายทรัพยากรที่ยุติธรรมมาก ซึ่งทำให้มีการนำประเด็นดังกล่าวไปโจมตีว่ามีแนวคิดคล้ายเป็นคอมมิวนิสต์ จนเกิดข้อกล่าวหาที่ส่งผลร้ายขึ้น

สำหรับผม ‘ความเป็นป๋วย’ คือความเข้าใจโลกอย่างที่โลกเป็น เข้าใจคุณงามความดีและความชั่วร้ายที่มีอยู่ในโลกด้วยความเคารพและเมตตาผู้อื่น ไม่ว่าคนคนนั้นจะเป็นอย่างไรก็ตาม แต่ในเวลาเดียวกับที่เข้าใจโลก ‘ความเป็นป๋วย’ ก็มุ่งมั่นจะเปลี่ยนแปลงโลกให้ดีขึ้นด้วย

แน่นอน ทั้งหมดนี้ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย,

ก็เหมือนที่ท่านได้ใช้ทั้งชีวิตของท่าน...

เพื่อแสดงให้เราได้เห็นนั่นเอง!

BOT Challenge & Experience 2015

What : โครงการ BOT Challenge & Experience 2015 เป็นโครงการตอบปัญหาเศรษฐกิจการเงินกับธนาคารแห่งประเทศไทย จัดมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 โดยในปีนี้จะคัดเลือกนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 75 คน จากการสอบด้วยระบบออนไลน์พร้อมกันทั่วประเทศ มาแข่งขันรอบชิงแชมป์ประเทศไทย เพื่อค้นหาผู้เป็นเลิศในด้านเศรษฐศาสตร์ประจำปี 2558 พร้อมทั้งร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ทั้งความรู้และประสบการณ์จากแบงก์ชาติ

When : ผู้ผ่านการคัดเลือกทั้งหมดจะเข้าร่วมกิจกรรมในวันที่ 19 - 23 ตุลาคม 2558

Where : ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานใหญ่

ติดตามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ ทาง www.bot.or.th

จากพนักงาน ถึง อาจารย์ป๋วย

What : ขอเชิญผู้อ่าน 'BOT พระสยาม MAGAZINE' ร่วมรำลึกถึงอาจารย์ป๋วยในแง่มุมต่าง ๆ ด้วยบทความสั้น ๆ ความยาวประมาณ 3 - 5 บรรทัด ส่งมายังกองบรรณาธิการ ถึงทีมกลยุทธ์การสื่อสาร ฝ่ายบริหารการสื่อสารองค์กร หรือ e-mail : CCD-CSTeam2@bot.or.th ข้อความที่ได้รับคัดเลือก จะเผยแพร่ใน 'BOT พระสยาม MAGAZINE' ฉบับต่อ ๆ ไป

When : ภายในวันที่ 9 มีนาคม 2559

ปาฐกถา 100 ปี ป๋วย อึ๊งภากรณ์

What : การพูดคุย ปาฐกถา ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกเดือน โดยคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในวาระรำลึก 100 ปี ชาตกาลของ ศ.ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ผู้ว่าการคนที่ 7 ของธนาคารแห่งประเทศไทย เดือนกันยายนนี้ เป็นการพูดคุยในหัวข้อ 'การศึกษากับยาพิษแอบแฝง' โดย รศ.ดร.วรากรณ์ สามโกเศศ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ นักคิดและนักเขียนผู้มีผลงานน่าอ่านจำนวนมาก

When : 14 กันยายน 2558 เวลา 13.30 - 15.30 น.

Where : ห้องประชุมชั้น 5 คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

เงินที่ควรมี ณ วันเกษียณ
= ค่าใช้จ่ายหลังเกษียณต่อเดือน x 12 เดือน x จำนวนปีหลังการเกษียณ

Retirement savings = After-retirement expenses
x 12 months x After-retirement years to live.

Ins1213
ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน
ธนาคารแห่งประเทศไทย
www.bot.or.th

ธนาคารแห่งประเทศไทย

เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทย